

GRAN KOMMUNE

ÅRSMELDING 2018

Versjon 1: Kommunestyret 23.05.19

Rådmannen har ordet

2018 var første året med ny organisering og færre ledere i Gran kommune. Jeg vil takke alle ansatte for stå-på-vilje og godt humør i året som har gått. Ser vi kun på regnskapsresultatet, nådde vi målet. Jeg er godt fornøyd med over 20 millioner kroner i regnskapsmessig mindreforbruk og et netto driftsresultat på 2,48 prosent. Fylkesmannens anbefaling er et resultat på 1,75 prosent.

Mer hjelp i eget hjem

Vi har ikke kommet så langt som rådmannen ønsker i planlegging og bygging av nytt helse og omsorgssenter på Sagatangen. Når den første runden med prosjektering viste seg å gå i retning av et alt for dyrt bygg, valgte jeg å sette foten ned. Når ikke kommunestyret kollektivt heier fram vedtaket om valg av tomt, skapes det tvil. 2019 må gi en bedre framdrift.

Helse og omsorgssektoren er under press av en økende aldrende befolkning som har behov for tjenester. Vi ser en sterk vridning til mer hjelp og tjeneste i eget hjem. Dette er en ønsket utvikling. Vi har redusert antall sykehjemsplasser som også skaper mer press på hjemmetjenesten. Behovet for hjemmetjenester økte dramatisk sommeren 2018 og kapasiteten ble sterkt utfordret i ferietiden. Dette utløste en varslingssak som krevde mye oppmerksomhet hele sommeren. Jeg mener at vi etter dette har gjort et godt arbeid med rutiner og kvalitet i hjemmetjenesten. Det er positivt at vi klarer å ta i mot alle utskrevne pasienter fra sykehusene, vi hadde kun ett overliggerdøgn i 2018.

En varm og tørr sommer

Sommeren 2018 ble virkelig en varm og solrik sommer, den slo til og med rekordene fra sommeren 1947 som mange av oss har hørt om. Dette skapte store utfordringer for alle bønder som driver med husdyr, fôr-situasjonen ble prekær. Da var det flott å se at kornbøndene i distriktet stilte sine grønne kornåkre til slått for sine kriserammede yrkesbrødre.

Vi hadde høy brannberedskap og opprettet vannposter til de som trengte vann. Det er en utfordring for samfunnsberedskapen når mange private brønner går tomme. Det er også behov for å sikre reservevannforsyning for de store vannverkene. I motsatt ende i klimautfordringene kommer flom. Vi har lykket med å få NVE til å medfinansiere flomsikring langs Vigga. Dette gir store muligheter for Brandbu som tettsted.

Satsing for framtida

For å dra både innbyggere og ansatte i Gran kommune inn i «den moderne verden» er det påkrevd med nye digitale plattformer som kan gjøre det lettere å kommunisere med kommunen og få automatisert en rekke tjenester. Samtidig må vi forstå og bruke sosiale medier. Vi har satset og gjort framskritt i 2018, og kommunestyret har satt av midler til fortsatt digital satsing i årene som kommer.

KS Hedmark/ Oppland har satt i gang en satsning på barnevernet kalt Barnevernsløftet. Vi har vært med for å lære og ikke minst knytte politikerne nærmere barnevernets utfordringer. Vi ser et økende behov for barnevernets tjenester. Vi ser også at barnevern får mye oppmerksomhet i både nasjonale og internasjonale medier. Det er viktig at denne tjenesten reagerer tidlig, gjør inngripen korrekt og blir støttet av Gran kommune som arbeidsgiver.

Planleggingen av nye fylkeskommuner og fylkesmannsembeter, Viken og Innlandet, har vært krevende da våre to naboer på Hadeland flytter til Viken. Vi er likevel fornøyd med prosessen. Det ser ut til at alle samarbeid kommunene har i dag kan fortsette som før. Spesielt viktig er felles NAV, brann og redning, landbrukskontor, kulturkontor og flyktningskontor. Elevgrunnlaget til Hadeland videregående skole synes også å være sikret.

Arbeid for vekst

Vi har i 2018 jobbet med å åpne Mohagen sør som nytt og attraktivt næringsområde. I 2019 vil infrastruktur være på plass og forhåpentligvis en

stor produksjonsbedrift. Dette er avgjørende for å sikre og øke antall attraktive arbeidsplasser i kommunen vår. Vi må jobbe for å få vekst, etter 20 år som «nabo» til Oslo lufthavn. Det skal vi få til med bredt utvalg i arbeidsplasser, boliger, gode skoler og barnehager. Kvaliteten i oppvekstsektoren er god i Gran kommune, med mangfold gjennom mange små enheter. Utfordringen er færre barn og en voksende eldre befolkning. Som lavinntektskommune, med bare 90 prosent av gjennomsnittlig kommuneinntekt i Norge, trenger vi vekst. Dette er ikke bare viktig for vår selvtillit, men helt nødvendig for å klare den økte veksten innen helse og omsorg.

Vi har et bredt kulturtilbud i Gran. I 2018 har vi opplevd utendørsteater med Bronsebukkene på Hadeland folkemuseum, vi har hatt gjensyn med både VårYr, Elvelangs, Potetfestivalen og Oktoberfest, ved siden av en lang rekke konserter og forestillinger med artister, kor, korps, dansere og teatergrupper. Årets høydepunkt var Operafest Røykenvik med utsolgte forestillinger og meget høy kvalitet. Det ble et strålende eksempel på initiativ, guts og frivillighet. Dette gir hele Hadeland stolthet. Vi skal fortsatt stå på og glede oss til 2019!

Lars Ole Løvgren

Fra Hadeland.no ;Foto: Arkiv: Brynjar Eidstuen

Innhold

Rådmannen har ordet	2
Innhold	4
Generell innledning.....	5
Gran kommunes visjon og mål 2030.....	9
Årsberetning 2018.....	13
Nøkkeltall fra KOSTRA - samlet for alle tjenestene.....	41
Rådmann og stab.....	48
Fellestjenester	53
Barnehage og skole	54
Familie og velferd.....	60
Helse- og omsorg	68
Kultur og samfunn.....	72
Kultur og samfunn - VAR.....	82
Politiske organer.....	84
Vedlegg: Oppfølging av politiske vedtak 2018.....	86

Kreditering forsidebilder:

Bildene er tatt av kommunens egne ansatte.

Generell innledning

I denne delen av årsmeldingen presenterer vi generelle utviklingstrekk ved Granssamfunnet og overordnede oppgaver og rammevilkår som har påvirket hele organisasjonen i 2018.

ØKONOMISKE UTFORDRINGER I DRIFTEN

Gran kommune har også i 2018 hatt en krevende økonomisk driftssituasjon. Rådmannen erfarer at noen av budsjettområdene har for trange driftsrammer i budsjettet til at de kan opprettholde dagens aktivitetsnivå. Dette gjelder spesielt for områdene helse og omsorg og familie og velferd.

Gran kommune har vært gjennom et år med omstilling for å frigjøre budsjettmidler. Dette gjøres for å skape en mer robust økonomi, samtidig som en frigjør midler til å dekke økte finansutgifter til nye planlagte investeringer og økt vedlikehold av kommunale bygg.

OMSTILLING

I 2017 startet rådmannen et større omstillingsarbeid med mål om å komme med forslag til tiltak for å redusere driftskostnadene med 20-30 mill kr. Det var et omfattende arbeid med involvering på mange nivåer. Alt fra større strukturelle endringer i tjenestetilbudet til mindre effektiviserings- og sparetiltak ble samlet i en liste med 130 forslag ved starten av budsjettprosessen for 2018-2021. Av disse ble 38 linjer innarbeidet i budsjett- og økonomiplan 2018-2021 og 2019-2022. 59 tiltak er vurdert som uaktuelle gjennom ulike politiske prosesser. Vi har fortsatt igjen 33 tiltak som bør avklares og eventuelt bearbeides videre. Disse har administrasjonen så lagt ikke hatt kapasitet til å følge opp godt nok, men det vil være naturlig å se det som en del av budsjettarbeidet som gjøres i 2019. Samtidig dukker det kontinuerlig opp nye ideer til tiltak og behov for omstilling, særlig knyttet til digitalisering. Fokus på omstilling vil derfor fortsatt være betydelig i administrasjonen og tjenestemrådene.

PORTEFØLJEPROSJEKTER

De store investerings- og utviklingsprosjektene for bygg (formålsbygg) styres av prosjektsjef. Ordningen ble etablert i 2014, med formål å gi interne parter tydelig rolle: Eiendomsavdelingen som «huseier» og tjenestemrådene, som brukere av bygget. Styring, koordinering og beslutninger i prosjektfasene ligger på rådmannsnivået.

Investeringsprosjekt **Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen** var hovedoppgaven for Prosjekter i 2018 – i tre atskilte faser.

Første fase, januar-april. Her handlet det om å svare opp utfordringene fra kommunestyrets behandling av forenklet forprosjekt i desember 2017. Hovedtemaer var løsning for arealer til desentraliserte tjenester fra Sykehuset Innlandet, tiltak for å redusere areal (og dermed investeringsbehov), og frigjøre tomteareal for ytterligere utbygging.

Andre fase, april-november. Rådmannen besluttet i mai å avbryte pågående prosjekteringsløp og endre anskaffelsesstrategi til samspillentreprise/totalentreprise som et virkemiddel for en rimeligere løsning. Beslutningen hvilte på en vurdering om at det ikke var sannsynlig å kunne effektivisere arealbruken for valgt konsept i tilstrekkelig grad. Prosjektarbeidet gikk da over til å utarbeide rom- og funksjonsprogram for 125 plasser for heldøgns omsorg, dagaktivitetssenter og hovedkjøkkenfunksjon, og utforme konkurransegrunnlag. Her kunne en dra stor nytte både av utført prosjekteringsarbeid og helse- og omsorgstjenestens pågående arbeid med tjenesteutvikling og velferdsteknologi. Barrierevaskeri ble tatt ut av romprogrammet og prosjektert med alternativ løsning innenfor en budsjetttramme som samsvarer med arealets relative andel av prosjektrammen.

Tredje fase inntrådte da kommunestyret, ved behandlingen av sak om konkurranseutlysning, i november vedtok å sende prosjektet tilbake til rådmannen med bestilling av et nytt utredningsløp, «mulighetsstudie og skisseprosjekt», for totalentreprise. I samme møte ble det også vedtatt å legge inn arealer til et fastlege- og sykehjemslegekantor, noe som økte prosjektets totalramme til nesten 549 mill kr. Prosjektets totalramme ble i vedtatt budsjett redusert til en målsum på 323 mill kr, med 100 plasser som behovsdekning. Budsjettvedtaket for 2019 flyttet også midler til ny driftsstasjon for teknisk drift i Mohagen til 2021, og derigjennom blir også prosjektering av barrierevaskeri utsatt.

Det parallelle prosjektet **Marka helse- og omsorgssenter** ble igangsatt i samme sak og vedtak som prosjekt Nytt sykehjem og omsorgsboliger Sagatangen, i juni 2017. Forutsetningene var her at spesialavdelingen for personer med demens, Markatun III, beholdes mens øvrige plasser legges ned og erstattes i anlegget på Sagatangen. Prosjektomfang og gjennomføring er derfor direkte avhengig av hva som realiseres av planene i prosjekt Sagatangen - og når pasientene flytter over. Prosjektoppdraget omfattet å sikre nødvendige arealer for funksjoner som er nødvendige i videre drift av Markatun III: Dagsenter, personalgarderober og lignende, samt kjøkkenløsning. Videre skulle prosjektet drøfte hva som skal skje med bygg som ikke omfattes av de tiltak som foreslås. Det kan være annen bruk eller riving.

Prosjektgruppa arbeidet fram til oktober med rom- og funksjonsprogram for støttefunksjonen og med vurdering av gjenbruk og riving av eksisterende bygningsmasse på Marka. I tillegg så en på hvordan eventuell bygging av omsorgsboliger særskilt tilrettelagt for personer med demens, kan kobles på som neste byggetrinn. I forbindelse med oppstart av reguleringsplanarbeidet har prosjektet begynt

vurderingene av annen bruk eller eventuell avhending av deler av tomtearealet.

Utredningsarbeidet ble stoppet da det ble klart at innflyttingstidspunkt for anlegget på Sagatangen kom til å bli skjøvet utover i tid. Omfang og innhold i Marka-prosjektet er satt i spill etter vedtaket om ny utredningsrunde for Sagatangen (november 2018). Budsjettvedtakets reduserte ramme for Sagatangen-prosjektet understreker dette. Prosjektet må avvente full avklaring om innhold og framdrift før arbeidet kan gjenopptas.

Prosjektene Fagerlund barnehage, Brandbu barneskole, og Renovering Solheim barnehage sluttførte i løpet av årets første måneder de restarbeider som gjensto ved årsskiftet 2017-2018.

Rehabiliteringsprosjektet Brandbu ungdomsskole avsluttet arbeidet i første halvår. Arbeidet fordelte seg på slutføring av restarbeider, løse problemer med tett kloakk, og få i havn siste sluttoppgjør. Økonomisk sluttrapport legges fram i egen sak.

DIGITALISERING

Gran kommune har iløpet av 2018 utarbeidet og vedtatt en digitaliseringsstrategi. Hovedmålet er å angi retning og samtidig styre og samordne tjenesteområdenes ulike digitaliseringsaktiviteter.

Kommunestyret bevilget en million i budsjettet for 2018 til digitalisering, dette sammen med ordinære driftsmidler har gitt følgende resultat: ny telefoniløsning, ny hjemmeside, digitale reiseregninger og møtegodtgjørelse, fulldigital løsning for sykemeldinger, oppgradering av saksbehandlingssystem, «innsikt» app for internkommunikasjon, mobil takseringsløsning for eiendomsskatt, samt skifte av 2 hovedknutepunkter i datanettverket. I tillegg er det flere moduler knyttet til økonomi, innkjøp og lønn/personal installert og tatt i bruk: autopay, avstemming, eOrdre, elektronisk lønnmelding, webskjema for ferie og fravær, AD-integrasjon mot HRM og hjemmeside, eBudsjett, distribusjon av fakturaer via KS svarUT.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Ved utgangen av året var de 13 633 innbyggere i Gran. Det er en netto nedgang på litt over 0,8 %. I tabellen nedenfor ser en netto befolkningsvekst hvert år de siste åtte årene.

Gran kommune oppnår ikke den befolkningsveksten som en kunne forvente i forhold til tidligere befolkningsframskrivninger fra SSB og heller ikke i forhold til mål i kommuneplanen.

Antall innbyggere i Gran Kommune 2010 -2018

ÅR	Antall innbyggere
2010	13 431
2011	13 490
2012	13 542
2013	13 599
2014	13 679
2015	13 695
2016	13 707
2017	13 770
2018	13 642

Det siste året har Gran kommune for første gang på lang tid opplevd en befolkningsnedgang. Det kan se ut som det blir vanskelig å nå samfunnsdelens mål om befolkningsvekst når en har en langt svakere vekst enn det befolkningsframskrivningen forutsetter og en nå ser en nedgang.

Det har vært flere år med flere døde enn fødte i Gran kommune. Innflytting har likevel ført til at en har hatt en positiv befolkningsvekst. I 2018 var også netto innflytting negativ. Det kan være grunn til å gå nærmere inn i undersøkelser om befolkningsutviklingen, og se på hva som kan ligge bak endring i tallene. Hva gjør at folk velger å flytte til eller fra Gran, og hvem er de som flytter. Samtidig må en være oppmerksom på at det uansett er små tall.

Befolkningsutvikling Gran kommune 2010 -2018

ÅR	Netto innflytting	Fødselsoverskudd	Netto
2010	67	1	68
2011	89	-30	59
2012	75	-23	52
2013	101	-44	57
2014	88	-8	80
2015	18	0	18
2016	-2	13	11
2017	96	-49	47
2018	-62	-60	-122
	470	-200	270

Tallene ovenfor er månedlige «rådata» og vil ikke samsvare med SSB's befolkningsstatistikk tabell.

BEREDSKAP

Gran kommune gjennomførte en beredskapsøvelse sammen med Lunner og Jevnaker i 2018. Øvelsen ble gjennomført i regi av fylkesmannen i Oppland. Gran og Lunner var øvelsesstab for Jevnaker. Tema for øvelsen var flom og evakuering.

Det ble gjennomført et møte i beredskapsrådet. ROS analysen for Gran og Lunner ble presentert.

Det var høynet beredskap i april pga stor snøsmelting og en stor 10 års flom i Vigga. Gjennom sommeren var det stort fokus på brannfare og vannforsyning på grunn av tørke. Det ble satt i gang ekstra forebyggende tiltak for å hindre skogbrann. Det var to tilløp til skogbrann på Hadeland som hadde potensiale til å bli store hendelser. På grunn av god innsats fra brannmannskapene ble disse avgrenset uten stor skade. Det har vært gjennomført to rene innkallingsøvelser av krisestab. Beredskapsrådet har hat et møte der overordnet ROS-analyse ble behandlet.

STATUS FOR PLANER I PLANSTRATEGIEN

Gran kommune vedtok planstrategi i september 2016. Rådmannen ser at en ikke har hatt kapasitet til å gjennomføre alle deler av planstrategien det siste året. Dette skyldes at ambisjonene har vært urealistiske i forhold til bemanningen. Så langt er status på planer som er omtalt i planstrategien følgende:

Pågående planarbeider

Kommuneplanens arealdel:

Det er kommet nye innsigelser ved 3. gangs høring som ble gjennomført i 2017. Det pågår arbeid med å innfri innsigelsene. Det har vært brukt vesentlige konsulentressurser på å få avklart innsigelsen ifht. risiko og sårbarhet og overvann. Dette ble først levert fra konsulenten sent høsten 2018.

Kvalitetsplan for skolen:

Vedtatt 2016.

Områdereguleringsplan for Brandbu sentrum (jfr. flomsikringsplan):

Plan vedtatt november 2017.

Beredskapsplan for skole:

Overordnet plan utarbeidet august 2016.

Planarbeider som er vedtatt igangsatt

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner:

Vedtatt 2017.

Klima- og energiplan:

Vedtatt 2010 det er som en del av dette vedtatt oppstart av et arbeid med en plan for biologisk mangfold.

Hovedplan veg:

Det pågår arbeid med å avklare nedklassifisering av Fylkeskommunal veg til kommunal veg. Dette har tatt lenger tid enn forventet og en avventer videre arbeid med hovedplan veg til dette er avklart.

Handlingsplan for LHBT-personer:

Vedtatt 2018.

Handlingsplan for integrering:

Arbeidet med prosjekt Eureka i samarbeid med Lunner kommune er Gran kommunes oppfølging.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan:

Vedtatt 2017.

Strategisk viktige planarbeider

Helse og omsorg strategi:

Vedtatt av kommunestyret i mai 2017.

ROS-analyse:

Risiko og sårbarhetsanalysen er utarbeidet i 2017 og sendt på høring.

Næringsplan:

Det har ikke vært kapasitet til å utarbeide en ny næringsplan i 2018. Det er startet et arbeid med Næringsstrategi for Hadeland av regionrådet. Rådmannen mener kommunen bør vente å starte arbeidet til regionrådets næringsstrategi er utarbeidet.

Landbruksplan for Hadeland:

Vedtatt 2018.

Kvalitetsplan for barnehage:

Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med denne planen i 2018.

Viktige sektorplaner:

Geodataplan:

Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med Geodataplan.

Hovedplan vann og avløp:

En må vurdere å utsette arbeidet med dette på grunn av arbeidet med flomforebygging i Brandbu. Det vil neppe være ressurser til å gjennomføre dette arbeidet før større utbyggingsprosjekter i Brandbu (flomforebygging) og Mohagen er fullført.

Beredskapsplan for barnehage:

Det pågår arbeid.

Trafikksikkerhetsplanen:

Det er utarbeidet et forslag som kommer til behandling i 2019.

Planer for administrativ utvikling:

Digitaliseringsstrategi:

Vedtatt 2018

Informasjonsstrategi:

Det har ikke vært kapasitet til å revidere denne i 2018.

Områdereguleringsplaner:

Områdereguleringsplan for del av Gran sentrum (jfr. utviklingsveilederen):

Det har dessverre ikke vært kapasitet til å arbeide med denne i 2018 på grunn av høyt antall innsendte planer fra private utbyggere og annet offentlig planarbeid.

Gran kommunes visjon og mål 2030

VISJON: Gran kommune – inkluderende, stolt og nyskapende

OVERORDNET MÅL

I 2030 kjennetegnes Gran kommune av et bærekraftig lokalsamfunn som gir velferd og god livskvalitet til innbyggerne

Befolkningsutvikling og næringsliv

I 2030 har Gran kommune:

- En befolkning på rundt 16 000 og en forsterket tettstedsstruktur med Gran som regionsenter
- Et variert næringsliv med levende landbruk, forsterket handelsnæring og nye etableringer av bedrifter innen produksjon, logistikk og privat tjenesteyting

Tiltak	Kommentarer
Ha tilgjengelige arealer for boligutbygging i kommunen i privat eller offentlig eie.	Det er tilgjengelig areal både i privat og offentlig eie.
Ha tilgjengelige næringsarealer i kommunalt og privat eie.	Vi har tilgjengelig næringsareal i privat regi. Det er satt i gang prosjektering av utbygging av Mohagen sør
Bistand til næringslivet gjennom et regionalt samarbeid om Hadeland næringshage og etablererveiledning.	Gran kommune deltar i regionrådet for Hadeland og samarbeider om Hadeland Næringshage. Etablererveileder i samarbeid med Lunner kommune.
Deltakelse i regionalt reiselivssamarbeid.	Gran kommune deltar i reiselivssamarbeidet VisitInnlandet.

Bosetting, tettstedsutvikling og infrastruktur

I 2030 har Gran kommune:

- En areal- og ressursforvaltning som tar vare på natur- og kulturverdiene
- Reduserte lokale klimagassutslipp i tråd med nasjonale mål
- Et variert bo-, service- og handelstilbud til befolkningen gjennom utvikling av sentrumskvalitetene i Brandbu og Gran og en større andel boliger i gangavstand til kollektivknutepunkt
- En variert boligmasse med mange livsløpsboliger og flere bokollektiver for eldre som stimulerer til å opprettholde funksjoner og trivsel
- En økt andel av befolkningen som går og sykler til arbeid, skole og fritidsaktiviteter
- Oppgraderte kollektivforbindelser til Oslo, Gjøvik, Gardermoen og Hønefoss
- En stabil og trygg offentlig infrastruktur og utvidet bredbånds- og mobil-dekning

Tiltak	Kommentarer
Gjennomføre flomsikring av Brandbu og Gran sentrum i samarbeid med NVE og nødvendige sentrumstiltak i forbindelse med flomsikringen.	Plan for flomsikring for Brandbu er ikke oversendt fra NVE for kommunevedtak. NVE har sagt at dette kommer i 2019. Det pågår forhandlinger om grunnerverv og prosjektering av kommunale tiltak. Sikring av Hovsbekken i Gran er prosjektert.
Ingen nedbygging av dyrkbar mark ut over allerede arealavklarte områder i kommuneplan.	Det er ikke gjennomført noen omdisponering av dyrkbare mark så lang i perioden.
Opprettholde lokaliteter for prioriterte arter og biotoper.	Ingen lokaliteter er fjernet eller omdisponert.
Videreføre Stor-Oslo nord samarbeidet om videreutvikling av vei og jernbaneforbindelsene.	Gran kommune deltar i samarbeidet.
Utarbeide og gjennomføre tiltak i lokal klimaplan.	Lokal klimaplan med handlingsprogram ble vedtatt i oktober 2018
Utarbeide søknader og gjennomfør utbygging av bredbånd ut fra tildelte midler.	Gran kommune og Hadeland har fått tildelt midler. Anbudsprosess pågår.
Full selvkostdekning for byggesak og innsendte planer.	Prognosen tilsier tilnærmet full dekning for byggesaker, men en er langt fra full dekning for plansaker.

Folkehelse og oppvekst

I 2030 har Gran kommune:

- En befolkning med god psykisk og fysisk helse
- Offentlige tjenester som forebygger helseplager og yter tidlig tverrfaglig innsats
- Et oppvekstmiljø som fremmer læring og trivsel

Tiltak	Kommentarer
Prioritere tidlig innsats og forebyggende tiltak.	Barnehage/skole har økt fagkompetanse mht det forebyggende arbeidet knyttet til trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Alle ansattgrupper har deltatt. Økt samarbeid med hjelpeinstanser (PPT, Helsestasjon, barnevern) slik at vi samhandler bedre og kommer tidligere inne i saker som utfordrer.
Gjennomføre tiltak i vedtatt kvalitetsplan for skolen.	Den skolebaserte kompetansebyggingen har innværende år fokus på ny overordnet del for grunnopplæringen og skoleledelse.
Redusere antall skoler for å få en mer framtidsrettet og mindre sårbar skolestruktur.	Kommunestyrets vedtak 14.06.2018: Kommunestyret ønsker ikke å vurdere endringer i skolestruktur og skolekretsgrenser. Forslaget sendes ikke på høring.

Kultur og fritidstilbud

I 2030 har Gran kommune:

- Et variert kultur- og fritidstilbud som bidrar til et meningsfullt liv
- Et mangfoldig og aktivt frivillig foreningsliv
- Gode arenaer og møteplasser for kulturlivet

Tiltak	Kommentarer
Opprettholde tilskudd til frivillige organisasjoner.	Opprettholdt på samme nivå som 2017.
Utvikling av fritidskontaktordningen til erstatning for tradisjonelle støttekontakter.	Fritidskontaktordningen er overført fra HO til kultur og det er etablert gruppetilbud og nye tjenester.
Redusere kjøp av tjenester fra profesjonelle utøvere – avvikle Den kulturelle Skolesekken og Den kulturelle spaserstokken, samt Kulturskoletimen.	Kulturskoletimen er avviklet. Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken ble vedtatt opprettholdt i budsjettvedtaket for 2018.
Effektivisering av drift i kulturskolen – mer gruppeundervisning og mindre ressurs til administrasjon.	Dette arbeidet pågår. Jf. Egen orientering til kommunestyret.
Økt brukerbetaling og inntekter fra utleie.	Det er innført ny prismodell i Kultursalen, som vil gi økte inntekter over tid.

Omsorg og livskvalitet

I 2030 har Gran kommune offentlige tjenester for personer med bistandsbehov som ivaretar brukernes selvstendighet og styrker deres evne til å hjelpe seg selv

Tiltak	Kommentarer
Følge opp vedtatt helse og omsorgsstrategi med utbygging av nytt sykehjem, satsing på hjemmebaserte tjenester og bruk av velferdsteknologi.	Arbeidet foregår kontinuerlig. Det er redusert noe på rammer og omfang. Endringer medfører noe utsatt gjennomføring.
Utbygging av nytt sykehjem på Sagatangen og ombygging av Marka helse og omsorgssenter.	Arbeidet foregår kontinuerlig. Det er redusert noe på rammer og omfang. Utbygging av Marka er skjøvet ut i tid ved vedtak av økonomiplan 2019 - 2022
Redusere antall langtidsplasser på sykehjem og styrke forebygging og rehabilitering.	Det er redusert 12 langtidsplasser i perioden.
Følge opp boligplan med kjøp av egnede omsorgsboliger og utvikling av skogskolejordet.	Boligplan ble vedtatt i september. Noen prosjekter er skjøvet ut i tid ved vedtak av økonomiplan for 2019 -2022 Reguleringsplanarbeid for Skogskoleområdet har vært til mekling pga. innsigelse. Resultat av mekling er ikke avklart.

Kommunale tjenester

I 2030 har Gran kommune kostnadseffektive offentlige tjenester av god kvalitet, med færre og mer robuste tjenestesteder med evne til nyskaping og utvikling

Tiltak	Kommentarer
Styrke vedlikehold av den kommunale bygningsmassen og redusere antall formålsbygg.	Det er solgt 6 boliger i løpet av året, men det er ikke reduksjon når det gjelder formålsbygg.
Bygge ny vegstasjon til erstatning for tidligere brannstasjon i Gran og eksisterende vegstasjon i Brandbu.	Anbud på ny vegstasjon er gjennomført. Pris lå over budsjett og det må gås ny anbudsrunde. I økonomiplan for 2019 – 2022 er oppstart utsatt.
Konsentrere tjenestene på færre steder for å redusere kostnader og sårbarhet i tjenesten.	Det har ikke blitt gjort konkrete endringer, men det arbeides med temaet, bl. a. i forhold til boliger og sykehjemsdrift.
Satse på digitalisering av tjenestene - Styrke investering og drift av IKT tjenester.	Flere digitaliseringstiltak er gjennomført, bl. a. ved hjelp av ekstra tilførte digitaliseringsmidler i årets budsjett.

Årsberetning 2018

Gran kommunes regnskap er avlagt for 2018 med et regnskapsmessig mindreforbruk på 20,1 mill kr. Investeringsregnskapet er avlagt med kr 0 som udekket.

INNLEDNING

Rådmannen sier seg fornøyd med et regnskapsresultat på 20,1 mill kr. Dette er betydelig bedre enn forventet ut fra rapporteringen etter 2. tertial 2018. Samlet sett går virksomhetene med 3,3 mill kr i mindreforbruk. Det er blant annet overordnede ubudsjetterte «fellesinntekter» som må betraktes som engangsinntekter og ikke kan påregnes i seinere års inntekter.

For 2018 har **familie og velferd** et stort merforbruk (4,2 mill kr) som gir utfordringer også for 2019, selv om denne budsjetttrammen ble styrket med 12 mill kr i budsjettet for 2018. Videre viser helse og omsorg merforbruk i mindre størrelsesorden i forhold til tildelt rammebudsjett (1,7 mill kr) etter å ha blitt tilført 4 mill kr i løpet av 2018. Det vil derfor være svært krevende for disse budsjettområdene å ta ned aktivitetsnivået for å overholde budsjetttrammen for 2019. **Barnehage og skole** har et lite mindreforbruk i 2018 og har budsjetttrammer som er relativt godt tilpasset aktivitetsnivået. Kultur og samfunn har et mindreforbruk på 3,7 mill kr.

For året som kommer er det viktig å få gjennomført planlagte omstillingstiltak og justering av aktivitetsnivået tilpasset budsjetttrammene. Videre ser rådmannen at det i kommende år vil bli økende utfordringer knyttet til driftsnivået og at et omfattende investeringsprogram vil gi økende belastning av renter og avdrag.

En bør fortsette å avsette midler til egenfinansiering av investeringer eller til disposisjonsfond for å håndtere årlige driftsmessige svingninger i utgifts- og inntektsnivå. Dette er også viktig for å sikre likviditeten.

De siste årene har investeringsbudsjettet vist noe etterslep fra år til år. Investeringsplanen ble justert betydelig i forbindelse med budsjettarbeidet for 2018, slik at investeringsrammer og låneopptak pr år blir noe forskjøvet i økonomiplanperioden. Samtidig erfarer rådmannen ett stadig økende behov for nye investeringsprosjekter i kommunen. Rådmannen oppfordrer kommunestyret til en årlig rullering av den langsiktige investeringsplanen slik at framdriften til enhver tid tilpasses den økonomiske utviklingen.

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 1 A – DRIFT

Regnskapsskjema 1A - drift.								
(beløp i hele tusen)	Regnskap				Budsjett	Regnskap		endring % 17 - 18
	2014	2015	2016	2017	(end) 2018	2018	Budsjett- avvik	
Frie disponible inntekter								
Skatt på inntekt og formue	275 643	299 360	330 694	341 304	342 497	356 430	13 933	
Ordinært rammetilskudd	390 663	382 585	385 187	395 571	409 188	403 597	-5 591	
Skatt på eiendom	7 135	7 286	7 368	5 924	7 650	7 668	18	
Andre generelle statstilskudd	55 686	57 959	61 737	64 852	53 515	59 249	5 734	
Sum frie disponible inntekter	729 127	747 190	784 986	807 651	812 850	826 944	14 094	2,4 %
Finansinntekter/utgifter								
Renteinntekter og utbytte	5 764	7 244	7 521	8 221	6 785	7 696	911	
Gevinst finansielle instrumenter	1 911	558	1 267	1 096	1 000	727	-273	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	15 535	16 477	17 612	16 044	17 676	15 643	2 033	
Tap på finansielle instrumenter							-	
Avdrag på lån	32 161	37 439	41 545	44 823	45 796	45 482	314	
Netto finansinntekert/utgifter	-40 021	-46 114	-50 369	-51 550	-55 687	-52 702	2 985	2,2 %
Avsetninger/bruk av avsetninger								
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk								
Til ubundne avsetninger	7 819	4 011	7 704	1 597	21 730	21 691	39	
Til bundne avsetninger	327	225	213	248	150	296	-146	
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk			1 024	1 145	13 520	13 520	-	
Bruk av ubundne avsetninger	7 163	5 692	11 649	1 389	2 852	2 813	-39	
Bruk av bundne avsetninger								
Netto avsetning	-983	1 456	4 756	689	-5 508	-5 654	-146	-920,6 %
Overført investeringsregnskap	27	31	40	43	-	115	-115	
Til fordeling drift	688 096	702 501	739 333	756 747	751 655	768 473	16 818	
Sum fordelt til drift	688 096	701 477	738 188	743 227	751 655	748 309	-3 346	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-	1 024	1 145	13 520	-	20 164	20 164	49,1 %

Skatt på inntekt og formue

Skatteinntektene i Gran for 2018 har hatt en økning på 15,1 mill kr sett i forhold til 2017, en økning på 4,4 %. Det er på landsbasis en samlet skattevekst for kommunene på 3,8 % sammenlignet med 2017. Avvik i forhold til justert budsjett er 13,9 mill kr i merinntekt. Ut fra budsjettet for 2018 er Gran kommunes skattevekst på 4,1 %.

Ordinært rammetilskudd

Rammetilskuddet viser en mindreinntekt i forhold til budsjett på 5,6 mill kr. Dette skyldes i hovedsak redusert inntektsutjevning som henger sammen med den økte skatteinngangen på landsbasis.

Skatt på eiendom

Eiendomsskatten ble i 2018 på 7,7 mill kr for verker og bruk og for boligeiendommer i hele kommunen. Skattesatsen var 0,2 % av takstverdi og bunnfradraget på 300 000 kr pr. boenhet.

Andre generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd består av rente- og avdragskompensasjon for seksårsreformen i skole og skolebygg, tilskudd til mottak av flyktninger og vertskommunetilskudd. Merinntekter på til sammen 5,7 mill kr kommer fra flyktningemidler med 6,0 mill kr og mindreinntekt fra rentekompensasjon fra staten med 0,1 mill kr og vertskommunetilskudd på 0,2 mill kr.

Finansinntekter

Renteinntekter, utbytte og gevinst på finansielle instrumenter er 0,6 mill kr høyere enn justert budsjett. Utbytte har en merinntekt på 0,9 mill kr - 0,5 mill kr fra Hadeland energi og 0,4 mill kr fra Gjensidige. Gevinst på finansielle omløpsmidler er 0,3 mill kr lavere enn budsjett. Renteinntekter er som budsjett.

Finansutgifter

Renteutgifter, provisjon mm og avdrag viser en mindreutgift på 2,3 mill kr. Det skyldes at opptak av lån ble gjennomført seinere enn forutsatt i budsjettet, samt at lånebeløpet ble justert ned i 2. tertial. Avdrag på lån viser ett mindreforbruk på 0,3 mill kr i 2018.

Avsetninger/bruk av avsetninger

Netto avsetning viser et avvik på 0,1 mill kr i merutgift, som skyldes renter til bundne fond.

Overføring til investeringsregnskapet

Overføring til investeringsregnskapet viser en økt overføring på 0,1 mill kr. Dette skyldes pliktig overføring av renter til bundne investeringsfond.

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 1 B – BUDSJETTOMRÅDENES DRIFT

Budsjettområdenes forbruk målt mot tildelte driftsrammer viser et mindreforbruk på 3,3 mill kr i 2018. Dette er et resultat som er bedre enn anslått i rapporten for 2. tertial. Det er likevel både positive og negative avvik i de enkelte budsjettområde. Disse vil det bli redegjort for nedenfor.

Tabellen nedenfor viser avviket pr budsjettområde i forhold til justert budsjett samt avvik i % av budsjettområdets ramme.

BUDSJETTOMRÅDENES DRIFTSRAMMER					Avvik i % av ramme
(Tall i hele tusen)	% av total ramme	Budsjett (end)	Regnskap 2018	Merforbruk - Mindreforbruk +	Merforbruk - Mindreforbruk +
1.0 Rådmannens ledelse og stab	4,5	33 675	33 745	-70	-0
1.1 Fellestjenester	7,1	53 484	48 709	4 775	9
2.0 Barnehage og skole	31,3	235 577	235 472	105	0
3.0 Familie og velferd	21,9	164 736	168 931	-4 195	-3
4.0 Helse og omsorg	25,0	188 102	189 764	-1 662	-1
5.0 Kultur og samfunn	11,2	84 171	80 480	3 691	4
5.1 Kultur og samfunn VAR	-2,1	-15 581	-16 158	577	-4
6.0 Politiske organer	1,0	7 491	7 366	125	2
Mindreforbruk		751 655	748 309	3 346	

1.0 Rådmannens ledelse og stab

Rådmannens ledelse og stab har et merforbruk på 0,07 mill kr. Forbruket er sammensatt av mindreforbruk på lønn som skyldes fravær og vakanser samt merinntekter på refusjoner. Merforbruk på lisenser/serviceavtaler, kjøp av utstyr og tjenester.

1.1 Fellestjenester

Fellestjenester har mindreforbruk på 4,8 mill kr, hvorav skatteoppkreveren for Hadeland bidrar med 0,5 mill kr og lærlingeordningen med 0,9 mill kr som skyldes færre lærlinger enn budsjettet. I tillegg er lønn og pensjon 4,8 mill kr lavere enn budsjettet. Området omfatter også merforbruk strøm på 1,5 mill kr og på tilskudd til andre trossamfunn på 0,1 mill kr.

2.0 Barnehage og skole

Barnehage og skole har samlet et mindreforbruk på 0,1 mill kr. Dette er sammensatt av avvik både på utgifts- og inntektssiden. Det er merforbruk på skoleskyss, ikt utgifter og kjøp av tjenester fra andre kommuner. Merinntekt på sykepengerefusjon og svangerskapspermisjoner, samt merinntekter i form av tilskudd til kompetansetiltak.

3.0 Familie og velferd

Familie og velferd har et merforbruk på 4,2 mill kr. Budsjettområdet fikk tilført 7 mill kr i 1. tertial og 5 mill kr i 2. tertial. Merforbruket består av økte utgifter til barnevern med 2,6 mill kr, hvorav juridisk bistand, forsterhjemsgodtgjørelse og kjøp av plasser representerer hoveddelen av merforbruket. Tilrettelagt tjenester viser et merforbruk på 2,1 mill kr som i hovedsak gjelder lønn. Øvrige tjenesteområder har et forbruk som er i nærheten av budsjett. Refusjon for ressurskrevende tjenester er inntektsført med 33,9 mill kr. Dette er en økning på 1,5 mill kr fra 2017, som betyr at utgiftsøkningen har vært vesentlig større.

4.0 Helse og omsorg

Helse og omsorg viser et merforbruk på 1,7 mill kr. Budsjettområdet fikk tilført 1 mill kr i 1. tertial og 3 mill kr i 2. tertial.

Merforbruket er sammensatt av avvik både på utgifts- og inntektssiden. Hjemmebaserte tjenester har flere brukere med omfattende hjelpebehov i hjemmet som gjør at hjemmetjenesten har et merforbruk på 3,3 mill kr. Institusjonene har et mindreforbruk på 5 mill kr som i hovedsak skyldes færre langtidsplasser (reduert med 12 – 13 plasser i løpet av de 2 siste år) med noe justeringer i bruk den siste delen av året. Samtidig er inntektene redusert med 3 mill kr.

Legetjenester utgjør et merforbruk på 1,0 mill kr mens fysioterapi/ergoterapi har et mindreforbruk på 1,2 mill kr.

5.0 Kultur og samfunn

Kultur og samfunn har et mindreforbruk på 3,7 mill kr. Budsjettområdet ble tilført 1 mill kr i 1. tertial som kompensasjon for store utgifter til vintervedlikehold av veg.

Mindreforbruket består av merinntekter på plan, bygg og oppmåling. I tillegg er det mindreutgifter til lønn og vedlikehold innenfor eiendomsdrift. Øvrige tjenesteområder har et forbruk som er i nærheten av budsjett.

5.1. Kultur og samfunn - VAR

VAR-området har ei merinntekt på 0,6 mill kr.

6.0 Politiske organer

Politiske utvalg viser et mindreforbruk på 0,1 mill kr.

ØKONOMISK ANALYSE – DRIFT

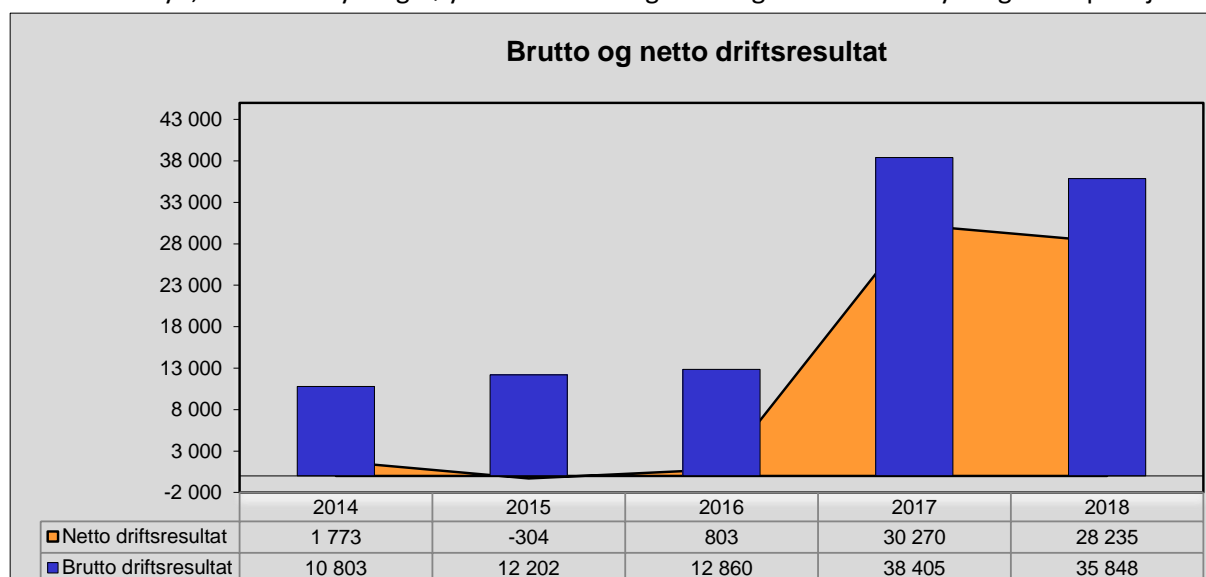
Utgangspunktet for Gran kommunes drift i 2018 var en krevende budsjettprosess med et stramt budsjett som følge av det. Skatteinntektene økte noe gjennom hele året i forhold til budsjettet, men inntektsutjevningen sakk stadig akterut i forhold til budsjett. Det var derfor vanskelig å anslå en god prognose gjennom året. I tillegg er det slik at det er skatteinngangen på landsbasis som er mest avgjørende for Gran kommunes totale skatteinngang for året. Ved årsslutt ble merinntekten av skatt og inntektsutjevning 7,5 mill kr. I tillegg fikk vi i løpet av 2018 merinntekter på integreringstilskudd til flyktninger på 6,0 mill kr.

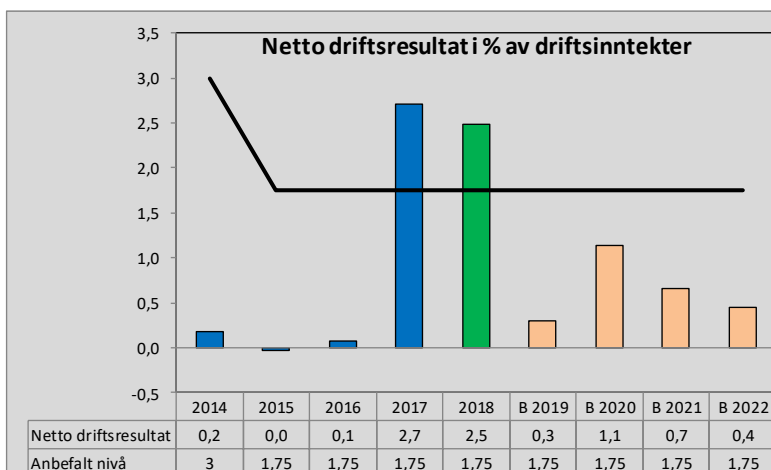
Rådmannen rapporterte igjennom året et tilnærmet null resultat gjennom året. Kommunestyret budsjettjusterte i løpet av året helse og omsorg med en styrking på 4 mill kr, familie og velferd med 12 mill kr og kultur og samfunn med 1,0 mill kr. Dette ble finansiert med økt skatt/inntektsutjevning med 3,0 mill kr og redusert avsetning til disposisjonsfond med 10 mill kr, reduserte renter og avdrag med 3,0 mill kr og reduserte pensjonsutgifter med 1 mill kr. Gjennom året anbefalte rådmannen at alle virksomheter skulle ha stram budsjettstyring uten ytterligere budsjettjusteringer.

Gran kommunes regnskap viste ved regnskapsavleggelse et mindreforbruk på 20,1 mill kr. Overordnede merinntekter, samt mindreforbruk på kultur og samfunn og fellestjenester bidro til at varslet resultat etter 2. tertial ble bedre enn forventet, noe rådmannen er fornøyd med.

Brutto driftsresultat

Dette viser resultatet av den ordinære driften, inklusive avskrivninger. Resultatet gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til egenfinansiering av årets investeringer og evne til å sette av midler til senere bruk. Brutto driftsresultat viser en nedgang fra 2017 til 2018 med bakgrunn i at 2017 ble påvirket av tilskudd fra NKOM til bredbåndsutbygging med 15,3 mill kr. Brutto og netto driftsresultat for 2018 når dette blir tatt hensyn, viser et betydelig høyre nivå enn tidligere år og bidrar til en styrking av disposisjonsfond.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet. Det er fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) antydnet at netto driftsresultat bør være på 1,75 % av driftsinntektene for å ha en sunn økonomi. Gran kommune har i 2018 et resultat på 2,5 %.

Gran kommune viser i perioden 2013 til 2016 et netto driftsresultat, betydelig under anbefalt nivå. For 2017 er netto driftsresultat på 1,3 % når 15,3 mill kr fra NKOM trekkes ut.

Netto driftsresultatet for 2018 viser en betydelig bedring og er over anbefalt nivå på 1,75%.

Grafen viser utvikling i netto driftsresultat i perioden 2014 – 2018, samt videre budsjettet utvikling i budsjett- og økonomiplanperioden.

Analyse av brutto og netto driftsresultat 2018 i forhold til justert budsjett

Tabellene nedenfor viser brutto og netto driftsresultat opp mot justert budsjett. I tillegg er brutto driftsresultat korrigert for bruk/avsetninger til bundne fond og bruk av disposisjonsfond. Bakgrunn for dette er at vi har brukt eller mottatt midler som er forutsatt å dekke påløpte utgifter eller er pliktig å avsette til fond. Korrigert brutto driftsresultat vil gi et mere riktig uttrykk for det faktiske resultatet. Tabellen viser at resultatet bedrer seg vesentlig etter korrigerings.

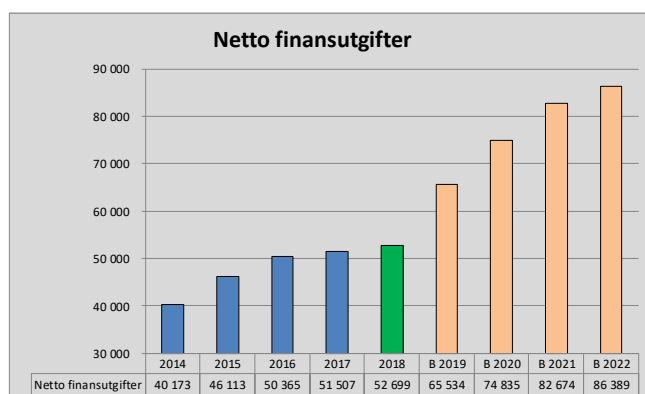
(beløp i hele tusen)	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Buds (end) 2018	Regnskap 2018
Driftsinntekter	1 002 340	1 030 211	1 078 966	1 118 803	1 072 686	1 138 677
Driftsutgifter	960 393	984 403	1 027 798	1 037 027	1 012 105	1 057 744
Avskrivninger	31 144	33 606	38 308	43 371	47 000	45 086
Brutto driftsresultat	10 803	12 202	12 860	38 405	13 581	35 847
Bruk av bundne fond	4 384	5 784	3 300	4 938	4 539	9 036
Bruk av disposisjonsfond	7 163	5 692	11 649	1 389	2 852	2 813
Avsetning til bundne fond	5 262	5 645	7 761	22 389	1 805	9 633
Korrigert brutto driftsresultat	17 088	18 033	20 048	22 343	19 167	38 063
I % av driftsinntekter	1,7	1,8	1,9	2,0	1,8	3,3

Kommuneloven stiller krav til driftsmessig balanse (§46, 6. ledd). Kravet innebærer at driftsresultatet minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Oppfyllelsen av dette kravet kan ikke leses direkte ut fra regnskapet og tabellen nedenfor viser korrigert netto driftsresultat – andel av driftsresultat til fri disposisjon:

(beløp i hele tusen)	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Buds (end) 2018	Regnskap 2018
Driftsinntekter	1 002 340	1 030 211	1 078 966	1 118 803	1 072 686	1 138 677
Driftsutgifter	960 393	984 403	1 027 798	1 037 027	1 012 105	1 057 744
Avskrivninger	31 144	33 606	38 308	43 371	47 000	45 086
Brutto driftsresultat	10 803	12 202	12 860	38 405	13 581	35 847
Korrigerings avskrivninger	31 144	33 606	38 308	43 371	47 000	45 086
Netto renteutgift	7 810	8 647	8 815	6 712	9 861	7 225
Netto avdrag lån	32 364	37 466	41 550	44 795	46 096	45 474
Netto driftsresultat	1 773	-305	803	30 269	4 624	28 234
Bruk av bundne fond	4 384	5 784	3 300	4 938	4 539	9 036
Bruk av disposisjonsfond	7 163	5 692	11 649	1 389	2 852	2 813
Bruk av tidligere mindreforbruk	-	-	1 024	1 145	13 520	13 520
Overføring til investering	239	491	166	237	2 000	2 115
Avsetning til bundne fond	5 262	5 645	7 761	22 389	1 805	9 633
Korrigert nto driftsresultat - andel til fri disposisjon	7 819	5 035	8 849	15 115	21 730	41 855
I % av driftsinntekter	0,8	0,5	0,8	1,4	2,0	3,7

Tabellen viser at Gran kommune oppfyller kommunelovens krav til balanse etter korrigerings av netto driftsresultat. Det korrigerede resultatet er på 3,7% og inneholder også disponeringen av årsresultatet for 2017. Netto driftsresultatet for 2018 er over anbefalt nivå på 1,75%.

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter består i hovedsak av renteinntekter, renteutgifter, avdrag og utbytte fra Hadeland Energi/Kraft.

Grafen viser at netto finansutgifter har stigende utvikling. Denne utviklingen presser både økonomisk balanse og tjenestenivå. Budsjet og økonomiplan 2019 – 2022 viser at denne utviklingen vil fortsette, noe det totale driftsbudsjettet ikke har rom for uten betydelige innsparinger og reduksjon av tjenestenivå for budsjettområdene.

Finansforvaltningen viser at en renteøkning på 2 % vil gi økte netto renteutgifter med 7,9 mill kr ut fra gjeldssammensetning og nivå i 2018. Om lag 5 mill kr av dette må i tilfelle dekkes av driftsbudsjettet og resten vil kunne dekkes via økte brukerbetaling, gebyrinntekter og rentekompensasjon.

Pensjon

Pensjon er en vesentlig del av driftsutgiftene og det er behov for å knytte kommentarer til dette. I tabellen vist nedenfor vises svingninger i årlig premieavvik og amortisert premieavvik fra 2014 til 2018.

	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018
Årlig premieavvik pensjon	26 776	-3 120	9 913	11 213	16 659
Amortisert avvik	6 109	10 003	9 507	10 923	11 935

Premieavviket skal fordeles over 15,10 og 7 år (10 år fra 2010 og 7 år fra 2014) og utgiftsføres i driftsregnskapet som såkalt amortisert premieavvik. Tabellen viser at premieavviket som er inntektsført i 2018 er 4,7 mill kr høyere enn det amortiserte avviket som er utgiftsført. Det årlige amortiserte premieavvik må dekkes over driftsbudsjettet, hvis fond ikke bygges opp til dekning. For sum amortisert premieavvik, se avsnitt om omløpsmidler.

Kommunens garantiansvar

Det vises til note 4.3 som viser Gran kommunes garantier, som i sum utgjør 5,8 mill kr ved utgangen av 2018. Eventuelle innfrielse må dekkes over driftsregnskapet. Det har ikke vært innfrielse av garantier de senere årene.

INVESTERINGSREGNSKAPET

AVVIKSFORKLARING REGNSKAPSSKJEMA 2A – INVESTERING

Investeringer i anleggsmidler							
(beløp i hele tusen)	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Budsjett (end) 2018	Regnskap 2018	Budsjett- avvik
Investering i anleggsmidler	80 554	210 965	188 292	152 593	167 407	118 286	49 121
Utlån og forskutteringer	11 122	12 334	15 044	13 523	13 820	11 753	2 067
Avdrag på lån	7 102	6 631	4 640	13 423	3 992	3 455	537
Avsetninger	1 016	189	6 207	556	-	8 422	-8 422
Årets finansierungsbehov	99 794	230 119	214 182	180 096	185 219	141 916	43 303
Finansiert slik:							
Bruk av lånemidler	80 563	163 758	142 880	117 894	142 613	89 384	53 229
Inntekter ved salg av anleggsmidler				5 151		16 940	-16 940
Tilskudd til investeringer	3 796	23 948	29 630	9 453	14 866	12 854	2 011
merverdiavgift	5 491	32 007	32 872	24 363	17 548	7 671	9 877
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	6 682	4 968	4 022	13 833	4 992	9 055	-4 063
Andre inntekter	339	2 030	1 757	-		531	-531
Sum eksternt finansiering	96 871	226 711	211 161	170 692	180 019	136 435	43 584
Overført fra drift	239	491	166	237	2 000	2 115	-115
Bruk av avsetninger	2 684	2 917	2 854	9 166	3 200	3 366	-166
Sum finansiering	99 794	230 119	214 182	180 096	185 219	141 916	43 303

Investeringer i anleggsmidler

Det er gjennomført investeringer i anleggsmidler for 118,3 mill kr i 2018 som er 49 mill kr lavere enn justert budsjett. Fordeling på enkeltprosjekter framgår av investeringsregnskapets skjema 2B. Det vises også til noter i regnskapet.

Investeringsbudsjett- og regnskapstall må ses samlet over en periode på 2 – 3 år, idet avvikene mellom budsjett og regnskap ofte skyldes tidsforskyvninger. Forsinkelser/tidsforskyvninger kan ha ulike årsaker, for eksempel uforutsette forhold i forbindelse med grunnnerv, endrede vedtak knyttet til reguleringsplaner, omfattende kontraktsforhandlinger, prosjekt avhengig av eksterne aktører og manglende kapasitet. I tillegg har noen av de større anbudskontraktene en innretning som gjør at leverandøren har fleksibilitet på framdriften, der bare sluttidspunktet er endelig fastsatt.

Mange prosjekter har et lavere forbruk enn justert budsjett. Prosjektene med størst mindreforbruk for 2018 er knyttet til «Nytt sykehjem og omsorgsboliger (18,8 mill kr), V/A-anlegg (6,2 mill kr), «Flomsikring Hovsbekken» (4,9 mill kr), «Grunnerverv flomforebygging Brandbu» (4,2 mill kr), «kjøp av leilighet» (3,5 mill kr) og «Tiltakspakke EPC (3,4 mill kr). Prosjekter som ikke er ferdigstilt og videreføres vil bli rebudsjettert i 2019. Restmidler fra prosjekter som er avsluttet i 2018 vil bli foreslått inndratt og/eller brukt som finansiering av andre prosjekter. Forprosjekt «Nytt sykehjem og omsorgsboliger» anses som avsluttet.

Utlån og forskutteringer

Utlån og forskutteringer er 11,8 mill kr, noe som er 2 mill kr lavere enn justert budsjett. Årsaken til lavere utlån enn budsjettet kan være lavere etterspørsel eller det er gitt tilsagn om startlån, hvor kjøp ikke er gjennomført.

Avdrag på utlån

Det er betalt 3,5 mill kr i avdrag i investeringsregnskapet, 0,5 mill kr lavere enn budsjett. Dette er avdrag på startlån.

Avsetninger

Det er avsatt 8,4 mill kr til bundne investeringsfond, som ikke var budsjettet. 4,6 mill kr av dette gjelder anleggsbidrag, som pr 31.12.18 ikke er benyttet. I tillegg er det avsatt 3,8 mill kr i ekstraordinære avdrag på startlån som pr 31.12.18 ikke er tilbakebetalt til Husbanken.

Bruk av lånemidler

Det er brukt 89,4 mill kr i lånemidler som er 53 mill kr lavere enn justert budsjett. Dette skyldes først og fremst forsinkelser eller periodiseringsavvik i framdriften av prosjektene, slik at investeringsnivået for regnskapsåret har blitt lavere enn planlagt.

Inntekter ved salg av anleggsmidler

Det er solgt anleggsmidler for til sammen 16,9 mill kr. Dette gjelder først og fremst eiendommer som kommunen ikke lenger har behov for. (Brubakkvegen 55, Utsiktsvegen 18, Lidskjalvgutua 5, Gransbråten 70, Hofsbrovegen 4 og Granumvegen 5A og 5B, samt tomt i Mohagen.

Tilskudd til investeringer

Det er regnskapsført ca 2 mill kr mindre i tilskudd enn budsjettet i 2018. Det var budsjettet med tilskudd på nytt sykehjem og omsorgsboliger m.m. på til sammen ca 14,8 mill kr som ikke er mottatt og som pga forsinkelser i prosjektene heller ikke er regnskapsført. Imidlertid er det mottatt ca 12,8 mill kr i tilskudd til investeringer, hvorav 11,5 mill kr er anleggsbidrag Lygna hyttefelt del 3-2 og de to private anleggene Rognstadenga VA og Steinerudsvingen som kommunen overtok i 2018. Ikke noe av dette var budsjettet. I tillegg mottok vi 1,3 mill kr i spillemidler på Brandbu barneskole som heller ikke var budsjettet.

Kompensasjon for merverdiavgift

Det er mottatt kr 7,7 mill kr i momskompensasjon som er 9,9 mill kr lavere enn justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak forsinkelser i investeringstakten.

Mottatte avdrag på lån og refusjoner

Det er mottatt ca 9 mill kr i avdrag på lån og refusjoner, ca 4 mill kr mer enn budsjettet. Avviket skyldes først og fremst mottatte ekstraordinære avdrag på startlån (3,7 mill kr). Innbetalt avdrag fra Hadeland Kraft på 1,4 mill kr er heller ikke budsjettet. Ordinære avdrag startlån er 1,1 mill kr lavere enn budsjettet.

Overført fra investering

Det er overført mer enn justert budsjett fra drift til investering som gjelder overføring av renter til bundne fond.

Bruk av avsetninger

Det er brukt 3,4 mill kr fra avsetninger på fond i 2018, hvorav 3,2 mill kr fra disposisjonsfond til finansiering av egenkapitaltilskudd KLP, som budsjettert. Resterende regnskapsført beløp på 0,2 mill kr er ikke budsjettert og gjelder bruk av bundne fond ved investeringsprosjekt med anleggsbidrag.

REGNSKAPSSKJEMA 2B - INVESTERING

Regnskapsskjema 2B inneholder oversikt over investeringsprosjekter i 2018. Skjemaet er vist i sin helhet i regnskapsdokumentets side 6 og 7 sammen med tilhørende note 5.4 – 5.7.

Kort beskrivelse av investeringsprosjekter med høyest utgifter i 2018

Avsnittet gir en kort beskrivelse av de største investeringsprosjektene i 2018. Eventuelle avvik kommenteres seinere i kapittelet.

Investeringer (hele tusen)	2018
Nytt sykehjem og omsorgsboliger - forprosjekt	46 364
Reinvesteringer V/A ledningsnett	11 158
Oppgradering/påkostning kommunale bygg	9 070
VA Brandbu sentrum	4 800
V/A - Vann Paulsrud - Moen bedehus	4 699
Lygna hyttefelt del 3-2	4 000

Nytt sykehjem og omsorgsboliger – forprosjekt

Utgiftene gjelder i hovedsak tomtekjøp (ca 40 mill kr for almenningstomta og Brendeneiendommen), resten er prosjektering.

Reinvesteringer V/A ledningsnett

Arbeid langs Storlinna og VA-ledninger til Røysumstunet er de største anleggene i 2018.

Oppgradering/påkostning kommunale bygg

Det er årlige bevilgninger til dette formålet, der 10 mill kr var utgiftsrammen for 2018. Av større tiltak nevnes pågående prosjekt ved Bjørklund barnehage og Bjoneroa skole samt påkostninger etter vannlekkasjer på varmeanlegg og tak ved Marka HOS.

V/A Brandbu sentrum

Prosjektet er delvis gjennomført. Ferdigstilling er imidlertid avhengig av NVE.

V/A Vann Paulsrud – Moen bedehus

Arbeidene ble forsinket pga konkurs hos entreprenør. Garantibeløp er utbetalt fra garantist, slik at det blir minimalt tap for kommunen. Prosjektet er i gang med ny entreprenør. Forventet ferdigstilling er 2019.

Lygna hyttefelt del 3-2

Anleggsbidragsavtale. Merinntekt avsatt til fond, til dekning av utgifter i 2019.

AVVIKSFORKLARING INVESTERINGSPROSJEKTER

Rådmannen vil nedenfor knytte kommentarer til de investeringsprosjektene som har **størst merforbruk eller mindreforbruk** i 2018.

Under vises de største merforbruk i 2018.

Investeringsprosjekter med merforbruk (hele tusen):	Regnskap 2018
Utvidelse av Mohagen Næringsområde	535
Vannskade Marka helse- og omsorgssenter	336
Granum KPS - Reklamasjon	334
Avsluttede prosjekt i reklamasjonstiden	220

Førstnevnte prosjekt gjelder tinglysningsgebyrer i forbindelse med utvidelse av Mohagen Næringsområde i 2009. På sistnevnte prosjekt er det utført tilleggsarbeider i garantitiden som er regnskapsført som investeringsutgifter, knyttet til Markadompa, Brandbu barneskole, Brandbu ungdomsskole og Fagerlund barnehage etter ferdigstilling. Ikke noe av dette var budsjettet i 2018. Det anses imidlertid ikke som vesentlige avvik og kommenteres ikke nærmere.

Under vises de største mindreforbruk i 2018.

Investeringsprosjekter med mindreforbruk (hele tusen):	Regnskap 2018
Nytt sykehjem og omsorgsboliger Sagatangen	-18 762
Flomsikring Hovsbekken	-4 883
Grunnerverv flomforebygging Brandbu	-4 164
Boligplan - anskaffelse av leilighet	-3 500
Tiltakspakke EPC-prosjekter	-3 376
V/A - Vann Paulsrud - Moen bedehus	-3 247
V/A Plassbakken - Teslo	-2 990

Nytt sykehjem og omsorgsboliger Sagatangen

Prosjektet ble tatt ned med 90 mill kr i 2018 etter 2. tertial 2018. Likevel blir det er mindreforbruk på 18,8 mill kr. Dette fordi man valgte å beholde noe midler med tanke på videre framdrift i prosjektet ut fra hva man antok i august 2018. Budsjettmidlene blir foreslått inndratt.

Flomsikring Hovsbekken

Det pågår prosjektering av flomsikring Hovsbekken som er oversendt NVE for godkjenning. Prosjektet forventes gjennomført i 2019 og 2020.

Grunnerverv flomforebygging Brandbu

Prosjektet gjelder grunnerverv ved flomforebyggingstiltak i Brandbu. Utbyggingsplan til NVE er klar og eiendomserverv er kommet i gang. Det kommer egen sak i løpet av våren.

Boligplan – anskaffelse av leilighet

Det har ikke vært aktuelle prosjekter å gå inn i i 2018.

Tiltakspakke EPC-prosjekter

Det pågår ferdigstilling av gjenstående tiltak etter at leverandør gikk konkurs. Rådmannen er usikker på hvor mye energi som spares på dette i forhold til hva som var forutsatt. Likevel ansees de nødvendig å få slutført alle tiltakene. Det har ikke vært gjort beregninger av mulige innsparinger i 2018, men en ser at totalt strømforbruk var noe lavere i 2018 enn de foregående år selv om kommunen har flere kvadratmeter formålsbygg enn tidligere.

V/A prosjekt med mindreforbruk

De to V/A-prosjektene i tabellen over har til sammen et mindreforbruk på 6,2 mill kr. V/A – Paulsrud – Moen bedehus er som nevnt over forsinket pga konkurs og ny leverandør. Prosjektet pågår nå for fullt og forventes slutført i 2019. Når det gjelder Vann V/A Plassbakken – Teslo, er prosjektering igangsatt. Planlagt oppstart i 2019 og det forventes slutført i 2021.

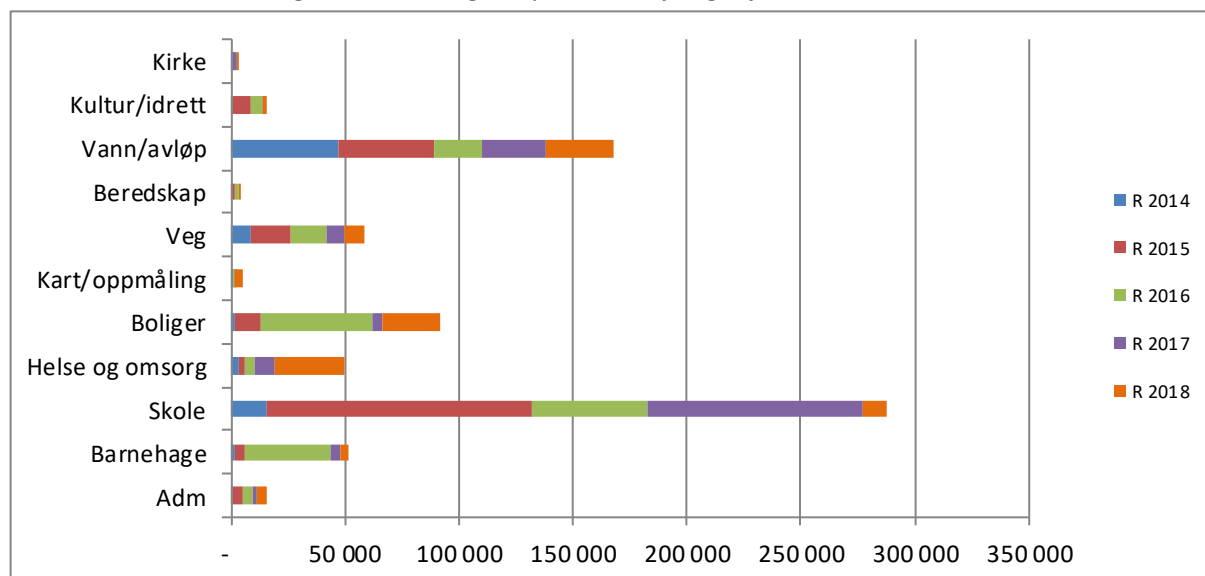
ØKONOMISK ANALYSE – INVESTERINGSREGNSKAPET

Det er i 2018 investert 118,3 mill kr i anleggsmidler. Nivået på investeringer i anleggsmidler fra 2014 til 2018 er slik:

Investeringer i anleggsmidler							
(beløp i hele tusen)	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Budsjett (end) 2018	Regnskap 2018	Budsjett- avvik
Investering i anleggsmidler	80 554	210 965	188 292	152 593	167 407	118 286	49 121

Investeringsnivået i Gran kommune er noe lavere i 2018 enn de tre foregående år. Det er ingen store byggeprosjekter i 2018.

De siste 5 års investeringer fordeler seg slik på de forskjellige tjenesteområdene:

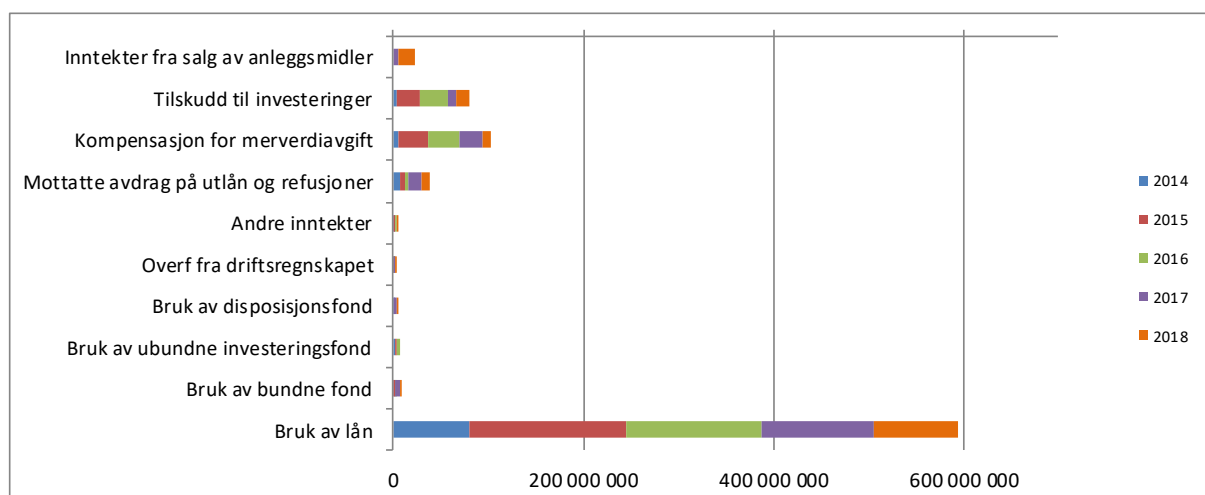
Tall i figuren er i hele 1 000 kr

Grafen viser at det er prioritert å investere mest i skolelokaler, infrastruktur (vann, avløp og veg), boliger, barnehage og helse og omsorg. Når det gjelder Helse og omsorg og boliger, utgjør imidlertid en vesentlig del av årets investeringer tomtekjøp.

I gjeldende budsjett og økonomiplan 2019 – 2022 legges det opp til store investeringer innen helse og omsorg og boliger de to siste årene, med nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen. Investeringer innen vann og avløp vil holde seg på et høyt nivå i hele økonomiplanperioden, spesielt høyt i starten der også utvikling av Mohagen sør ligger inne. Vei vil holde seg på et høyt nivå i starten, med utvikling av Mohagen Sør og flomsikring Brandbu. Ny vegstasjon sørger for at nivået blir høyt også det tredje året.

Finansiering av investeringene

Gran kommunes totale investeringer (se årets finansieringsbehov regnskapsskjema 2A ovenfor) er de siste fem år finansiert slik:

Lånemidler er i det alt vesentlige finansieringskilden for kommunen. Grafen viser liten grad av finansiering med midler overført fra drift, disposisjonsfond eller ubundet investeringsfond. Momskompensasjon utgjør i snitt 10 % av finansieringen i de fem årene, men utgjorde kun 5 % i 2018. Lav momskompensasjon i 2018 skyldes store VA-investeringer og kjøp av grunn, der det ikke er momskompensasjon. Investeringer finansieres noe av tilskudd, særlig i 2015, 2016, og en del i 2018. ca 2/3 av disse tilskuddene er anleggsbidrag fra private på V/A-prosjekt, i 2018 hele 90 %.

Når det gjelder videre i budsjett og økonomiplanperioden 2019 – 2022, er det samlet budsjettet med investeringsutgifter for 695 mill kr. Av dette er 137 mill kr tenkt finansiert med tilskudd, hovedsakelig pga nytt sykehjem og omsorgsboliger, men også noe på boliger i hht boligplan. Videre er det budsjettet med 43 mill kr i salgsinntekter. Foruten mva-kompensasjon, er det ellers lånemidler som er finansieringskilden. Det legges opp til å låne 428 mill kr i perioden 2018 - 2021.

Utviklingen i gjeldsnivået er kommentert nærmere under analyse av balansen.

Åpning av skøytebane ved Fredheim skole.

Kilde: Hadeland

Foto: John Erik Thorbjørnsen

BALANSEREGNSKAPET

Balansen viser Gran kommunes bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital pr 31.12.

BALANSEREGNSKAP						
(tall i hele tusen)	2014	2015	2016	2017	2018	Endring 17-18
Eiendeler						
Anleggsmidler						
Faste eiendommer og anlegg	852 372	1 028 868	1 170 821	1 278 971	1 349 557	6 %
Utstyr, maskiner og transportmidler	33 496	33 611	39 398	38 945	37 625	-3 %
Utlån	87 057	92 057	100 055	96 858	97 300	0 %
Aksjer	80 705	82 953	85 734	88 712	91 897	4 %
Pensjonsmidler	974 924	1 052 839	1 063 132	1 134 541	1 225 969	8 %
Sum anlegg	2 028 554	2 290 328	2 459 140	2 638 027	2 802 348	6 %
Omløpsmidler						
Kasse, bankinnskudd	54 907	94 229	88 120	120 105	153 104	27 %
Obligasjoner, aksjer og andeler	58 771	59 329	60 596	61 693	62 419	1 %
Kortsiktige fordringer	85 226	96 284	99 292	89 310	87 495	-2 %
Premieavik	74 665	61 543	61 949	62 239	66 963	8 %
Sum omløpsmidler	273 569	311 385	309 957	333 347	369 981	11 %
Sum eiendeler	2 302 123	2 601 713	2 769 097	2 971 374	3 172 329	7 %
Egenkapital og gjeld						
Egenkapital						
Disposisjonfond	58 891	57 210	53 265	50 495	66 188	31 %
Bundne driftsfond	25 025	24 887	29 348	46 798	47 395	1 %
Ubundne investeringsfond	37 079	34 831	32 079	32 079	32 079	0 %
Bundne investeringsfond	2 112	1 631	7 735	2 104	10 346	392 %
Endring i regnskapsprinsipp drift	-9 813	-9 813	-9 813	-9 813	-9 813	0 %
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	1 024	1 145	13 519	20 164	49 %
Udekket i investeringsregnskapet	-	-	-	-	-	-
Kapitalkonto	195 148	283 111	323 317	402 871	502 965	25 %
Sum egenkapital	308 442	392 881	437 076	538 053	669 324	24 %
Langsiktig gjeld						
Sertifikatlån	-	-	-	20 634	20 634	-
Lån	598 071	754 174	851 317	873 588	923 391	6 %
Pensjonsforpliktelser	1 258 564	1 312 686	1 344 599	1 384 284	1 408 061	2 %
Sum langsiktig gjeld	1 856 635	2 066 860	2 195 916	2 257 872	2 352 086	4 %
Kortsiktig gjeld						
	137 046	137 046	141 972	154 815	150 919	-3 %
Sum gjeld og egenkapital	2 302 123	2 596 787	2 774 964	2 950 740	3 172 329	8 %

Anleggsmidler

Det er **anskaffet og aktivert** fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler for 117 mill kr, mens det i 2018 er avskrivninger for 45,1 mill kr.

Utlån består av Startlån (Husbanken) 75,4 mill kr, utlån til Hadeland Energi/Kraft 21,1 mill kr, sosiale lån 0,2 mill kr samt utlån til stiftelsen Glasslåven 0,5 mill kr. Det har vært en økning i utlån i 2018 på 0,4 mill kr som skyldes 1,8 mill kr i økte startlån og avdrag på lån på 1,4 mill kr fra Hadeland Kraft.

Aksjer har økt med 3,2 mill kr som skyldes Egenkapitalinnskudd i KLP og utgjør pr 31.12 totalt 81,9 mill kr.

Kommunens pensjonsmidler i pensjonsselskapene er økt med 91,4 mill kr til 1 226 mill kr. Endringene i pensjonsmidler bygger på pensjonsleverandørenes aktuarberegninger.

Omløpsmidler

Kasse og bankinnskudd viser en økning på 33 mill kr, til 153 mill kr.

Obligasjoner, aksjer og andeler viser en økning på 0,7 mill kr som skyldes verdiøkning på plasserte midler i DNB- og KLPfond (finansielle omløpsmidler).

Kortsiktige fordringer er redusert med 1,8 mill kr. Det varierer hvilke type fordringer som endrer seg.

Bokføring av refusjoner som ikke er betalt er redusert mens ordinære fordringer har noe økning. Utestående momskompensasjon er redusert med 0,6 mill i forhold til 2017.

Premieavvik er i 2018 økte med 4,7 mill kr til 67,0 mill kr.

Egenkapital

Kommunens egenkapital er økt med 131,3 mill kr tilsvarende 24 %. Kapitalkonto har økt med 100,1 mill kr.

Endringene i kapitalkontoen er vist i note 4.7 i årets regnskapsdokument. Netto endring i fond viser en økning på 24,5 mill kr. I tillegg kommer årets mindreforbruk på 20,1 mill kr som kan legges til egenkapitalen.

Langsiktig gjeld

Når det gjelder langsiktig gjeld er det er tatt opp nye lån til investeringsformål for 2018. Langsiktig lånegjeld er økt med 49,8 mill kr, mens våre pensjonsforpliktelser økte med 23,8 mill kr. Endringene i pensjonsforpliktelsen bygger på pensjonsleverandørens aktuarberegninger.

Kortsiktig gjeld

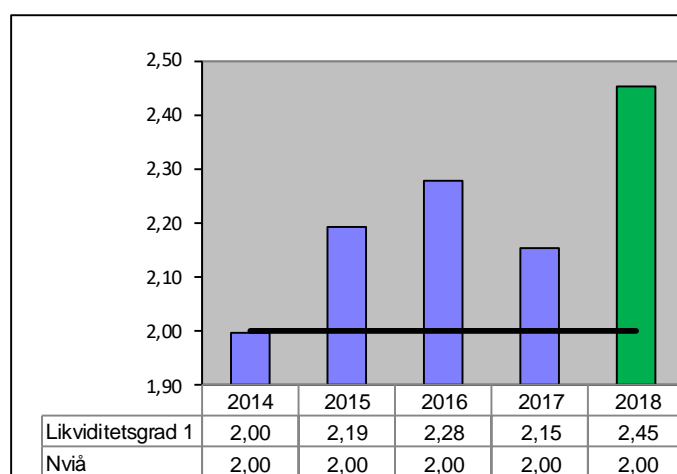
Den kortsiktige gjelden er redusert med 3,9 mill kr. Dette skyldes hovedsakelig reduksjon i leverandørgjeld.

ØKONOMISK ANALYSE – BALANSEN

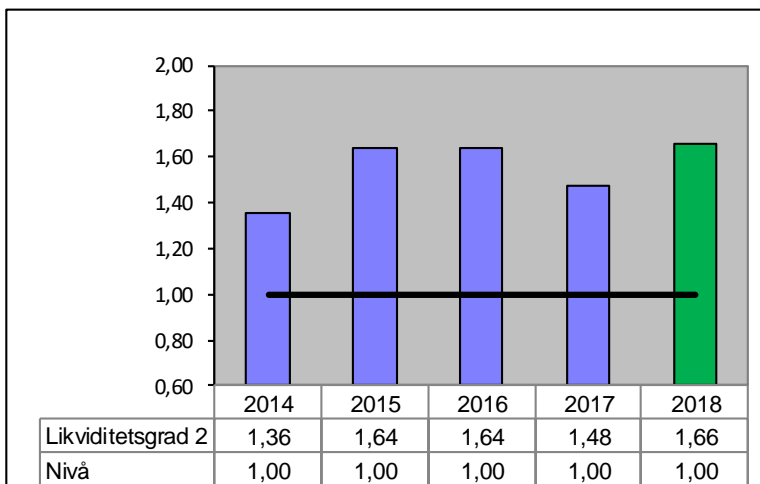
I en analyse av balansen brukes noen utvalgte nøkkeltall som indikatorer for å vurdere hvor solid økonomi kommunen reelt sett har. Disse er vist og kommentert nedenfor.

Likviditetsgrad og arbeidskapital

Likviditetsgrad og arbeidskapital er nøkkeltall for kommunens evne til å betjene sine løpende betalingsforpliktelser ved forfall.

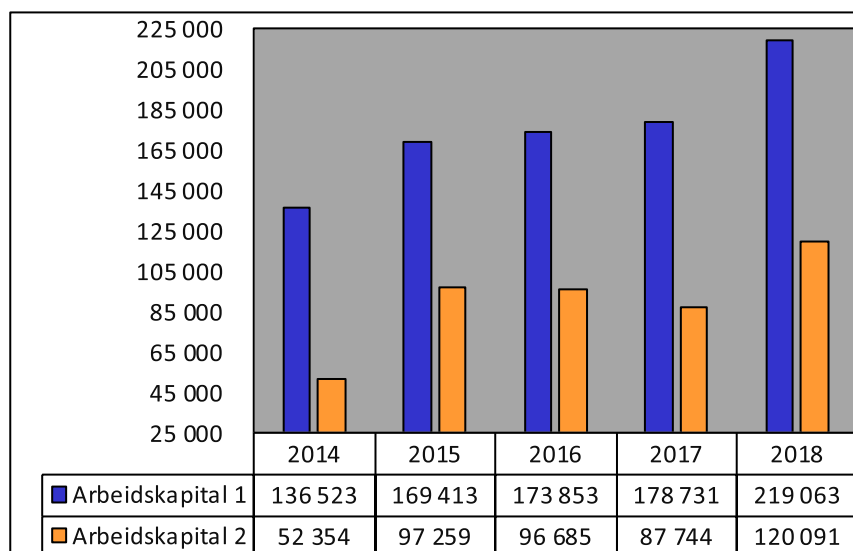
Likviditetsgrad 1 viser omløpsmidler delt på kortsiktig gjeld. For å betegnes som god bør likviditetsgrad 1 overstige 2. Grafen viser at Gran kommune har hatt tilfredsstillende likviditet de senere årene. Økningen fra 2017 til 2018 skyldes i hovedsak at omløpsmidler øker og den kortsiktige gjelden er redusert.

I likviditetsgrad 2 trekkes akkumulert premieavvik knyttet til pensjon ut fra omløpsmidlene da dette anses for å være mindre likvide midler. I tillegg korrigeres kortsiktig gjeld for bundne fond. Bundne fond er i stor grad øremerkede midler som er gitt til bestemte formål og som i noen grad forventes brukt i samme tidsperspektiv som kortsiktig gjeld. Bundne fond med unntak av næringsfond og vann-/avløp- /septikkfond anses for å være kortsiktig gjeld. Likviditetsgrad 2 gir uttrykk

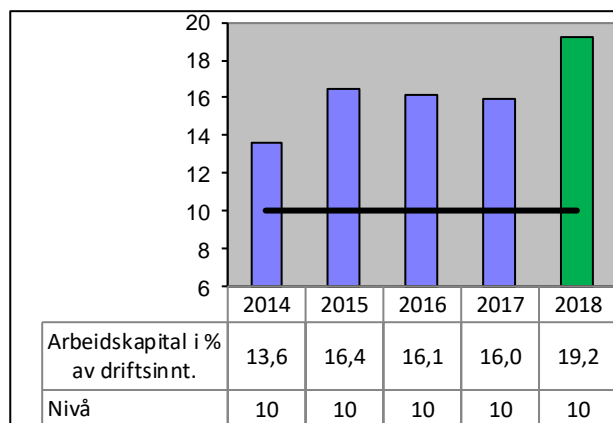
for andel av mere likvide midler og denne bør være større enn 1. Likviditetsgrad 2 øker noe fra 2017 til 2018 fordi omløpsmidler øker og kortsiktig gjeld reduseres.

Begge likviditetsgradene er godt innenfor anbefalt nivå.

Arbeidskapitalen er et annet uttrykk som viser kommunens samlede likviditet ved utgangen av året. Arbeidskapital 1 er omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld. Arbeidskapital 2 framkommer ved å korrigere omløpsmidlene for akkumulert premieavvik og bundne fond. Arbeidskapital 1 har hatt stigning i hele perioden mens arbeidskapital 2 viser noe nedgang i 2017 for så å

stige i 2018. Omløpsmidlene viser en økning i alle årene med unntak av 2016. Bankinnskudd har den største økningen av omløpsmidlene fra 2016 – 2018 som kan forklares med økning av midler på fond og noe økning av ubrukte lånemidler. Premieavvik gikk vesentlig ned fra 2014 til 2015 for så å øke hvert år utover i perioden. Den kortsiktige gjelden økte fra 2014 til 2017 for så å gå ned igjen i 2018.

Arbeidskapital i % av sum driftsinntekter

Et annet nøkkeltall er arbeidskapitalen målt i % av driftsinntektene.

Det er vanskelig å generalisere et eksakt nivå for arbeidskapital i % av driftsinntektene, men noen fagmiljøer anslår et ønskelig nivå til å være 10 – 15 % av driftsinntektene. Gran kommune har nå en % som ligger i godt over av anbefalt nivå.

Oppsummering likviditet

Grafene ovenfor viser at kommunen jevnt over har hatt stabil likviditet fra 2015 – 2017, men med en økning i 2018.

Hovedårsakene til stabil likviditet:

- Tilpasning til ny veileder for investeringsregnskap som kom i 2011. Den krever en bedre periodisering av framdriften i investeringsprosjektene og tilsvarende periodisering av låneopptak.
- Årlig endring i premieavvik for pensjon påvirker likviditeten, hvor det har vært liten økning i premieavviket.
- Det beløpet som blir inntektsført i regnskapsåret, vedrørende ressurskrevende tjenester, blir ikke utbetalt fra staten før juni påfølgende år. Dette beløpet ligger på ca 33,9 mill kr det siste året.
- Regnskapsmessig mindreforbruk i 2017 og 2018 som har medført økning av disposisjonsfond som også bidrar til at likviditeten forbedres.

Samlet premieavvik:

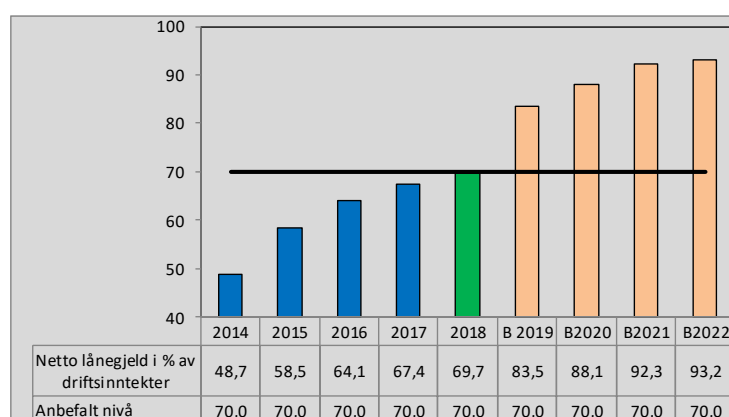
Utvikling i premieavvik	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018
Inngående balanse	53 999	74 666	61 543	61 949	62 239
Amortisert premieavvik	-6 109	-10 003	-9 507	-10 923	-11 935
Inneværende års premieavvik	26 776	-3 120	9 913	11 213	16 659
Utgående balanse	74 666	61 543	61 949	62 239	66 963

Rådmannen anser at Gran kommune har en brukbar likviditet. Likevel må en ha oppmerksomhet på og oppfølging av størrelsen på den ledige likviditet som kommunen til enhver tid må ha tilgjengelig.

Tidspunktene for låneopptak har variert i perioden og måtte i 2016 framskyndes til juni. Låneopptaket 2017 ble gjort i andre halvår, som forutsatt i budsjett. I 2018 ble låneopptak gjennomført i midten av oktober.

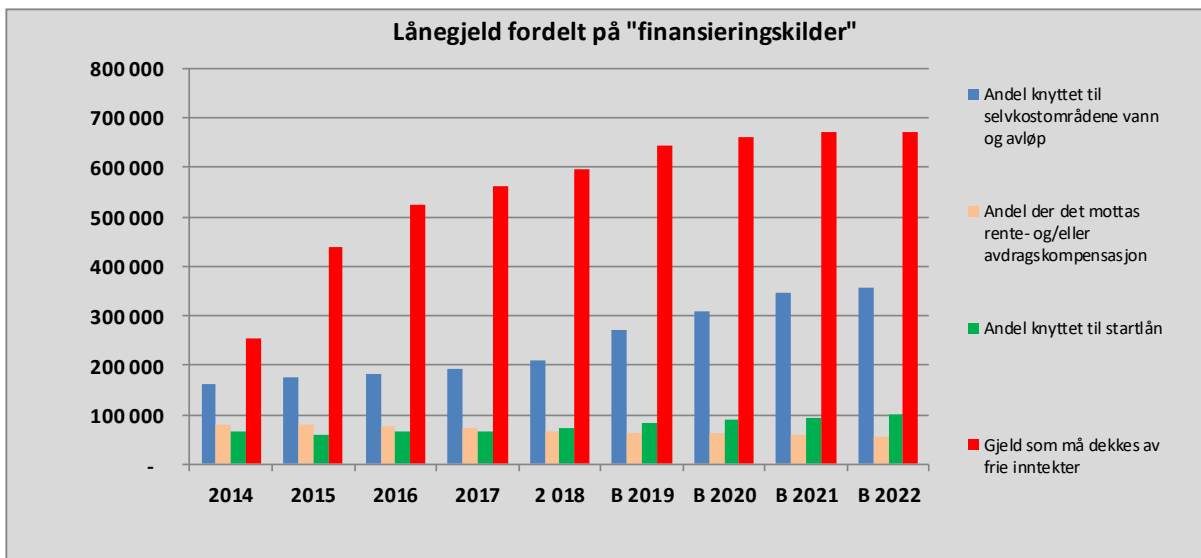
Lånegjeld

Lånegjeld i forhold til driftsinntekter er et nøkkeltall ved analyse av den kommunale økonomien.

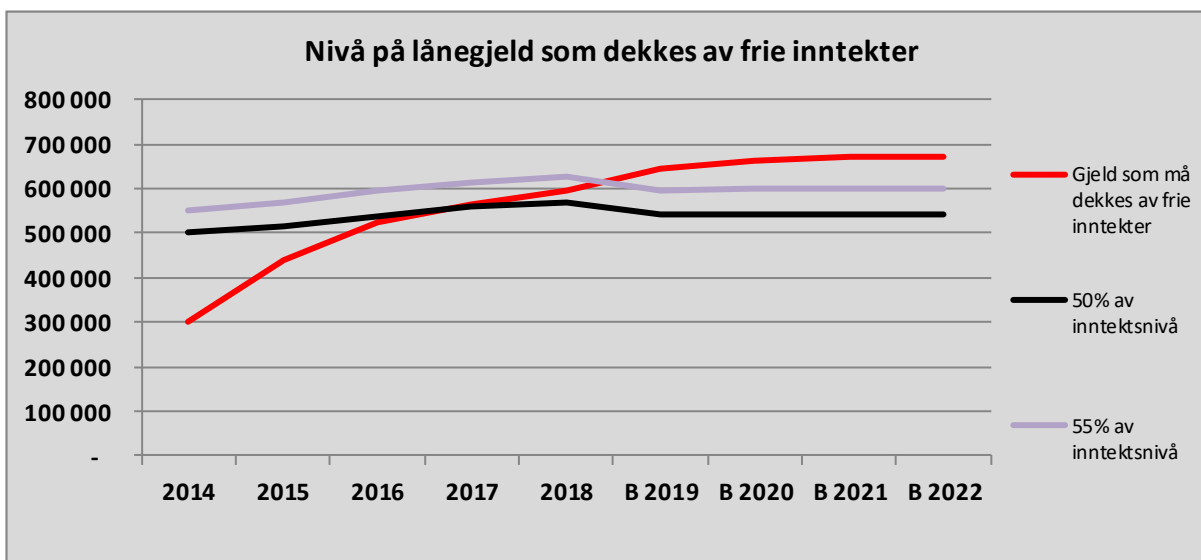
Figuren viser lånegjeld slik Fylkesmannen bruker tallene i sine kommunebilde. Den viser lånegjeld fratrukket pensjonsforpliktelser, lån til videre utlån og ubrukte lånemidler. Lånegjeld bør ikke bli for høy i forhold til driftsinntektene. Fylkesmannen gir uttrykk for at kommuner som har lånegjeld utover 70 % av driftsinntektene vil kunne ha driftsmessige utfordringer på grunn av høyt rente- og avdragsnivå. Dette vil kunne påvirke

tjenestenivået i negativ retning. Ved årsskiftet er Gran kommunes lånegjeld 69,7 % av driftsinntektene, noe som er i nærheten av Fylkesmannens anbefaling. En ytterligere økning i lånegjeld vil påvirke tjenestenivået ved at det må justeres ned for å dekke økte renter og avdrag.

Lånegjeld pr 31.12.2018 er gruppert etter hvor stor andel av gjelden som må påregnes å dekkes inn gjennom kommunens frie inntekter og hvilke gjeld som i hovedsak dekkes av andre ordninger som gebyr, brukerbetaling, rentekompensasjon mm. Legges budsjett og økonomiplan 2019 - 2022 til grunn, gir dette en fordeling som vist i figuren over.

Det er ikke definert et entydig nivå for hvor stor andel gjeld en kommune bør ha som skal dekkes av de frie inntektene, i forhold til totale frie inntekter. Gran kommune bør ha som mål ikke å øke denne gjeldsbelastningen utover et nivå tilsvarende 50 til 55 % av de frie inntektene. Gran kommunes gjeldsandel har ligget godt under dette nivået, men vil i løpet av økonomiplanperioden 2019 - 2022 stige til over det antydende maksimalnivået hvis alle planlagte investeringer gjennomføres.

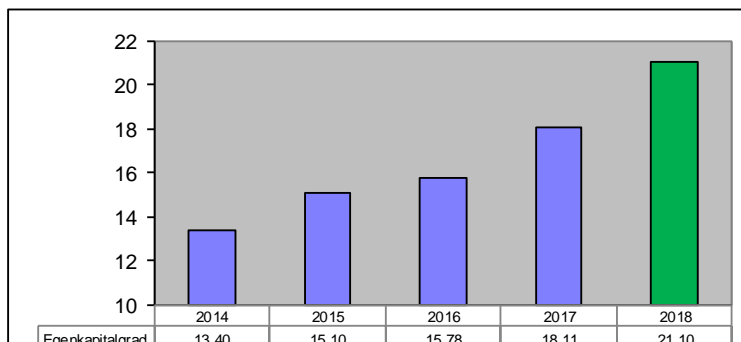

Oppsummert ser en at investeringsnivå og gjeldsutvikling viser en betydelig økning i økonomiplanperioden. Dette viser at på sikt bør kommunen av økonomiske årsaker redusere investeringsnivået eller opprettholde/øke eiendomsskatten, slik at en ikke må lånefinansiere mer til investeringer enn det man betaler i avdrag.

Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Gjeldsgraden og egenkapitalprosenten gir informasjon om soliditeten. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent desto bedre er soliditeten.

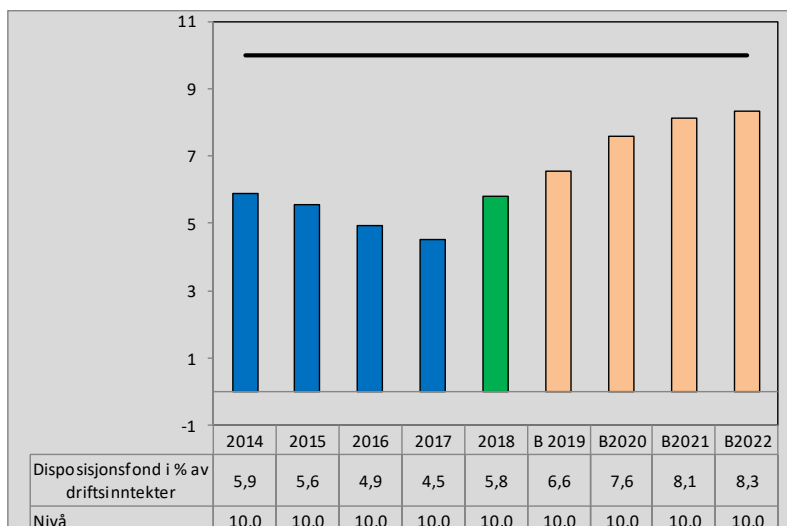
Egenkapitalprosenten har utviklet seg slik de siste 5 år:

Egenkapitalgraden øker i perioden. Økningen kommer av investeringsnivået og at momskompensasjonen knyttet til investeringer føres i investeringsregnskapet og fremstår derfor som en del av kommunens egenfinansiering.

Disposisjonsfond

Det er viktig for en kommune å ha en disponibel fri egenkapital for å unngå å justere tjenestenivået i år med svingninger i inntekts- og utgiftsnivået. I tillegg er det sunn økonomi å ha midler til egenfinansiering av investeringer.

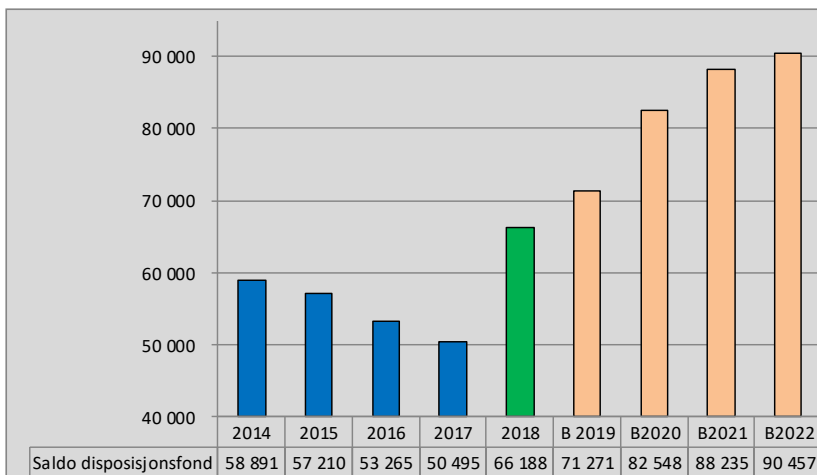
Gran kommune har i 2018 disposisjonsfond som er 5,8 % av driftsinntektene. Økningen skyldes avsetning av driftsresultatet for 2017 og budsjettet avsetning.

Hvis kommunestyret velger å avsette hele mindreforbruket i 2018 til disposisjonsfond vil fondsandelen øke til 7,6 % av driftsinntektene.

Fylkesmannen og sentrale fagmiljøer anbefaler at nivået på disposisjonsfond bør være minimum 10 % av driftsinntektene. Gran kommune bør øke

disposisjonsfondet de kommende årene for å nærme seg Fylkesmannens anbefaling.

Saldo på disposisjonsfond pr. 31.12.18 samt utvikling i disposisjonsfond i økonomiplanperioden:

Ubundet investeringsfond

I tillegg har Gran kommune 32 mill kr avsatt på ubundet investeringsfond. Disse midlene kan benyttes til framtidig finansiering av investeringer.

ØKONOMISKE NØKKELTALL FRA KOSTRA:

Nøkkeltall	Enhet	Gran kommune				Østre Toten	Lunner	Kostragruppe 10	Landet uten Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	%	-	0,2	2,7	2,5	1,0	- 1,1	0,8	2,1
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	%	0,1	0,3	1,2	1,8	1,2	1,3	1,1	1,2
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	%	73,2	78,7	79,9	82,9	119,0	104,1	93,2	96,9
Frie inntekter per innbygger (kr)	kr	49 795	52 227	53 513	55 712	53 908	53 723	55 016	55 132
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	%	20,5	17,4	13,6	10,4	29,3	34,2	15,9	15,1
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	%	22,4	24,1	22,7	24,4	12,4	30,5	21,0	25,7
Netto lånegjeld pr innbygger	kr	43 997	50 429	54 763	58 209	76 794	70 259	63 961	73 651

Gran kommunes netto driftsresultat er for 2018 betydelig over anbefalt nivå på 1,75%, for 2017 ville dette vært 1,3 % når tilskudd fra NKOM ble trukket ut. Resultatet er betydelig bedre enn de vi sammenligner oss med, det samme gjelder mindreforbruk i % av driftsinntektene.

De frie inntektene øker i perioden. I 2018 ligger Gran kommune høyere enn Kostragruppe 10, landet utenom Oslo, noe som er en endring fra 2017.

Selv om Gran har hatt et høyere investeringsnivå de siste årene ser en at sammenlignbare kommuner har betydelig høyere investeringer og større gjeldsbelastning. Gran kommunestyre valgte å redusere investeringstakten og omfanget av Sagatangen helse og omsorgsenter, samt at noen andre boligprosjekter mm ble forskjøvet ut av planperioden. Dette gjør at vi ikke vil komme opp i tilsvarende gjeldsgrad som for eksempel Østre Toten.

Langsiktigs gjeld uten pensjonsforpliktelse i % av driftsinntektene er 82,9 % i 2018 og har vært stigende i perioden. Gran kommune ligger også her lavere enn de vi sammenligner oss med, det samme gjelder netto lånegjeld pr innbygger.

GRAN KOMMUNES PERSONALSITUASJON I 2018

Årsrapporten skal være i henhold til Likestillingslovens formål i § 1, og skal gi en systematisk beskrivelse av den faktiske situasjonen. Redegjørelsen skal også inneholde en presentasjon av planlagte eller iverksatte tiltak.

Gran kommunes tiltak for å sikre likestilling og hindre diskriminering

Gran kommunes likestillingsplan (2012) beskriver målrettede tiltak for å rette opp eventuelle skjevheter mellom kvinner og menn, samt fremme likestilling på grunnlag av etnisitet, og nedsatt funksjonsevne. Det foreslås også tiltak for å redusere uønsket deltid. Gran kommune legger vekt på likebehandling i tråd med Likestillingslovens formål.

Under punktet om etnisitet i likestillingsplanen er det foreslått å annonsere i medier der en lettere kunne treffe personer med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Dette tiltaket er ikke gjennomført på grunn av innsparringstiltak på blant annet annonsekostnader.

Foreslåtte tiltak rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne, er i samsvar med de foreslåtte tiltak i kartleggingen av kommunale publikumsbygg. Relevante tiltak på arbeidsplassen skal settes i verk i henhold til plan for universell utforming, eller senest ved ansettelse av arbeidstaker med behov for tilrettelegging.

Rekruttering og forfremmelse

Gran kommune har en mangfoldserklæring i alle utlysningstekster; «Gran kommune er opptatt av mangfold, og vi oppfordrer derfor alle som er kvalifisert til å søke hos oss, uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi tilpasser arbeidsplassen om du har behov for det.» Videre har vi som mål å ansette de best kvalifiserte arbeidstakerne, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell legning, eller alder.

Gran kommune er en lærebedrift og har som intensjon, til enhver tid å ha 22 løpende lærekontrakter. I 2018 hadde vi lærlinger i fagene; barn og ungdom, helsefagarbeider og institusjonskokk. I henhold til samfunnskontrakten 2016 – 2022, ser vi på muligheten for å kunne tilby læreplasser i flere fagområder. Dette ses i sammenheng med vårt rekrutteringsbehov. I 2018 hadde Gran kommune 20 lærekontrakter, men heving av kontrakter og permisjoner gjorde at det ikke var like mange aktive lærlinger i hele perioden. Alle som gikk opp tilfagprøve besto prøven.

Gran kommune har partnerskapsavtale med våre ungdomsskoler. Dette forplikter oss til å ta imot elever i forbindelser med skolens arbeidsuker.

Gran kommune har eget administrativt vedtak for sykepleier- og vernepleierstudenter. Både vikarer og fast ansatt kan få tilbud om noe høyere lønn på grunnlag av oppnådde studiepoeng. Dette er et ledd i å kunne rekruttere mangelpersonell.

Opplæring og kompetanseutvikling

Gran kommune tilbyr stipend/støtte til videreutdanning, tilrettelegger arbeidsplaner for ansatte som er i utdanning, gjennomfører lederopplæring og gjennomfører introduksjonsprogram for nyansatte. Ledernetverk som ble etablert i «PILOTen Hadeland», er videreført. Vi arbeider med å utvikle introduksjonsprogram for nyansatte med støtte av KS e-læringssystem.

Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne

Gran kommune er en IA-bedrift og er gjennom denne forpliktet til å tilrettelegge, så langt det lar seg gjøre. I

samarbeid med IA-kontakten i NAV, kan det iverksettes funksjonsvurdering av ansatte med nedsatt funksjonsevne. Dette er et viktig hjelpemiddel i tilrettelegging av arbeidet. Gran kommune strekker seg langt i å finne gode løsninger for at arbeidstaker skal kunne stå lengst mulig i jobb.

Språklig tilrettelegging

Det stilles språkkrav til enkelte stillinger. Gran kommune tilrettelegger for ansattes deltakelse på obligatoriske norskkurs. I tillegg tar vi inn flere fremmedspråkelige på språkpraksis fra NAV, flyktningetjenesten og voksenopplæringen.

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver

Gran kommune tilbyr samtale mellom gravid arbeidstaker, jordmor og nærmeste leder, for å avklare behov for tilrettelegging av arbeidet.

Tilrettelegging for kulturelle/religiøse minoriteter

Gran kommune følger «Lov om trdomssamfunn og ymist anna». Det legges tilrette for gjennomføring av arbeidstakeres religiøse ritualer, dersom dette ikke er til hinder for utførelsen av arbeidet.

Helse Miljø og Sikkerhet (HMS)

Gran kommune bruker Kommuneforlaget sitt kvalitetssystem, KF kvalitetsstyring. Systemet inneholder blant annet kommunens overordnede HMS-håndbok, Gran kommunes personalrutiner, KS personalhåndbok, Bedrekommune.no og KS medarbeiderundersøkelse; 10-faktor. Videre inneholder kvalitetssystemet kommunens informasjonssikkerhetsrutiner. I tillegg er det på organisasjonsnivå mulighet for å legge inn lokale prosedyrer, årshjul, og risikoanalyser. Avvikshåndteringen er også ivaretatt gjennom kvalitetssystemet.

Gran kommune følger lov om varsling, og det er utarbeidet egne rutiner for å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Rutinen er tilgjengelig på vår hjemmeside.

Gran kommune er tilknyttet bedriftshelsetjenesten Salutis. De bistår blant annet med arbeidsplassvurderinger, arbeidsmiljøundersøkelser- og kartlegging, konflikthåndtering og lederstøtte. De kan også, i enkelte tilfeller, delta i dialogmøter i forbindelse med oppfølging av sykmeldte.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor

I november 2018 ble alle faste ansatte invitert til å svare på medarbeiderundersøkelsen 10-faktor fra KS. Den omhandler ti spesielt utvalgte faktorer som hver måles med noen få måleindikatorer, til sammen 35 spørsmål/påstander. De ti faktorene er dokumentert viktige og samtidig mulig å utvikle for å oppnå gode resultater for kommunen. Vi har lagt mye arbeid i å motivere våre medarbeidere til å svare på undersøkelsen og delta i oppfølgingsarbeidet. Rådmannen har uttrykt tydelige forventninger til alle ledere om grundig etterarbeid og oppfølging. Lederne har blitt skolert for å gjennomføre gode prosesser med involvering av medarbeiderne. Etterarbeidet vil foregå utover i 2019, alt etter behov på den enkelte arbeidsplass.

Vi er fornøyd med en deltakelse på 83%, mot 66% ved forrige gjennomføring i 2015. Samlet resultat for Gran kommune er svært likt landsgjennomsnittet. De fleste kommunalsjefområder, enheter og tjenester ligger nært opp til landsgjennomsnittet for sine områder. Noen organisasjonsenheter har betydelig sterkere og noen har markant svakere resultat, men de fleste ligger rundt gjennomsnittet. Der hvor det er oppsiktsvekkende resultater, vil rådmannen følge ekstra med på etterarbeidet.

Navn	2018 Gran	2018 Norge	Beskrivelse
Indre motivasjon	4,3	4,3	Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (Også kalt indre jobbmotivasjon)
Mestringstro	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Autonomi	4,2	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Bruk av kompetanse	4,2	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å få brukt egen jobbrelevante kompetanse på en god måte i sin nåværende jobb.
Mestringsorientert ledelse	3,9	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Rolleklarhet	4,2	4,3	Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.
Kompetanseutvikling	3,6	3,7	Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet, og er avgjørende for kvaliteten på de tjeneste som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.
Fleksibilitetsvilje	4,5	4,5	Medarbeiderens villighet til å være fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.
Mestringsklima	4,1	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.
Prososial motivasjon	4,7	4,7	Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

Lønn

Det gjennomføres lønnspolitisk drøftingsmøte i forkant av lokaler forhandlinger. Dette legger føringer for forhandlingene. Her vil blant annet uønskede skjevheter kunne bli rettet opp.

Skjevheter i lønn mellom kvinner og menn kommer til uttrykk gjennom lønnsstatistikken. For 2018 tjener kvinner 93,73% av hva menn tjener. Dette er en økning fra 2017. Det er ikke sett på lønnsforskjeller innenfor de ulike fagfelt. Relevante skjevheter tas stilling til ved lokale lønnsforhandlinger.

Det utarbeides kjønnsdelt lønnsstatistikk for Gran kommune.

Grunnlønn	Alle	Kvinner	Menn	Kvinnens lønn i gj.snitt av menns lønn
Gjennomsnittlig årslønn i 2015	429 968	423 243	454 978	93,02
Gjennomsnittlig årslønn i 2016	442 772	435 467	471 033	92,45
Gjennomsnittlig årslønn i 2017	455 182	448 176	481 159	93,15
Gjennomsnittlig årslønn i 2018	465 132	458 167	488 790	93,73

Tabellen viser at kvinners gjennomsnittslønn er noe lavere enn hos menn. Gjennomsnittlig tjente kvinner 30 623 kr mindre enn menn i 2018. Siste år har vist en svak dreining til kvinners fordel. Arbeidsgiver må vurdere tiltak for å utjevne disse forskjellene i forbindelse ytterligere ved lokale forhandlinger.

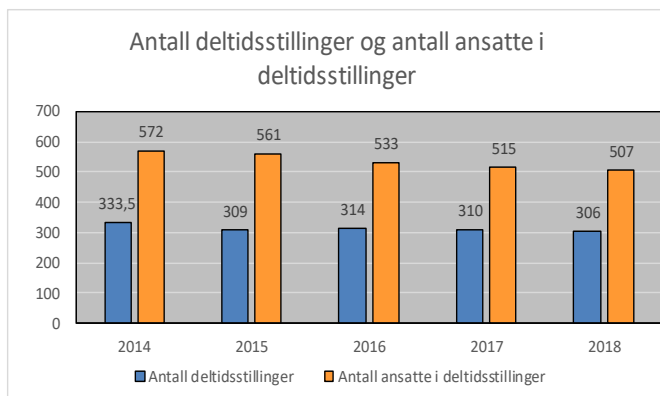
Arbeidstid

For å redusere deltid ble det i 2016 satt i gang målrettet arbeid ved hjelp av Kommunenes Sentralforbund KS; og «Det store heltidsvalget». Dette arbeidet er videreført også i 2018. Mange kommunalt ansatte har fleksitidsordning. Ønsketurnus, lange vakter på helg, og andre arbeidstidsordninger er fortsatt under utprøving.

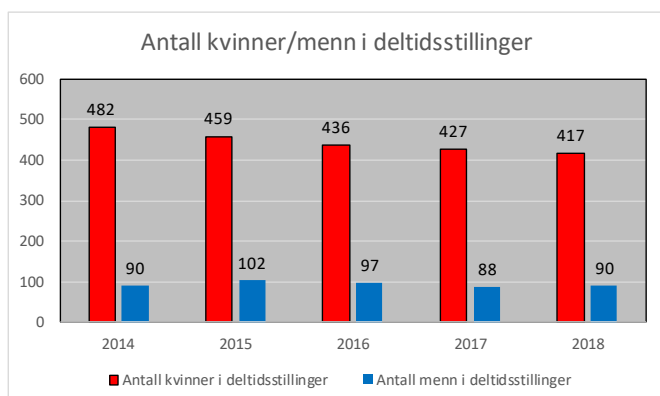
Tabellen viser fordeling av heltid og deltidsarbeid fordelt på kjønn.

Tekst	Regnskapsåret 2014	Regnskapsåret 2015	Regnskapsåret 2016	Regnskapsåret 2017	Regnskapsåret 2018
Antall deltidsstillinger	333,5	309	314	310	306
Antall ansatte i deltidsstillinger	572	561	533	515	507
Antall kvinner i deltidsstillinger	482	459	436	427	417
Andel kvinner i deltidsstillinger i %	84 %	78 %	82 %	83 %	82 %
Antall menn i deltidsstillinger	90	102	97	88	90
Andel menn i deltidsstillinger i %	16 %	22 %	18 %	17 %	18 %

I perioden 2014 – 2018 viser antall ansatte i deltidsstillinger en svak nedgang, noe som forventes å fortsette etter hvert som prosjektet om heltidskultur videreføres.

Figuren viser at antall ansatte i deltidsstilling har gått ned i perioden. Samtidig ser en at antall deltidsstillinger er redusert noe. Ønsket overgang til heltidsstillinger tar lenger tid enn ønskelig.

Figuren viser antall kvinner og menn i deltidsstillinger. Kjønnfordelingen i deltidsstillinger viser at det er betydelig reduksjon i antall kvinner i deltidsstilling, mens menn i deltidsstilling også viser et redusert nivå i perioden. Utfordringen er i første rekke å tilby flere kvinner heltidsstillinger.

Organisasjonsutvikling

Gran kommune legger vekt på at ledere og ansatte tenker helhetlig og på tvers av tjenester/organisasjon. Kommuneorganisasjonen må påregne å stadig være i endring, og etter ett år i omstilling er det naturlig men en konsolideringsfase i 2019.

Nærvær

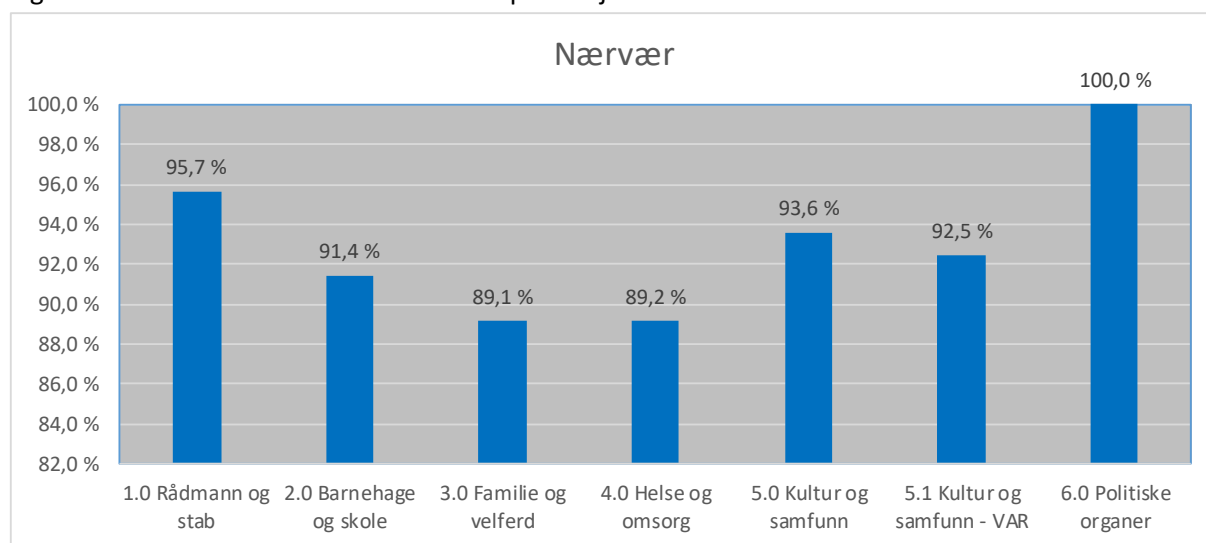
Det pågår et kontinuerlig nærværarbeid i Gran kommune hvor blant annet bedriftshelsetjenesten og NAV's IA-kontakt benyttes ved behov.

Tabellen viser nærvær i perioden 2015 -2018.

Nærvær	2015 Alle	2016 Alle	2017 Alle	2017 Kvinner *	2017 Menn *	2018 Alle	2018 Kvinner *	2018 Menn *
Antall mulige årsverk: *	909	913	907	716	191	913	718	195
Sykefravær i %	7,9	7,9	8,1	9,2	4,3	9,7	10,8	5,2
Nærvær i %	92,1	92,1	91,9	90,8	95,7	90,3	89,2	94,8
Alle permisjoner relatert til barn	Alle							
Prosent	1,1	0,8	0,8	0,8	0,6	0,9	0,9	0,7
Velferdspermisjoner med lønn								
Prosent	0,3	0,2	0,3	0,2	0,6	0,2	0,3	0,2

* Differanse i årsverk mellom grunnlønn og fravær skyldes at fraværet er registrert på den stillingen vedkommende arbeider, og ikke den stillingen som vedkommende er ansatt i.

Figuren under viser oversikt over nærvær pr budsjettområde i 2018.

Figuren viser at det er betydelig variasjon mellom budsjettområdene. Samtidig må det forventes forskjeller i nærvær mellom de ulike tjenestoområdene.

Snittet for kommunene fra 4. kvartal 2017 til 3. kvartal 2018 var iflg KS 90,45 %. Gjennomsnittet for Gran kommune er 90,9 % som ligger litt bedre enn KS-området.

Bruk av personalpolitiske tiltak

Gran kommune gir støtte til ulike utdanningstiltak som er til nytte for arbeidsgiver og arbeidstaker for å opprettholde eller videreutvikle kompetanse.

Utdanning	2018	2017	2016
Etterutdanning *	2	0	0
Videreutdanning **	22	42	55
Grunnutdanning på høyskolenivå tilsvarende bachelorgrad	9	9	8

*Definisjonen vi har lagt til grunn er kurs som gir vedlikehold og oppdatering av kompetanse innenfor eksisterende utdanningsnivå og stilling. Det dreier seg om kortere kurs som ikke fører fram til formell eksamen eller kompetanse i form av studiepoeng. Pålagt faglig oppdatering registreres ikke, og derfor vanskelig å måle.

**Definisjonen vi har lagt til grunn er emner som gir ny formell kompetanse på universitets- og høyskolenivå. Emnene er underlagt ordinære eksamens- og vurderingsordninger, og gir uttelling i form av studiepoeng innen eller utenfor gradssystemet.

Videreutdanning er spesielt tilrettelagt med hensyn til målgruppe, faglig innhold og pedagogisk tilnærming, og har en intensjon om å

være tilpasset behov i samfunns- og arbeidsliv. Det foretas egne opptak til videreutdanninger

Det er en personer som har hatt permisjon for å jobbe hos annen arbeidsgiver i 2018.

Bruk av seniorpolitiske tiltak

Arbeidstakere som har fylt 55 år blir spurt om hva som skal til for at han/hun skal kunne stå i arbeid fram til pensjonsalder. I praksis dreier dette seg om eventuelle ønsker eller behov for tilrettelegging i stilling.

Det gjennomføres seniorkurs for alle 60-åringene i samarbeid med KLP. Der blir det lagt vekt på arbeidsglede og at det er viktig å stå i jobben så lenge som mulig.

Gran kommune gir tilbud om redusert arbeidstid eller lønnskompensasjon fra måneden etter fylte 62 år. Dette er en individuell ordning, som ikke er avtalefestet. Ordningen vurderes årlig i forbindelse med medarbeidersamtale. I 2018 hadde 14 personer avtale om redusert arbeidstid, og 21 personer hadde avtale om høyere lønn.

Tiltak	2018	2018	2018	2017	2016
	Kvinner	Menn	Alle	Alle	Alle
Antall personer med lønnstillegg	14	7	21	25	32
Antall personer med redusert stilling	9	5	14	15	21

ETIKK OG INTERNKONTROLL

Gran kommune har i mange år hatt etiske retningslinjer for ansatte og politikere vedtatt i Ksak 19/15. I tillegg har kommunen retningslinjer for intern varsling av kritikkverdige forhold, hvor det kan varsles i linja, via leder, anonymt eller via varslingsombud. Varslingsrutinen ble senest revidert i 2012. Alle virksomhetene melder at de har drøftet temaer som menneskesyn, brukerperspektiv, elevsyn, korrupsjon mm i forbindelse med ledermøter eller personalmøter siste året.

Økonomireglementet, som sist ble revidert i 2018, inneholder egne punkt om etiske retningslinjer og andre kontrollordninger. Tilsvarende er det publisert stoff om kommunens innkjøpsordning på ansattportalen, deriblant etiske retningslinjer vedrørende innkjøp.

Finansreglementet ble revidert og vedtatt høsten 2017, Ksak 55/17, som en tilpasning til nye forskrifter. Det er fortsatt ett reglement med lite spillerom for risiko og spekulasjon.

Arbeidet med digitalisering av kommunens kvalitetssystemer og tilhørende avvikshåndtering er videreført. Status ved utgangen av året er at HMS-bok og retningslinjer for personsikkerhet er på plass. Alle ansatte kan nå melde avvik for disse temaene digitalt. Lederne kan også håndtere avvikene i det digitale systemet, i tillegg til at rådmannen, kvalitetsansvarlig og systemansvarlig kan få ut rapporter på typen avvik med tilhørende løsning avdelingsvis og for kommunen samlet. Rådmannen ser at det er ulik bevissthet og bruk av kvalitetssystemet i organisasjonen, slik at denne typen arbeid bør prioriteres høyere i deler av organisasjonen.

Rådmannen har videreført rutinene knyttet til å gi fullmakter til innkjøp, attestasjon og anvisning, også over i ny organisasjon fra 2018. Det innebærer at alle som gjør anskaffelser eller skal attestere eller anvise må ha

gyldig fullmakt for å kunne gjøre dette i økonomisystemene. Dette grepet sikrer både rådmannen og ledere med nye ansvarsområder full oversikt over alle som skal ha slike fullmakter.

I tillegg har rådmannen ajourført kartlegging av alle fagsystemer som leverer data til økonomisystemet blant annet etter innføring av flere nye digitale moduler. Det er fortsatt behov for å jobbe videre med å skaffe dokumentasjon og rutinebeskrivelser for tilgangskontroll i noen av forsystemene til økonomisystemet.

Gran kommune har en E-handelsløsning som bidrar til bedre og sikrere innkjøp for hele organisasjonen, blant annet i form av at flest mulige bestillinger skal være ferdig attestert og anvist elektronisk før de sendes leverandøren. I tillegg gir systemet bedre og sikrere/tydeligere oversikt over prefererte avtalevarer og lojalitet til eksisterende rammeavtaler. I tillegg har kommunen anskaffet et konkurransegjennomføringsverktøy som er med å kvalitetssikre og dokumentere større anskaffelser og anbudsprosesser.

Gran kommune jobber med ajourføring av dokumentasjon på informasjonssikkerhet, databehandleravtaler, behandlingsprotokoller og risikovurdering av informasjonssystemer knyttet til personopplysninger (GDPR). Det har blant annet vært gjennomført personalmøter med dette som tema, og alle ansatte skal undertegne egen taushetsklæring vedrørende informasjonssikkerhet og personvern. Systematisk opplæring av ansatte på dette området er viktig og må få ytterligere prioritet slik at alle ansatte i 2019 har tilstrekkelig forståelse for ny personvernforordning (GDPR).

Gran kommune oppnevnte i 2018 personvernombud. Personvernombudet og 2 personer i rådmannens stab har tatt høgskoleutdanning i den nye personvernforordningen.

Informasjonsavdelingen har gjennomgått og ajourført tilgangsstyring til P 360 saksbehandlersystem i løpet av 2018 og har oppdatert dette til ny organisasjon.

Gran kommune har hatt tilsyn fra Statsarkivet på Hamar vedrørende arkivsystemer/-ordninger/-plan i 2017. Vi fikk noen avvik, både på løsning og bygningsmessige forhold. Det har vært arbeidet med å lukke avvikene i 2018. Det gjenstår 3 avvik som har frist til mai 2019. Rådmannen er usikker på om kommunen klarer å lukke det ene avviket som gjelder å avlevere data fra gammelt saksbehandlingssystem (fra før 2011) i godkjent arkivformat.

Det er utarbeidet en plan for tilsyn på lekeplasser i barnehager og skoler inneværende år. Tilsynet ble gjennomført våren 2018, feil og mangler ble utbedret i løpet av sommer og høst.

Tre skoler er godkjent i løpet av året etter Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Arbeidet pågår på de øvrige skolene.

Oppgraderingen av Bjørklund barnehage ble igangsatt i løpet av høsten og regnes ferdigstilt i 2019. Oppgraderingen har stor betydning for driften av barnehagen.

Det er viktig at barnehager og skoler har arenaer hvor etikk og etiske dilemmaer kan tas opp til diskusjon. Menneskesyn, voksenrollen, holdninger til læring og utvikling og til barn og barndom, er temaer som jevnlig diskuteres på møter blant ansatte i barnehager og skoler.

Det benyttes etikk kort i tilrettelagte tjenester. Dette videreutvikles og er en del av internrevisjon i virksomheten. Det diskuteres jevnlig etiske dilemmaer som er pasientrelatert og/eller personalrelatert i daglige møtearenaer. I Tilrettelagte tjenester gjennomfører et fagteam «internrevisjon» av fagadministrativt system i de ulike boligene. Målet med dette er at alle boligene skal ha likt system, og at innholdet skal holdes oppdatert kontinuerlig. I forbindelse med diverse tilsyn bistår de også andre avdelinger/enheter etter behov.

I 2018 var det registrert en varslings sak knyttet til hjemmetjenesten. Saken dreide seg blant annet om lav bemanning og tilhørende risiko for feil. Høyt sykefravær i forbindelse med ferieavvikling gav høyt arbeidspress og sårbarhet i levering av faglig forsvarlig tjenester. Avviket ble behandlet og lukket i løpet av året. Ferieavviklingsperioden for 2019 er forberedt med konkrete tiltak for å unngå tilsvarende situasjon.

Utdrag av etiske retningslinjer fra politikerhåndboka, på Gran kommunes hjemmeside.

3. Etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte i Gran kommune

Hvorfor etiske retningslinjer?

Etikk i Gran kommune handler om at vi som kommune skal stå for de valgene vi gjør i jobbsituasjonen. Vil valgene vi tar tåle offentlighetens lys? Kan jeg for eksempel ta i mot en konsertbillett eller en vinflaske fra en fornøyd innbygger? Kan jeg leie inn naboen min til et oppdrag? Kan jeg forsvare at vi ikke valgte det billigste hotellet til tjenestereisen? Ansatte og folkevalgte i Gran kommune skal behandle brukere og kolleger med respekt, bruke fellesskapets midler på den mest effektive måten og følge gjeldende lover og regler. Vi tar både hodet, magesfølelsen og ryggmargsrefleksjonen i bruk når vi handler, og som regel ender vi opp med de gode valgene.

Etiske retningslinjer – hjelp til å handle riktig og foreta etiske refleksjoner.

Noen situasjoner er vanskeligere enn andre, og derfor har Gran kommune utviklet etiske retningslinjer for alle oss som har Gran kommune som arbeidsplass. Denne brosjyren tar for seg disse reglene. Reglene sørger for at valgene våre ikke går på bekostning av fellesskapets beste, og de setter en standard for hvordan vi skal utføre oppgavene våre på en måte som gjør at innbyggerne kan ha tillitt til oss.

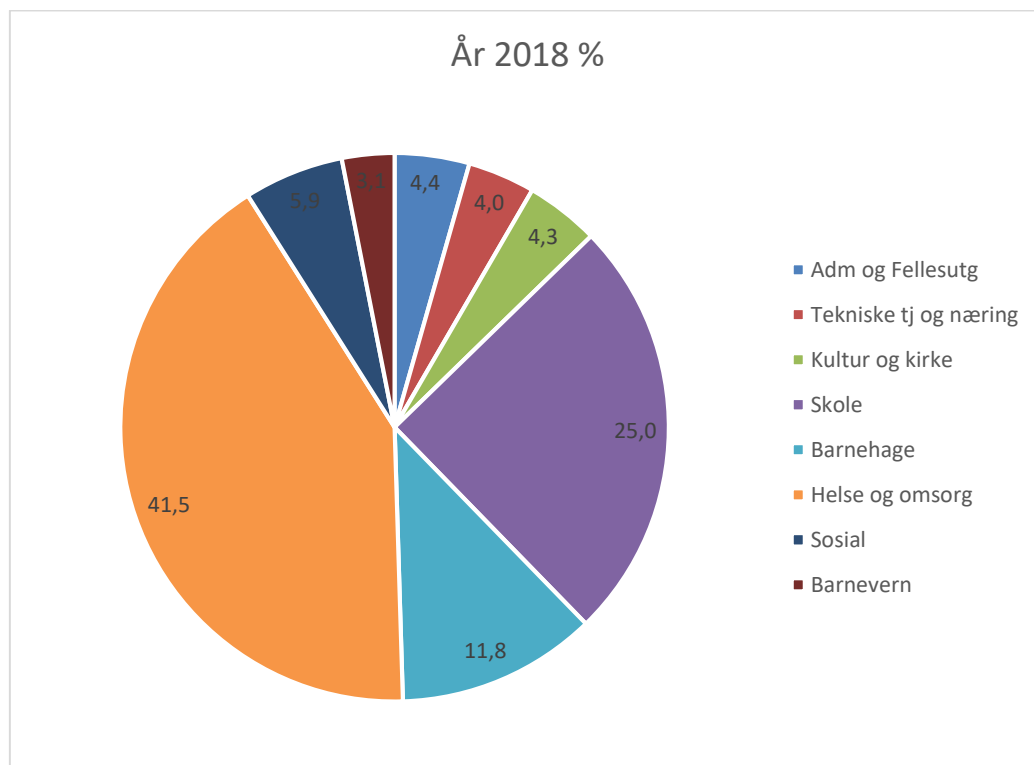

Nøkkeltall fra KOSTRA - samlet for alle tjenestene

Kostratall som ble offentliggjort 15/3-2019 er ureviderte tall som ikke vil være endelige før 15/6-2019. Det har vært kort tid mellom kunngjøringen 15/3 og tida for ferdigstillelse av årsmeldinga.

Område	År 2018 kr	År 2017 kr	År 2016 kr	År 2015 kr
Adm, politisk, fellesutg	34 838 713	41 326 331	36 630 706	44 205 673
Tekniske tj og næring	31 351 082	32 779 171	30 565 275	34 722 962
Kultur og kirke	34 367 127	35 480 002	35 939 209	35 193 930
Skole	197 520 069	191 614 009	191 723 895	184 441 056
Barnehage	93 318 987	91 094 594	86 354 798	82 478 178
Helse og omsorg	328 014 601	318 617 797	320 783 724	292 154 272
Sosial	46 564 397	48 164 137	48 570 178	43 555 357
Barnevern	24 467 892	22 916 983	19 128 167	16 418 188
Sum	790 442 868	781 993 024	769 695 952	733 169 616

Samlet i en grafisk framstilling ser fordelingen slik ut:

ANALYSE AV GRAN KOMMUNES RESSURSBRUK PÅ UTVALGTE OMRÅDER

De økonomiske rammebetingelsene er styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby sine innbyggere. **Telemarksforskning** har levert en analyse som viser hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Kommunens faktiske ressursbruk i 2018 sammenlignes med et normert nivå der både utgiftsbehov og reelt inntektsnivå er hensyntatt. Mer-/mindreforbruk er beregnet for ulike tjenesteområder, og vises under:

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Gran kommune 2018

Ressursbruk/prioritering sett i sammenheng med beregnet utgiftsbehov. Gran kommune 2018. Kilde: KOSTRA (konsern)/KMD, beregninger ved TF

	Beregnet utgiftsbehov 2018	Netto driftsutgifter 2018			Mer-/mindreutgift sammenlignet med		
		Gran kommune	Landsgjennomsnitt	Gran "normert nivå"	Landsgjennomsnittet	"Normert utgiftsnivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,8327	6 840	8 696	7 242	-25,3	-5,5	7,4
Administrasjon	0,9715	3 853	4 629	4 497	-10,6	-8,8	-2,4
Landbruk	2,5434	231	112	284	1,6	-0,7	-0,6
Grunnskole	0,9834	14 065	13 591	13 365	6,5	9,6	29,6
Pleie og omsorg	1,2098	20 812	18 470	22 345	32,0	-40,1	-13,9
Kommunehelse	1,0351	2 895	2 847	2 947	0,7	-0,7	3,1
Barnevern	0,9387	1 763	2 296	2 155	-7,3	-5,3	-2,4
Sosialtjeneste	0,9423	1 743	2 678	2 523	-12,7	-10,6	-6,3
Sum	1,0370				-15,2	-62,3	14,6

* På tjenesteområdet for pleie og omsorg er utgiftene nedjustert med med 19,2 mill kr, tilsvarende inntekt vertskommunetilskudd, da det er forutsatt at hele vertskommunetilskuddet benyttes innen pleie og omsorg.

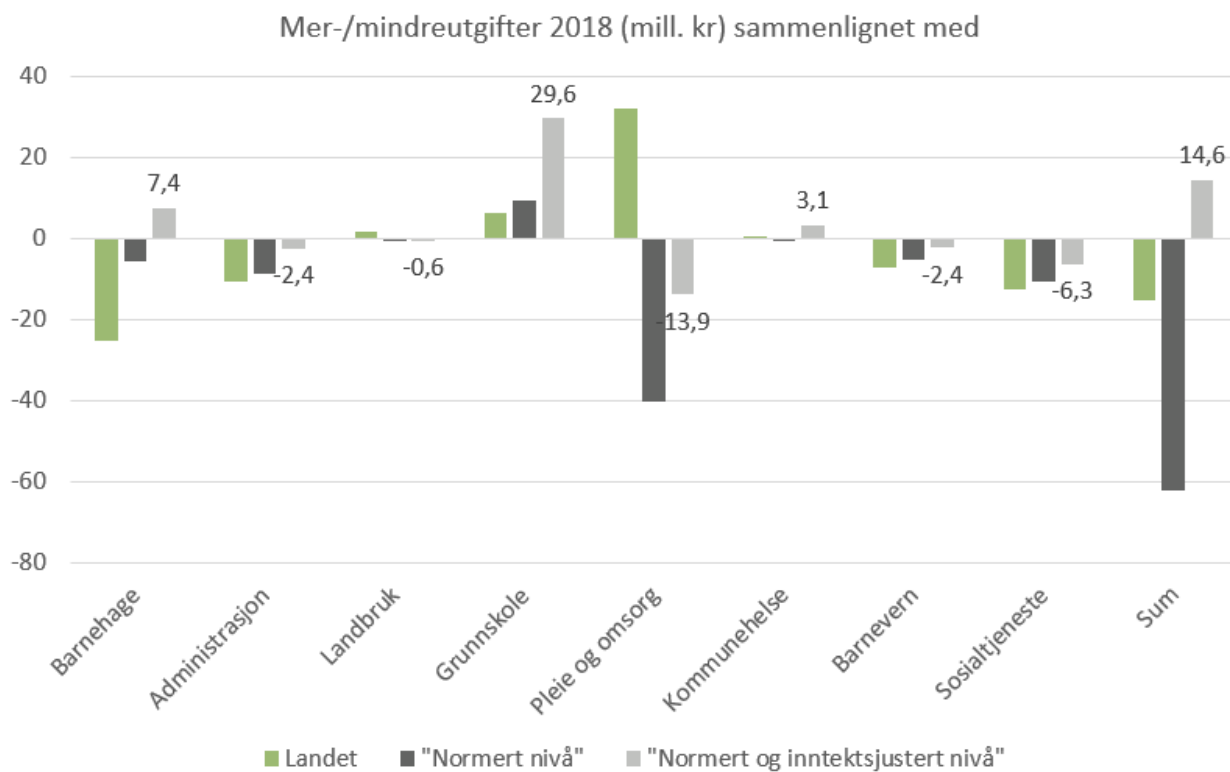
Det er «netto driftsutgifter» innen de ulike tjenesteområdene som analyseres og brytes ned til tall pr innbygger. Utgiftsbehovet er veldig forskjellig fra kommune til kommune. Telemarksforskning har tatt høyde for dette ved å benytte beregnet utgiftsnivå i kommunenes inntektssystemet, se kolonnen «Beregnet utgiftsbehov 2018». Samlet er utgiftsnivået for kommunen beregnet til å være ca 3,7 % over landsgjennomsnittet (1,0370). Tilsvarende er beregnet utgiftsnivå for f eks barnehage ca 17 % under landsgjennomsnittet, og pleie og omsorg ca 21 % over landsgjennomsnittet. Ved å justere landsgjennomsnittet for beregnet utgiftsnivå i Gran, kommer en frem til «normert nivå» for Gran. Differansen mellom Gran kommunes tall pr innbygger og landsgjennomsnittet og Gran kommunes normerte nivå gjøres om til faktiske mer/mindreutgifter ved å gange opp med Gran kommunes innbyggere (13 642).

Gran kommune er en lavinntektskommune, der korrigerte frie inntekter (inkl eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter) var på ca 90 % av landsgjennomsnittet i 2017. Telemarksforskning har beregnet dette til å utgjøre ca. 76,9 mill. og har justert ned normert utgiftsnivået med dette beløpet, fordelt på områdene etter andel av samlet kostnadsnøkkel.

Som tabellen videre viser, ligger Gran kommunes netto driftsutgifter samlet 15,2 mill kr under landsgjennomsnittet. Justert for utgiftsbehovet i Gran ligger Gran kommune 62,3 mill kr under landsgjennomsnittet. Tar vi i tillegg høyde for at Gran er en lavinntektskommune, viser beregningene imidlertid at **Gran kommune samlet sett hadde merutgifter på om lag 14,6 mill kr i forhold til kommunens normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå**. Tilsvarende tall for 2017 var netto driftsutgifter samlet 1 mill kr under landsgjennomsnittet, justert for utgiftsbehov 43,9 mill kr under landsgjennomsnittet, og tatt høyde for at Gran er en lavinntektskommune merutgifter på om lag 24 mill kr. Det er derfor samlet en klar forbedring

fra 2017, sammenlignet med landsgjennomsnittet. Det er først og fremst pleie og omsorg som bidrar til denne forbedringen.

Telemarksforskning tallmateriale vist Grafisk nedenfor:

Sagatangen.

Kilde: Hadeland.

UTVALGTE KOSTRATALL FOR TJENESTENE I GRAN KOMMUNE

Tabellene som følger avviker litt fra tidligere. I tillegg til «Landet u/Oslo» og «KOSTRA-gruppe 10» er det tatt inn to andre kommuner i 2018-tallene, Østre Toten fordi den er ganske lik Gran og med i gruppe 10. Lunner er ikke med i gruppa, men interessant som nabo og samarbeidskommune. Kostragruppe 10 er en gruppe SSB klassifiserer til å være: «*Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter*». I gruppa er det for 2018 41 kommuner.

Forklaring på merknadene angående oppsett for Kostra-tabeller

Noen steder mangler det tall. SSB forklarer dette med følgende symboler:

- ... Oppgave mangler foreløpig
- Tomme celler viser at det ikke er funnet tall for respektive år
- :
- Tall kan ikke offentliggjøres
- .. Oppgave mangler

Administrasjon	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostra-gruppe 10	Landet u/ Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til adm. og styring i % av totale netto driftsutgifter	prosen	6,7	6,2	6,7	6,6	7,2	7,1	7,6	8,1
Lønn fratrukket sykelønn, adm og styring i % av totale lønnsutgifter	prosen	5,8	5,6	5,8	5,8	5,6	5,4	6,3	6,7
Netto driftsutgifter til adm. og styring	pr innb	3 589	3 494	3 753	3 853	4 329	4 256	4 579	4 850

Netto driftsutgifter til administrasjon og styring ligger lavt sammenlignet med både Østre Toten, Lunner, Landet utenom Oslo og Kostragruppe 10. Andel lønnsutgifter til administrasjon og styring er lavt sammenlignet med Kostragruppe 10 og landet utenom Oslo, men noe høyere enn Østre Toten og Lunner. Utgifter til administrasjon og styring er omtrent på samme nivå som foregående år.

Skole	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostra-gruppe 10	Landet uten Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	antall	68,2	81,8	66,5	19,2	109,8	65,4	20,2	21,1
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	antall	114,5	137,5	173,8	164,9	119,6	164,1	134,1	137,6
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent) ¹	prosent	3,2	3,3	3,7	3,1	7,8	2,8	4,9	5,2
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	prosent	8,3	8,6	6,8	7,1	9,9	4,9	8,3	7,9
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	prosent	70,3	73,9	62,3	75,9	66,7	84,4	73,2	73,4
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	prosent	68,2	66,5	63,1	65,2	61,5	78,9	67,6	69,7
Gruppestørrelse 2 (antall)	antall	15,7	15,6	16	15,2	14	17,9	14,8	16
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	antall	38,9	39,9	40	40,8	40,1	42,2	41	41,7
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	24,3	24,1	24,1	24,3	23,6	23,5	23,7	23,1
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (kr)	kr	108 466	112 979	112 806	120 528	131 357	114 786	119 675	112 430

Antall årstimer pr. elev til spesialundervisning er høy sammenlignet med KOSTRA gruppen og Østre Toten, mens Lunner kommune ligger omtrent på samme nivå. Til forskjell fra Lunner er andelen elever som får spesialundervisning i prosent høyere i Gran. Dette betyr av vi bruker mye ressurser på speisialundervisning i skolene i Gran. Gruppestørrelsen i Gran skiller seg ikke vesentlig fra KOSTRA gruppen, men er lavere enn i Lunner, men høyere enn i Østre Toten. Netto driftsutgifter til grunnskolesektoren er litt høyere enn i Kostragruppen men vesentlig lavere enn i Østre Toten som har tilnærmet lik skolestruktur.

Barnehage	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostragruppe 10	Landet u/ Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	prosent	78,1	80,3	81,3	90,3	77,1	82,2	81	84
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	prosent	89,5	90	90,5	94,6	88,7	93,4	90,2	92,2
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	prosent	96,7	96,2	96,5	97,1	95,8	100	96	97,3
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (antall)	antall	46,3	45,2	47,7	49,4	49,4	69,7	55,7	49
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i barnehage, alle barnehager (antall)	antall	6,3	6,3	6,3	6,2	6,4	6,2	5,8	5,8
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)	prosent	..	36,4	39,6	40,4	41,6	40,7	41,6	40,8
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	prosent	5,5	6,5	4,3	0	0	0	0	0
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (prosent)	prosent	12,7	15,4	19,7	20,7	18,1	19,7	17,3	19,7
Barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, alle barnehager (Aantall)	antall	81	95	126	131	124	92	1654	47 551
Barn i barnehage (antall)		639	617	640	634	684	466	9 551	241 663
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)	prosent	60,4	68,5	75,2	85,3	86	81,5	80,4	84,6
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	kr	116 182	128 947	129 852	141 165	150 474	164 035	151 425	153 249
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	kr	46	52	46	49	55	51	55	55

Gran kommune har høyere barnehagedeltakelse i aldergruppen 1-2 år enn kommuner i Kostragrr. 10, samt Lunner og Østre Toten. Bemanningen er litt lavere i Gran enn i Kostrag 10, men på samme nivået som i Lunner og litt bedre enn på Østre Toten. Barnehagedeltakelsen hos minoritetsspråklige barn har økt, det er positivt. Korrigerte brutto driftsutgifter, se siste linje, viser at produktiviteten på kommunale barnehager i Gran er god sammenlignet med øvrige kommuner, selv om vi drifter barnehager i en desentralisert struktur. Barnehageområdet har de to siste årene hatt en økning i andelen barn som får spesialpedagogisk hjelp. I 2018 får 20,7 % av barnehagebarna spesialpedagogisk hjelp. Dette er en tendens også i kommunene vi sammenligner oss med, men likevel en utfordring.

Barnevern	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostragruppe 10	Landet u/ Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år (kr)1	kr	4484	5280	6325	6897	11566	8658	8385	8326
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	prosent	3	5,3	4,5	4,4	6,2	4,6	4,6	4,5
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	prosent	3	4,8	4,1	4,2	5,9	5,2	4,9	4,8
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	prosent	3,8	4,3	4,1	4,4	5,7	4,1	4,7	3,9
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak	kr	42 037	40 567	42 996	56 201	55 485	47 006	43 644	49 940
Brutto dr.utgifter pr barn som ikke er plassert av barnevernet (f 251)	kr	23 694	22 116	30 643	37 158	28 399	34 324	32 703	39 560
Brutto dr.utgifter pr barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	kr	269 567	284 400	333 054	285 692	471 875	406 645	407 259	442 356
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	antall	17,8	21,3	22	19	20,1	19,9	19,5	19,1

Som ellers i landet er det en økning i barnevernsutgiftene. I 2018 hadde barneverntjenesten i Gran kommune ett overforbruk på 6,5 millioner (i forhold til opprinnelig budsjett), på tross av dette har barneverntjenesten i Gran betydelig lavere utgifter enn sammenlikningskommunene, kostragruppe 10 og landet. Det er spesielt kostnaden til tiltak utenfor familien som er lavere. Det er en nedgang i antall saker i 2018, men problematikken i sakene er mer omfattende og det er derfor ikke en tilsvarende reduksjon i utgiftene. Gran kommune har en noe lavere andel barn med melding, undersøkelse og tiltak enn sammenlikningskommuner, kostragruppe 10 og landet. Det antas at dette skyldes tett samarbeid med andre tjenester til barn og unge i kommunen.

Sosialtjenesten	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostra- gruppe 10	Landet u/ Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Sosialhjelpsmottakere (antall)	antall	408	412	387	377	271	197	4 670	120 071
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	antall	119	105	101	79	62	32	941	24 253
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	antall	204	226	223	220	97	126	2 184	62 347

Kostratall for sosialområdet gis i antall og er derfor ikke egnet til å sammenlikne kommunen med andre kommuner, men er interessante for å se egen utvikling. I Gran kommune er det en svak nedgang i antallet sosialhjelpsmottakere med sterkest nedgang i aldersgruppen 18-24 år, dette gjenspeiler satsningen på ungdom. Det er også en svak nedgang i antall barn i familier som mottok sosialhjelp, men antallet synes likevel å være høyt.

Helse og omsorg	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostra- gruppe 10	Landet u/ Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Andel brukerretnede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)	prosent	70,5	68,8	71,5	73,3	79,8	74,2	75,2	74,8
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent) ¹	prosent	70,6	70,6	70,9	74,8	100	91,5	87,3	89,7
Andel private institusjonsplasser (prosent)	prosent	15,5	19,4	16,2	18,1	0	4,3	2,1	5,4
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	11,4	11,4	11,3	11,4	11,4	12,4	10,6	11,3
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	10,3	9,7	11,1	10,9	11,7	10,5	9,7	9,5
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	årsverk	34,6	34,9	36,5	40,4	48,6	45,8	49,4	42,1
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (kr)	kroner	978 727	1 020 705	997 829	1 140 611	1 515 956	1 033 209	1 210 805	1 146 162

Det er en økning i antall årsverk pr. 10 000 innbyggere i alderen 0-20 år som følge av reduksjon i antall innbyggere i aldersgruppen. Gran har likevel en lavere andel årsverk enn sammenlikningskommunene, kostragruppe 10 og landet. Det er økende antall ansatte med fagutdanning i brukerretnede tjenester. Det er likevel lave tall sammenlignet med landet forøvrig. Andel brukertilpassede rom med bad/ wc har en prosentvis økning fra 2017. Dette er fordi det er lagt ned 12 rom. Av de 12 rommene er det flere rom som ble brukt som dobbeltrom, det vil si at to personer delte rom og bad. Andel private institusjonsplasser er ikke økt men det er en prosentvis økning med bakgrunn i at vi har redusert kommunale plasser.

To glade kokker
i
kjøkkenhagen på Marka.

Kultur og samfunn	Enhet	Gran				Østre Toten	Lunner	Kostragruppe 10	Landet uten Oslo
		2015	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018
Eiendom									
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	prosent	7	7,4	7,9	7,9	6,9	9	7,8	9
Brann og redning									
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr)	kr	622	632	697	701	511	724	823	887
Landbruk									
Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling i prosent av totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2
Vann og avløp									
Andel fornyet kommunalt spillvannnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	prosent	0,38	0,39	0,37	0,56	0,05	1,32 ..		0,58
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	prosent	0,4	0,55	0,43	0,62	1,07	0,68 ..		0,6
Samferdsel									
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)	kr	95 931	89 294	92 163	94 938	116 167	192 214	102 424	146 669
Kultur									
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	1 913	1 892	1 876	1 735	1 570	1 626	1 903	2 343

Ovenfor vises noen Kostra-tall for virksomheter innenfor Kultur og samfunn. Det er i hovedsak lagt vekt på netto driftsutgifter sammenlignet med kostragruppe 10 som omfatter ca. 40 kommuner med noenlunde de samme karakteristika som Gran ifht til bl.a. befolkning, sentralitet, mv. og landet for øvrig.

Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning ligger omtrent på samme nivå som for Kostragruppe 10, men noe lavere enn for landet som helhet.

Netto driftsutgifter per innbygger for brann og redningstjenester ligger en del lavere enn landet og kostragruppe 10.

Andelen av netto driftsutgifter til landbrukssektoren ligger noe høyere i Gran enn for sammenligningsgruppene.

På vann og avløp har vi valgt å se på fornyelsesgraden av ledningsnettet i forhold til sammenligningsgruppene og her ligger Gran kommune omtrent på samme nivå som landet for øvrig.

Netto driftsutgifter til kommunale veier per km ligger en del lavere enn for kostragruppe 10 og landet for øvrig.

Videre ser en at kultursektoren nå ligger noe lavere enn kostragruppen og landet for øvrig. Samtidig ser vi at det har vært en jevn nedgang de siste årene. Det er i tråd med de reduksjoner som har vært gjort i kulturbudsjettet de siste årene.

Aktivitet i regi av Ung Hadeland.

Bildet er hentet fra Ung Hadelands nettside.

Rådmann og stab

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Rådmannen

Årsverk: 32

Stabenes oppgaver er å forvalte lover og avtaleverk, legge til rette for effektiv utnyttelse av IKT-systemene, bidra til god økonomistyring og gi veiledning og støtte. Hensikten er å bidra slik at Gran kommune når sine mål, framstår som en god

arbeidsgiver og leverer gode tjenester til innbyggerne.

Staben ivaretar fagområdene Informasjon og kommunikasjon, IKT, økonomi, regnskap, lønn, ikt, HR/personalforvaltning, eiendomsskatt, kommunaltekniske avgifter og investeringsprosjekter.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

Det er gjennomført mange små og store digitaliseringstiltak i stab dette året. Ny hjemmeside kom på plass i løpet av sommeren. Telefoniløsningen ble endret fra IP (fast) telefoni til at vi i løpet av vinteren 2019 vil ha bare mobiltelefoni i Gran kommune. Videre er det innført løsning for digitale reiseregninger, fulldigital løsning for sykemeldinger og eOrdre er implementert for alle budsjettområdene.

De vedtatte omstillingstiltakene for stab er gjennomført ved at staben har redusert bemanningen med 3 årsverk siden 2017. Dette er løst ved naturlig avgang, men det er fortsatt utfordringer knyttet til tiltakene både med tanke på riktig kompetanse og ressursknapphet.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

Digitaliseringsarbeidet må fortsette både i forhold til tjenesteutviklingen overfor våre innbyggere og brukere, samt internt i driftsorganisasjonen. Dette vil også bety endring av arbeidsoppgaver for medarbeidere i staben. Tiltakene må samkjøres med arbeidet for å få etablert «En stab», som stiller opp for hverandre, både som pådrivere for utvikling og for støtte og bistand i krevende situasjoner. Staben har også utviklingspotensial som aktiv pådriver og bidragsyter overfor alle tjenesteområdene i kommunen.

Staben har mye god kompetanse, men er sårbare for fravær ved at det ofte er bare en eller to som fyller samme fagområde/kompetanseområde.

INTERKOMMUNALT INNKJØPSSAMARBEID FOR HADELAND

Innkjøpssamarbeidet har i 2018 videreført arbeidet med strategiske innkjøpsoppgaver med fortsatt størst fokus på oppfølging og inngåelse av rammeavtaler innen prioriterte innkjøpsområder. Koordinering og samarbeid med andre innkjøpssamarbeid har også vært viktig for å kunne opprettholde en relativ høy andel rammeavtaler i samarbeidet.

Av aktivitetene i handlingsplan har digitalisering av anskaffelsesprosessen fortsatt stått sentralt. Herunder innføring av elektroniske verktøy for konkurransegjennomføring og kontraktsadministrasjon (KGV/KAV) og oppfølging av eHandel som elektronisk innkjøpssystem. Bruk av sentrale rammeavtaler og elektroniske innkjøpsverktøy viser positive effekter gjennom kvalitative og økonomiske gevinster, samt at det reduserer risiko for kostnadsøkninger. Det er utarbeidet reviderte innkjøpsbestemmelser til kommunenes økonomireglementer. Innkjøperstillingen sto vakant i halve 2018, noe som har begrenset kapasiteten.

Felles anskaffelsesstrategi for Hadelandskommunene

Felles anskaffelsesstrategi for Hadeland ble vedtatt i IS-møte 25 okt 2011. Strategien har vært under revidering i 2018 og forslag til revidert strategi er utarbeidet.

Status rammeavtaler

Ved årsskiftet har kommunene samarbeid om 47 rammeavtaler, samlet omsetning på avtaleporteføljen varierer, men er på rundt 95 millioner kroner. Det ble i 2018 inngått 3 felles rammeavtaler som erstatter avtaler som utløp i løpet av fjoråret. Vi har utløst opsjon for 7 rammeavtaler, og vi har sagt opp de 3 rammeavtalene vi hadde med Rik Arkitektur og Unionconsult pga mislighold av avtalen.

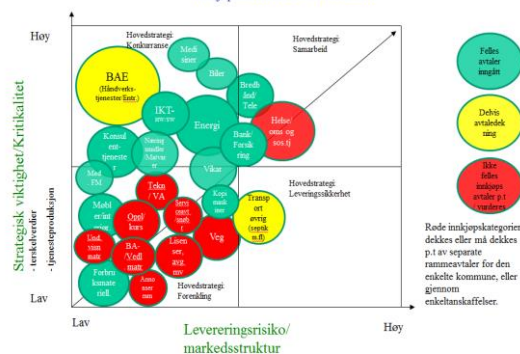
I tillegg har samarbeidet tatt aktivt i bruk elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy(KGV) og kontraktsadministrasjonsverktøy(KAV), Mercell. Pr. mars 2019 er alle gjeldende rammeavtaler registrert offentlig i Mercell, slik at alle ansatte i alle 3 kommunene enkelt kan se hvilke avtaler som gjelder.

Avtaledekningen vurderes som god sett i forhold til kapasiteten i samarbeidet. Det vil på noen områder fortsatt kunne være hensiktsmessig å inngå nye rammeavtaler ved siden av behov for å rullere utgående avtaler. Kapasiteten til å utvide avtaleporteføljen ytterligere med nye avtaleområder gjennom innkjøpssamarbeidet er fortsatt begrenset.

I matrisen nedenfor er kommunenes kjøp av varer og tjenester gruppert i ulike innkjøps- og avtaleområder hvor størrelsen på den enkelte gruppe angir en relativ størrelse ift det samlede innkjøpsvolumet i kommunene. Gruppene har fargekoder som angir hvilke avtalegrupper som koordineres og følges opp gjennom innkjøpssamarbeidet per i dag. Gruppens plassering i matrisen angir samarbeidets vurdering av avtaleområdets strategiske viktighet for kommunene og leveringsrisiko i de aktuelle markedene. Matrisen gir innkjøpssamarbeidet et utgangspunkt og støtte til å prioritere hvilke avtaleområder samarbeidet skal ha felles rammeavtaler på, og hva slags hovedstrategi som bør velges for de enkelte avtaleområdene.

Status leverandor- / porteføljestrategi jan 2018 Innkjøpssamarbeidet for Hadeland

Følgende rammeavtaler ble inngått i 2018:

- Rammeavtale på Oljeprodukter, Fyringsolje og smøremidler i bulk, Drivstoff og div. bilserviceprodukter
- Rammeavtale for leveranse av ferske brøddvarer og kaker - Kjelstad Bakeri AS
- 21 rammeavtaler ble forlenget med utløsning av opsjon.
- 13 rammeavtaler var under arbeid ved årsskiftet

Oversikt over gjeldende rammeavtaler ligger på www.gran.kommune.no. Spør «kommuneKari» etter rammeavtaler og hun viser vei.

Ved siden av arbeidet med inngåelse av nye rammeavtaler gjennomføres implementering og oppfølging av inngåtte avtaler. Dessverre ble det ingen økning av kapasitet i innkjøpssamarbeidet, vi vil derfor forsøke å opprettholde og videreutvikle avtaleporteføljen slik den er i dag, samt bidra ytterligere til å sikre oppfyllelse av rammeavtalenes vilkår og at potensielle gevinster oppnås.

PERSONALSITUASJONEN

For rådmann og staben var nærværet i 2018 på 95,7 %. Dette er litt bedre enn forrige år. Det er svært lite eller ingenting av dette fraværet som kan sies å være relatert til arbeidsplassen.

Kompetanse

Sårbarhet i forhold til kompetanse har blitt enda tydeligere i løpet av 2018 hvor man har redusert bemanningen med tre årsverk. I tillegg synliggjør

mer digitalisering behovet for mer spesialisering og ytterligere sårbarhet i forhold til dette kompetansefeltet.

Annet

Den digitale utviklingen vil stille ytterligere krav til staben både i form av at dette er ressurskrevende og kompetansekrevene arbeid og det vil stille krav til opplæring i resten av organisasjonen.

Utstyrmessig vil en også oppleve at flere medarbeidere i kommuneorganisasjonen må ha tilgang på ict utstyr daglig, noe som vil kreve økte budsjettmidler både til lisenser og utstyr. I tillegg vil dette også kreve stadig fornyelser og utvidelser på datarommet.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Gran kommune skal følge den digitale utviklingen som skjer i offentlig sektor	Det foregår mye digitaliseringsarbeid internt i kommunen. Ny nettside er satt i drift og legger et godt grunnlag for å øke tilbudet av digitale tjenester for innbyggerne i årene framover.
God styring med økonomien gjennom gode rapporteringsrutiner, tertialvis	Rapporterer i forhold til økonomireglement.
Informasjon fra kommunen til innbyggerne skal være nyttig, lett å forstå og lett å finne	Se kommentar vedr nye nettsider, samt at det har vært gjort noe klarspråkarbeid.
Forenkling av rutiner og arbeidsmåter for ledere	Se kommentar om interne digitaliseringsprosesser. Fulldigital løsning for reiseregning er innført for hele organisasjonen i løpet av året. Fullelektroniske personalmeldinger er installert og klargjort for bruk ute i hele organisasjonen. eOrdre er implementert i hele organisasjonen i løpet av året.
Det ikke naturlig å forvente at en kan hente vesentlige økonomiske gevinster ved lavere sykefravær, men arbeidet med økt nærvær skal fortsette.	Tilretteleggingsutvalg er iverksatt, med spesielt fokus på Helse og omsorg og Tilrettelagte tjenester.

Produksjonsindikator for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Virksomhetene holder sine budsjetter – dvs: Totalbudsjettet holdes				Se rådmannens oppsummering.
Gode tjenester og godt omdømme: Blant i 100 beste på Kommunebarometeret (Nr 208 justert for inntektsnivå i 2017)	Plass	100 eller bedre	118	Etter justering for inntektsnivå
Rettidig og korrekt rapportering mot budsjett: Første tertial rapporteres i KST Andre tertial rapporteres i KST Månedsslutt rapporteres til neste måneds FSK-møte		Juni Okt Mnd		Gjennomføres
Sørge for at kommunens dokumenter er lesbare og forståelige: Sakspapirer Nettsider Informasjon til publikum				Noe klarspråk arbeid er gjennomført.
Utvikle organisasjonen: «Tilfreds» eller «Svært tilfreds» på ansattundersøkelse Nærvær i hele organisasjonen Nærvær i egen del av organisasjon (stab og ledelse)		80 % 93 % 96 %	90,9 95,7	For lavt, må jobbes videre med.

Skriveverksted

«Klart språk»

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk økonomi	2014	2015	2016	2017	2018
Omsetning drift	1 073 mill kr	1 097 mill kr	1 167 mill kr	1 216 mill kr	1 238 mill kr
Omsetning investering	88 mill kr	217 mill kr	193 mill kr	165 mill kr	121 mill kr
Bilag, eget regnskap	23 380	24 196	24 728	24 368	24 573
Bilag, andre regnskap	4 082	4 021	4 613	4 971	4 738
Antall utsendte faktura	40 226	42 747	42 764	40 710	42 965
Antall kunder på avtalegiro	1 696	1 802	1 897	1 985	2 088
Antall fakturaer på avtalegiro	7 081	9 268	9 780	10 226	11 241
Antall kunder på e-faktura	2 417	2 699	3 001	3 328	4 018
Antall fakturaer på e-faktura	10 703	11 020	11 083	11 462	12 766
Antall kunder på EHF utgående fakturaer	150	150	150	200	194
Antall fakturaer på EHF utgående	530	618	792	1 029	1 110
Antall leverandører på EHF innkomne fakturaer	126	281	463	571	720
Antall fakturaer på EHF innkomne	5 476	9 536	11 478	13 201	14 193
Driftsstatistikk post/arkiv	2014	2015	2016	2017	2018
Registrerte saksnummer*	2 672	2 705	3 451	2 468	4 116
Inngående journalposter	7 860	7 309	6 966	8 569	9 229
Inngående e-post	3 756	4 906	5 638	6 222	7 059
Elektronisk skjemamottak	199	179	249	207	263
SvarUt**			714	10 747	24 218

* Gran kommune avsluttet arkivperiode 31.12.2015, derfor er det opprettet mange nye saker i 2016.

Integrasjon mellom Visma flyt skole og P360 innført fra august 2018 gir betydelig økning i antall saker og dokumenter (elevmapper).

**Gran kommune tok i bruk SvarUT 20.10.2016, det er sendt 714 digitale svar i 2016. Fra april 2018 har vi gradvis gått over til å sende ut fakturaer gjennom SvarUT.

Digitalisering: ny hjemmeside sommer 2018, med ny «kommune Kari».

Fellestjenester

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Rådmannen.

Årsverk: 0

Budsjettområdet omfatter fellesutgifter som: Avsetninger til ansattes pensjonspremie, ufordelt lønnsvekst for kommende lønnsoppgjør, strømutfgifter og energiutfgifter for hele

kommunen, samt utgifter til Hadeland skatteoppkreverkontor som driftes av Lunner kommune. Midler til kommunens lærlingeordning og tillitsmannsordning er lagt hit. I tillegg er overføringer til Gran kirkelige fellesråd og andre næringsformål budsjettet her.

SKATTEOPPKREVEREN FOR HADELAND

Skatteoppkreveren for Hadeland er skatteoppkreverkontor for kommunene Jevnaker, Lunner og Gran. Kontoret ble etablert 1. april 2005 som ett vertskommunesamarbeid og er lokalisert i Lunner kommune.

Utgifter til drift av kontoret fordeles etter innbyggertall i den enkelte kommune pr. 01.01. Grans andel av kostnaden for 2018 er på ca 46 %. Skatteoppkreverkontoret er organisatorisk og administrativt underlagt den kommunale administrasjonen og kommunale myndigheter. Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og «Instruks for Skatteoppkrevere». Skatt øst har det faglige ansvaret og instruksjonsmyndigheten overfor skatteoppkreverkontoret i faglige saker. Resultatkrav fastsettes av Skatt øst i dialog med skatteoppkreveren.

Intern kontroll

Basert på skatteoppkreverens rapport, synes kontoret å ha tilfredsstillende intern kontroll.

Regnskapsføring og rapportering

Skatteoppkreveren melder at rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet er i samsvar med gjeldende regelverk. Gran kommunes marginavsetning ble i 2011 hevet fra 8 % til 9 %. Det viser seg at dette fortsatt er noe lavt, men rådmannen ser ikke grunn til å foreslå ytterligere økning i marginavsetningen.

Skatte- og avgiftsinnkrevningen

Utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk. For Gran kommunes del viser utviklingen i restansene en stabil situasjon i restskatt og forskuddsskatt for personlige skatteyttere.

Arbeidsgiverkontroll

Arbeidsgiverkontrollen har vært har slitt med rekrutering og kjøper ca 1 årsverk fra Nedre Romerike kemnerkontor. I Gran er det i 2018 gjennomført kontroll av 57 arbeidsgivere, tilsvarende kravet fra skatt øst.

STRØMFORBRUK 2018

Kraftprisene har vært stigende og til dels svært høye i løpet av 2018. Mye av denne prisøkningen skyldes økt nettleie og økning i offentlige avgifter. Gran kommunes forbruks- og kostnadsutviklingen de siste 5 årene er som vist i tabellen. Pris per kwh inkluderer nettleie og kraft, samt offentlige avgifter.

Gran kommune har i noen år handlet kraft på Nordpool sammen med kommunene i Vestoppland og Ringsaker kommune. Ringsaker gikk ut av samarbeidet i 2016. Kommunene har i senere år samarbeidet med Gjøvikregionen om sin handel av strøm. Det er fortsatt lagt vekt på stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder kraftprisen, en har i alle disse årene operert med noe prissikring.

Gran	2014	2015	2016	2017	2018
Forbruk (kwh)	13 100 469	13 058 230	13 015 958	12 773 712	12 070 627
Kost kr eks.mva	8 729 427	8 440 600	9 117 174	9 385 367	8 741 812
Pris pr. kWh:	0,67	0,65	0,70	0,73	0,72

Barnehage og skole

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kommunalsjef barnehage og skole

Årsverk: 319

Virksomhetsområdet består av 10 skoler totalt, sju er barneskoler, en kombinert barne- og ungdomsskole og to ungdomsskoler. Alle

barneskoler har SFO-tilbud. Totalt er det 16 barnehager i kommunen, sju av dem er kommunale. I alt går det 634 barn i barnehage og 1600 elever i skolene i Gran. Området er det største virksomhetsområdet både i antall ansatt og i økonomi.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

Oppvekstområdet barnehage og skole er fornøyd med å ha ansatt rektorer til tre skoler inneværende år. Det har tidligere vist seg vanskelig å rekruttere ledere til de mindre skolene, og derfor er det ekstra gledelig. I tillegg er begge enhetslederne nye i rollen og kommunalsjefen. Det betyr at vi har mange ansatte i nye roller, mye har kommet på plass i løpet av året, men det tar tid før organisasjonen har «satt» seg.

Kompetanse

Gran kommune har sammen med de øvrige Hadelandkommunene kommet godt i gang med den desentraliserte, skolebaserte kompetanseutviklingen. Fokuset inneværende år har vært: «Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen». I denne satsingen driver skolelederne utviklingsprosesser på egen skole sammen med de ansatte. Dette kan være en krevde arbeidsform, men hensikten er at hele personalgruppen skal jobbe sammen for å utvikle skolens samlede kompetanse.

Livsmestring og helse er et viktig område i den nye rammeplanen for barnehagen. Barnehagene (kommunale og private), har jobbet godt med temaet og har gjennomført kompetanseheving innfor deltemaer som relasjonskompetanse og psykisk helse, mobbing og krenkelse og språkets betydning for å mestre livet.

Alvorlig psykisk syke barn:

Gran kommune har en del barn i skolealder med store utfordringer knyttet til psykisk helse. Det er etablert en tverrfaglig arbeidsgruppe som jobber

fram tiltak som skal sikre at barna og deres familier får et koordinert tilbud, forutsigbart og av god nok kvalitet. Arbeidet fortsetter i 2019. Fagpersoner vil bli rekruttert for å jobbe med disse barna, uavhengig av hvilke skole de tilhøre

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

Det er igangsatt et arbeid for å se på praksis og ressursbruk knyttet til spesialpedagogisk hjelp i barnehage og spesialundervisning i skole. Rapporten «Inkluderende felleskap for barn og unge» T. Nordahl med flere, gir noen signaler som man ønsker å prøve ut i praksis. Arbeidet fortsetter i 2019.

ANDRE KOMMENTARER

IKT – utstyr:

Det er påpekt behov for innkjøp av mer IKT utstyr i skole samt fornying av utstyr som begynner å bli for gammelt.

Omstilling:

Barnehage og skole har gjennomført tiltak i samsvar med vedtak i budsjett og økonomiplan. Det gjenstår noen tiltak, - eksempelvis å redusere utgiftene til skoleskyss, - arbeidet er påbegynt. Lønns- og prisvekst ble bare delvis kompensert i 2018 budsjettet, dette førte til reduksjon i rammen på i underkant av 3 millioner.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Kommunalsjefområdet barnehage og skole er det største området med totalt 319 årsverk, fordelt på

7 barnehager, 10 skoler, et spesialpedagogisk team og administrativt ansatte.

Kompetanse

Nytt av året er at barnehage og skole gjennomførte en felles planleggingsdag, hvor temaet var: «Forebygging av krenkelser og mobbing». Tanken er at slike satsinger skal bidra til felles faglig utvikling og ikke minst til felleskap i ansattgruppen.

Annet

Høyt sykefravær er utfordrende for den det gjelder, kollegaer, arbeidsplassen og for kvaliteten i tjenesten. I noen av våre barnehager har sykefraværet vært en betydelig utfordring inneværende år. Dette har også vært situasjonen på noen av våre skoler, - særlig de små skolene opplever at de er sårbare når sykdom inntreffer.

MÅLOPPNÅELSE- BARNEHAGE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Barnehage skal bidra til å fremme god omsorg, læring og lek for barn i kommunen i nært samarbeid med foresatte.	
Barnehage og skole skal i samarbeid med virksomheten Familie og velferd forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet	Det gjennomføres samarbeidsmøter jevnlig med PPT, barnevern, helsesøstertjenesten, skole og barnehage. Målet er å bedre samhandlingen og kvaliteten til beste for barnet.
Gran kommune som barnehagemyndighet skal bidra til at den nye rammeplanen iverksettes i barnehagene.	Det sikres ved at alle profesjoner får innføring i planen ved å delta på felles planleggingsdager lokalt og på fylkesmannsnivå tilbudet gis til både kommunale og private barnehager.
Barnehageområdet jobber systematisk med kompetanseutvikling. Kvaliteten i barnehagene styrkes, ved at alle ansatte grupper over tid får delta i kompetansesatsingen.	Dette ivaretas gjennom kompetanseheving fra Fylkesmannen, tema på styremøter, pedagogmøter og personalmøter. Det legges ekstra vekt på de nye temaene, eks. livsmestring og glede, - mobbing og krenkelser. Alle ansatte (i kommunale og private barnehager) var invitert til felles planleggingsdag i august; tema var krenkelser og mobbing.
Barnehage skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser i alle barnehagene i kommunen.	Brukerundersøkelse gjennomføres i november hvert år. Kartleggingen er viktig for at foreldrene skal få si sin mening om barnehagetilbudet. Informasjonen gir barnehagene en mulighet til å jobbe med forbedringer av praksis og nye tiltak.

Mål for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Nærvær	%	94	86,9	To av våre barnehager har hatt store utfordringer mht sykefravær. Situasjonen har bedret seg utover året og men vi har fortsatt en utfordring. Det er store variasjoner mellom barnehagene mht sykefravær, vi kan ikke gjennom medarbeiderundersøkelsen se at det er arbeidsmiljørelatert.

MÅLOPPNÅELSE- SKOLE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Ved overgang til neste klassetrinn har elevene et kunnskaps- og ferdighetsnivå som gjør dem godt forberedt på kravene de møter, og elevene er motiverte for videre læring og skolegang	
Fellesskolen skal bidra til mestring for alle og tilegnelse av grunnleggende ferdigheter	Skolene arbeider kontinuerlig med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter. Disse er en del av den faglige kompetansen og nødvendige redskaper for læring og faglig forståelse. I forbindelse med kompetansesatsingen på Hadeland har skolene jobbet ny overordnet del for grunnopplæringen.
Skolen skal bidra til å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring	Inkluderende fellesskap og trygge læringsmiljøer er grunnlaget for å forebygge krenkelser og for at elevene skal utvikle seg godt sosialt og faglig. Nytt kap. 9 A i Opplæringsloven gjeldende fra 1.8.17 understreker skolens plikt til kontinuerlig og systematisk arbeid med skolemiljøet. For å øke kompetansen på området gjennomførte skole/barnehage felles planleggingsdag i august, Tema var: «Forebygging av krenkelser og mobbing». Det har blitt jobbet med teamet på den enkelte skole og på skoleledermøter i løpet av høsten.

Produksjonsindikator for virksomheten	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Godt læringsutbytte vises i eksamensresultater:				
Engelsk	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Gran 3,3 Lands. 3,7	
Matematikk	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Gran 3,4 Lands. 3,6	
Norsk hovedmål	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Gran 3,3 Lands. 3,5	
Norsk sidemål	Landsgj. snitt	Likt/bedre	Gran 3,5 Lands. 3,4	
Nasjonale prøver 9. klasse – lesing – nivå 1 og 2		Under 10 %	19,6 %	
Nasjonale prøver 9. klasse – regning – nivå 1 og 2		Under 15 %	26,5 %	
Nasjonale prøver 8. klasse – engelsk – nivå 1 og 2		Under 25 %	27,6 %	
Nasjonale prøver 8. klasse – lesing – nivå 1 og 2		Under 20 %	24,1 %	
Nasjonale prøver 8. klasse – regning – nivå 1 og 2		Under 30 %	34,8 %	
Nasjonale prøver 5. klasse – engelsk nivå 1		Under 15 %	27,0%	
Nasjonale prøver 5. klasse – lesing nivå 1		Under 10 %	26,1%	
Nasjonale prøver 5. klasse – regning nivå 1		Under 10 %	28,9%	
Godt læringsmiljø				
Elevundersøkelse 10. klasse: 1,4 eller bedre i mobbing		1,4 eller mer	12,6 %	Andel elever som opplever mobbing, endring i presentasjon/skala Er på landsgj.snitt eller 0,1 lavere Unntak: støtte hjemmefra som er 0,3 lavere
Elevundersøkelse 10. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer	Landsgj. snitt			
Elevundersøkelse 7. klasse: 1,2 eller bedre i mobbing	Landsgj. snitt	1,2 eller bedre	6 %	Andel elever som opplever mobbing, endring i presentasjon/skala
Elevundersøkelse 7. klasse: Bedre enn landsgjennomsnittet i snitt på øvrige indikatorer			Likt eller bedre	Er på landsgj.snitt, 0,1 lavere eller 0,1 høyere Unntak: støtte hjemmefra som er 0,2 høyere
Nærvær	%	94	93	

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

BARNEHAGE

Barnehage:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Solheim	77	77	84	92	86	89	92	93	85	70	63
Marka	51	51	51	56	49	52	51	52	51	50	49
Gran familiebarnehage	40	51	49	47	48	43	45	34	33	38	37
Leikvoll	39	36	35	37	32	34	34	31	30	30	32
Bjoneroa	13	13	17	15	17	13	14	14	12	13	17
Bjørklund	20	19	20	24	25	24	24	30	22	21	21
Moen	15	15	24	29	31	32	30	32	-	-	-
Fagerlund									44	89	94
Barn totalt	255	262	280	300	288	287	290	286	277	311	313

SKOLE

Skolenavn	Elever 10/11	Elever 11/12	Elever 12/13	Elever 13/14	Elever 14/15	Elever 15/16	Elever 16/17	Elever 17/18
Bjoneroa skole	59	59	58	51	52	53	57	51
Bjørklund skole	60	65	58	44	46	49	Nedlagt	Nedlagt
Fagerlund skole	76	77	85	80	79	71	Nedlagt	Nedlagt
Brandbu barneskole							322	311
Fredheim skole	136	119	123	123	118	105	93	106
Grymyr skole	69	78	75	73	70	72	61	63
Jaren skole	147	148	148	148	143	139	130	141
Moen skole	152	142	132	141	137	150	145	135
Sanne skole	118	118	114	108	121	127	131	116
Solvang skole	157	158	160	159	163	167	Nedlagt	Nedlagt
Trintom skole	205	204	222	216	216	202	203	202
Brandbu ungdomsskole	244	258	265	266	246	240	247	258
Gran ungdomsskole	240	246	254	269	267	265	251	242
Totalt	1 663	1 672	1 694	1 678	1 658	1 640	1 640	1 625

Elevtall per 1. oktober

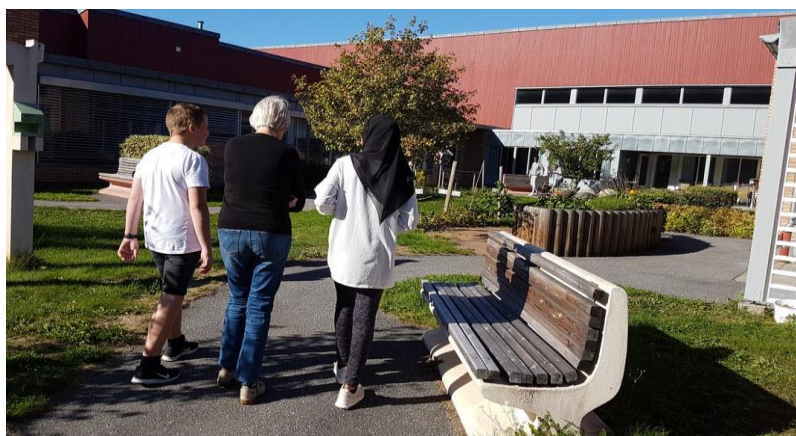
Barneskoler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Prognose høst 2019
Bjoneroa	39	38	39	37	37	40	36	34	37	37
Bjørklund	60	65	58	45	48	49	0			
Brandbu b.skole							322	309	320	308
Solvang	157	158	160	159	163	167	0			
Fredheim	136	119	123	123	118	105	93	107	92	88
Fagerlund	76	77	85	80	79	71	0			
Moen	152	142	132	141	137	150	145	137	134	143
Jaren	147	148	148	148	146	139	130	143	136	134
Trintom	205	204	222	216	216	202	203	202	202	190
Sanne	118	118	114	108	121	127	131	121	112	101
Grymyr	69	78	75	73	70	72	61	59	57	57
Sum 1.–4. årstrinn	626	633	648	625	631	618	623	611	592	597
Sum 5.–7. årstrinn	533	514	508	505	504	504	498	501	498	467
Sum barneskoler	1 159	1 147	1 156	1 130	1 135	1 122	1 121	1 112	1 090	1 058

Ungdomsskoler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Høst 2018	Prognose høst 2019
Bjoneroa	17	20	21	19	14	13	21	22	19	14
Brandbu	248	244	258	265	266	240	247	250	259	253
Gran	231	240	246	254	269	265	251	245	232	236
Sum 8.–10. årstrinn	496	504	525	538	549	518	519	517	510	503
Sum elever totalt	1649	1663	1672	1694	1679	1640	1640	1 629	1600	1561

Ipadbruk Jaren skole

Brandbu ungdomsskole

Valgfag «Innsats for andre»

Familie og velferd

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kommunalsjef Familie og velferd

Årsverk: 184

Familie og velferd omfatter jordmor-, helsestasjon-, og skolehelsetjeneste, pedagogisk-psykologisk tjeneste, barneverntjeneste, sosialtjeneste i NAV, rus- og psykiskhelsetjeneste, tilrettelagte tjenester og kommune psykolog.

Tjenestene som leveres strekker seg fra forebygging og tidlig innsats til utredning, behandling og tiltaksarbeid. Innen

budsjettområdet legges det vekt på å utvikle systematikk og kultur for optimal samhandling innenfor eget området og med andre enheter i kommunen.

Familie og velferd omfatter 3 vertskommunesamarbeid, der Gran er vertskommune for Sosialtjenesten i NAV og Lunner er vertskommune for flyktningtjenesten og voksenopplæringen.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

Flere av tjenestene har økt satsing på ungdom og samarbeider tett med videregående. Psykisk helsetjeneste har en økende henvendelse fra videregående, som prioriteres.

Behandlingskontakten skjer i egnede lokaler ved skolen. Også Nav samarbeider tett med skolen om de elevene som står i fare for å falle ut av skolen. En ungdomsveileder fra NAV er på videregående 1 dag pr uke.

Helsestasjon for ungdom flyttet inn nye lokaler i oktober. Vi er svært takknemlige over å få bruke lokalene til sykehuset innlandet i 2. etg på Gran helsesenter. Ungdommen og ansatte fryder seg over en flott, tilgjengelig og profesjonell helsestasjon for ungdom.

Videreutvikling av konsultasjonsteam for barnehagene. Barnehagen melder inn saker til konsultasjonsteamet som består av pp-rådgiver og helsesøster, hvis behov kan også barnevern delta. Det er i 2018 skrevet en masteroppgave som evaluerer konsultasjonsteam i Gran. Barnehagens tilbakemelding er at teamet oppleves nyttig.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

Tverrfaglig samhandling er og har vært ett satsningsområde, men vi kan alltid bli bedre. I 2019 flytter flere av tjenestene sammen med barnehage- og skoleadministrasjon inn i Familiens hus. Ny lokaliseringen blir en god ramme for videreutviklingen av samarbeidet rundt barn, unge

og deres familier. Kommunen har i 2018 fått midler til flere prosjekter som sammen med ny lokalisering vil kunne bidra til dette.

Omstilling

Tiltak i omstilling reduserte rammen med i underkant av 2,5 mill kr for 2018. 5 av tiltakene er forventet å gi en reduksjon i økonomisk sosialhjelp. Sosialhjelpsbudsjettet har ett merforbruk som i sin helhet er kompensert ved sykefraværsrefusjon og mindre forbruk på lønn. Ansvar for rusoppfølging etter helse og omsorgstjenesteloven er høsten 2018 overført til psykiskhelse- og rustjeneste. Forventet innsparing er gjennomført i 2018 og videreføres i 2019 med en ytterligere innsparing.

Redusert kjøp av private helsetjenester lå inne med en forventet innsparing. De private kjøpene er i en størrelsesorden som utløser ordningen med refusjon for ressurskrevende tjenester innsparingen er realisert ved gjennomgang av kjøpene som har gitt økt refusjon for ressurskrevende tjenester.

Det er gjort endringer i lederstruktur både i tilrettelagte tjenester og psykisk helse- og rustjeneste, antallet ledere med personal og økonomi ansvar er redusert, mens det er opprettet fag og driftsansvarlige ved døgnhetene. Redusert dekning av prisvekst og kun 50 % dekning av lønnsvekst utgjorde reduksjon på rammen tilsvarende nesten 2,5 mill kr i 2018. Disse reduksjonene kom i tillegg til

omstillingstiltakene på tjenestene, dette har vært krevende spesielt for tjenestene som over år har hatt merforbruk.

PERSONALSITUASJON

Årsverk

Familie og velferd omfatter 184 årsverk. Dette er svak nedgang fra 2017, hovedsakelig knyttet til tilrettelagte tjenester.

Kompetanse

Alle enheter har gjennomført kompetansehevende tiltak. Dette spenner seg fra kollegaveiledning, internkursing, videreutdanninger i prioriterte fagfelt og lederutdanning.

Kompetanseheving innen foreldreveiledning er et prioritert område og det legges vekt på å ha sertifiserte ansatte på ulike foreldreveiledningsprogrammer som møter foreldrenes behov. Det prioriteres også å bygge kompetanse på tvers av tjenester slik at innbyggere får ett helhetlig tjenestetilbud. I 2018 har ett nytt foreldreveilednings (Parenting Young Children-PYC) program blitt tatt i bruk ved at to ansatte (helsestasjon og barnevern) har tatt sertifisering. Programmet egner seg til veiledning av foreldre med behov for konkret, individuell og hjemmebasert veiledning.

KS læring har vært tatt i bruk som plattform for opplæring. Som et prosjekt for helse og omsorg/familie og velferd har det vært testet ut legemiddelhåndtering som e læringskurs, til dette kurset gjennomføres også en passeringstest. Dette er over i drift fra høsten 2018.

Annet

Reduksjon i antall fødsler har gjort det mulig for helsestasjon og skolehelsetjenesten å gi tettere oppfølging av risikogrupper. Det er også overført noe ressurs fra helsestasjonen til skolehelsetjenesten, som fra tidligere ligger under anbefalt norm. Noe stillingsressurs fra helsestasjonen er blitt benyttet til gjennomførin av tiltak i barneverntjenesten.

Mange ansatte har fått økte stillinger som følge av krav etter 3 års regelen eller 1 års regelen i arbeidsmiljøloven. Denne ressursen benyttes til vikarsetting ved fravær. Fagarbeidere/ miljøterapeuter som har sluttet i løpet av 2018 er i stor grad erstattet med arbeidstakere som har hatt krav på høyere stilling. Unntaket er miljøterapeutstillinger som lyses ut ved ledighet når det er absolutt nødvendig for å sikre riktig kompetanse.

Helsesøsterene ble til helsesykepleiere.

Kilde: Hadeland.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Bidra til å fremme den enkeltes selvstendighet, tilhørighet og styrke evnen til å mestre eget liv	
Familie og velferd skal forsterke tidlig innsats gjennom å øke kompetansen og forbedre systemarbeidet i samarbeid med virksomhetene Barnehage og Skole	
Barneverntjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at utsatte barn og unge får nødvendig hjelp til rett tid	Høyt aktivitetsnivå har i 2018 tvunget tjenesten til å prioritere undersøkelser og tiltak. For at barneverntjenesten skal komme tidlig inn i saker har de lav henleggelsesprosent i undersøkelsesfasen. Barneverntjenesten samarbeider tett med andre tjenester underveis i undersøkelser og videre når det fattes vedtak om tiltak. Barneverntjenesten prioriterer det forebyggende systemarbeidet så langt kapasiteten tillater det, eksempelvis gjennom deltagelse i foreldreveiledningsgrupper og Inntaksteam.
Helsesøster og jordmortjenesten skal bidra til å fremme psykisk og fysisk helse og forebygge sykdommer og skader hos barn, unge og gravide.	Tidlig innsats for å nå målet prioriteres. Dette gjøres eksempelvis gjennom tiltak for å styrke foreldrekompetanse, f.eks. kurs og veiledning til foreldre i grupper og individuelt. I samarbeid med barneverntjenesten, flyktingetjenesten og voksenopplæring arrangeres det kurs for foreldre på deres morsmål som et ledd i introduksjonsprogrammet. For sårbare grupper tilbys forsterket helsestasjon. Arbeidet med å forebygge uønskede svangerskap og abort er fortsatt støttet med prosjektmidler fra Fylkesmannen i 2018. Systematiske tverrfaglige møter i barnehager og skoler fortsetter.
NAV Hadeland skal arbeide for å bidra til at flere kommer i arbeid eller aktivitet	Oppfølging av ungdom under 30 år prioriteres ved hjelp av egne ungdomsveiledere og tett samarbeid med videregående skole. Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år gir grundig kartlegging av brukers ressurser og bidrar til raskere avklaring av bistandsbehov. Flytninger er også en prioritert gruppe. Det er tett samarbeid mellom Flyktingetjenesten, Voksenopplæringen og NAV. Samarbeidsavtale inngått i 2018.

Mål for virksomheten	Kommentarer
	<p>Stort behov for tjenesten økonomisk rådgivning/økonomisk forvaltning. Mange opparbeider seg kredittkortgjeld/annen gjeld som etter hvert blir uhåndterbar. Stor pågang av gjeldssaker, voksne med forsørgeransvar prioriteres. Fokus på veiledning som kan bidra til egen forsvarlig økonomistyring, men på grunn av press i tjenesten mindre tid til forbyggende arbeid.</p> <p>Erfaring tilsier at tett oppfølging av arbeidssøkere gir resultater når det gjelder overgang til arbeid. På grunn av høyt sykefravær i 2018 har det vært vanskelig å gi alle med behov tett nok oppfølging. Det igjen bidrar til økt utbetaling av sosialhjelp.</p>
<p>PP-tjenesten skal gjennom tidlig innsats bidra til at flere barn fullfører skolegangen, uten behov for spesialundervisning.</p>	<p>Det jobbes kontinuerlig med spesialundervisning og tilpasset opplæring internt og ut mot barnehager/skoler. I barnehage prioriteres systematiske konsultasjoner som lavterskeltilbud/førhenvissningsarbeid. Dette er gjennomført med gode tilbakemeldinger.</p> <p>Tjenesten har gjennom 2018 hatt vakanse og sykmeldinger. Dette har ført til avvik fra rutine knyttet til oppstart av sak og avvik på behandlingstid over 3 måneder fra oppstart av sak.</p> <p>Høsten 2018 har spes.ped.team barnehage dekket deler av logoped oppfølging som følge av manglende kapasitet i PPT.</p>
<p>Psykisk helse- og rustjeneste: skal forebygge psykiske lidelser, samt behandle og forebygge forverring av eksisterende sykdom.</p>	<p>Tidlig innsats prioriteres ved at en av stillingene i behandlings- og oppfølgingsteamet er spesielt knyttet til arbeid med barn og unge og er fast med i inntaksteamet. Voksne med mindreårige barn prioriteres ved henvendelse til tjenesten.</p> <p>Driften ved Haugsbakken bo- og oppfølgingstjeneste gir mulighet for et fleksibelt tilbud om psykisk helsetjeneste også ut over ordinær dagtid. En av to avlastningsleiligheter på Haugsbakken er nå omgjort til utleieleilighet p.g.a. stort behov for boliger med nærhet til heldøgns bemanning.</p> <p>Den siste avlastningsleiligheten brukes fortsatt aktivt både for kartlegging, avlastning, etter innleggelse i spesialisthelsetjenesten og for å forebygge innleggelse.</p> <p>Pågangen av nye henvendelser til behandlings- og oppfølgingsteamet er også uvanlig stor.</p>

Mål for virksomheten	Kommentarer
	Overføring av rusomsorg fra NAV til psykisk helse- og rustjeneste fra oktober og ut året.
<p>Tilrettelagt tjenester: Tilrettelegge for at den enkelte bruker kan opprettholde sin egenomsorgsevne og selvstendighet så langt det er mulig.</p> <p>Trygge og sikre tjenester som ivaretar omfattende og sammensatte behov hos tjenestemottakere.</p> <p>Samordnet ressursutnyttelse og økt fleksibilitet som hjemmetjeneste.</p> <p>Økt kompetanse på forebygging, hverdagsmestring og velferdsteknologi. Utnytte digitale muligheter for undervisning og kompetanseutvikling.</p>	<p>Det tilrettelegges for at den enkelte bruker skal opprettholde og mestre oppgaver så langt det er mulig.</p> <p>Opplæring og veiledning er en del av jobben med å trygge og sikre tjenester som ivaretar omfattende og sammensatte behov.</p> <p>Våren 2018 ble det gjennomført en prosess for beskrive tjenestenivå. Deretter ble det igangsatt en omfattende jobb med evaluering og fatting av nye vedtak. Dette er et kontinuerlig arbeid for å gi rett hjelp og samtidig sikre god ressursutnyttelse.</p> <p>Det jobbes med samordnet ressursutnyttelse og økt fleksibilitet som hjemmetjeneste, men en utfordring i dette arbeidet er mangel på samlokaliserte boliger til nye tjenestemottakere med behov for nærhet til heldøgns bemanning.</p> <p>Gjennom opplæring og veiledningsplanen tas også digitale muligheter for undervisning og kompetanseutvikling i bruk. Dette gjøres gjennom bruk av Ks-læring, og planlegging av systematisk bruk av ulike kurs der. Et eksempel på det er e-læringskurs i legemiddelhåndtering nå tatt i bruk.</p>
<p>Flyktninger: skal komme over i arbeid og utdanning, bli økonomiske selvstendige og delta i samfunnslivet etter endt introduksjonsprogram Gran kommune skal ha fokus på integrering, ved bl.a. videreføring av prosjektet Eureka i samarbeid med Lunner kommune</p>	<p>Prosjekt Eureka ble i 2018 videreført i ordinær drift, med hovedfokus på arbeid og utdanning. Tjenesten har med statlige prosjektmidler en stilling som Jobbspesialist. Det er ett tett samarbeid om arbeid og utdanning mellom: NAV, Flyktningetjenesten og Voksenopplæringen. Samarbeidet er i 2018 formalisert i en samarbeidsavtale.</p>

Folkehelse.

Produksjonsindikator	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Felles: Nærvær	%	95	89,1	Det er store variasjoner mellom områdets ulike enheter og tjenesteområder.
Jordmor- og helsesøstertjenesten: Andel førstegangs – og risikoføddende som får besøk av jordmor innen 3 dager etter hjemkomst	%	85	86%	Det er en del som takker nei til så tidlig hjembesøk.
Andel nybakte foreldre med besøk av helsesøster innen 10 dager etter hjemkomst fra fødeavdeling	%	80	93	
Andel flyktninger med førstegangssamtale				
- ved ordinær bosetting: innen 3 måneder - ved familiegjenforening: innen 14 dager	%	100	100	
Pedagogisk psykologisk tjeneste: Andel elever med vedtak om spesialundervisning	%	< 7	6,75	25 % av de ny henviste sakene ble startet opp innen 1 mnd.
Andel saker igangsatt innen 3 mnd. fra mottatt henvisning	%	100	87	87 % av sakene er startet opp innen 3 mnd. Det er meldt inn avvik for sen oppstart av sak og behandlingstid over 3 mnd. I en del av sakene er det imidlertid gitt muntlig tilbakemelding innenfor fristen
Psykisk helsetjeneste Gjennomsnittlig antall deltakere på dagsenteret	Antall	9	9	Pr. dag fordelt på ca. 25 personer
Gjennomsnittlig antall deltakere i treningsgrupper per uke	Antall	2	2	Pr. uke fordelt på mellom 5-10
Barneverntjenesten Andel tiltaksplaner og omsorgsplaner hos barn med tiltak	%	100	96/100	Tiltaksplaner/omsorgsplaner

Produksjonsindikator	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Antall undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder (antall undersøkelser med utvidet frist)	Antall	0(<4)	4	Omhandler komplekse saker hvor det fremkommer nye opplysninger i sluttfasen
NAV Hadeland:				
Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid	%	65	69	Indikator satt i samsvar med/følger statlig måltall
Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid:	%	45	41	
Tilrettelagte tjenester:				
Antall klager som får medhold	%	Under 5	0	Det ble sendt klager 2018, som ennå ikke er behandlet
Antall tilsynsrapporter som pålegger tiltak	Antall	Maks 1	0	Det har ikke vært tilsyn på systemnivå i 2018
Voksenopplæring				
Fremmedspråklige skal bestå norskprøve A2 med:	%	>70	Muntlig = A1 31% = A2 55% ≥ B1 14% Skriftlig = A1 25% ≥A2 75%	Unormalt lav score fordi deltakeren tar prøven for å nå kravet om A1 muntlig som gir rett til permanent opphold. De aller fleste elever fortsetter til juni, og vil da ta avsluttende norskprøver, og sannsynligvis få høyere måloppnåelse. Få kandidater har gjennomført skriftlig da de fleste venter til juni.
Flyktingetjenesten:				
Flyktinger skal raskest mulig komme i jobb eller utdanning:				
- Etter endt Introduksjonsprogram	%	50	60	i tillegg går 7 % på grunnskole.
- Innen november året etter endt Introduksjonsprogram	%	70	60	12 % går på grunnskole.
Barn og unge skal delta i fritidsaktiviteter:				
I grunnskolealder	%	75	38	48 % av de som ikke er aktive går i 1., 9. eller 10. klasse. Status ukjent for 8 %.

Opplæring
hos
flyktingetjenesten

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Psykisk helsetjeneste, totalt antall brukere med direkte oppfølging

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
201	213	240	315	305	302	385	394	413	418	465

Sosialtjenesten i NAV Hadeland, utvikling antall personer og saker

Antall	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Personer totalt	367	356	412	399	409	413	387	369
Nye personer	121	173	177	171	155	152	140	124
Kvinner / menn	154/213	148/208	171/241	195/204	206/203	200/213	185/202	170/199
Sosialhjelpsaker	1 366	1 383	1 703	1 729	1 688	1 511	1 398	1 609
Antall ferdigbehandlede gjeldsrådgivningssaker	108	128	136	151	159	158	150	160

Barneverntjenesten, antall meldinger, undersøkelser og barn i barnevernet

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Meldinger	73	51	85	73	74	119	115	103	169	139	138
Nye undersøkelser	72	48	82	66	67	104	103	87	123	88	112
Barn i barnevernet i løpet av året (med tiltak)	153	156	162	173	191	224	224	203	250	248	235

Flyktninger og utvikling i flyktningtjenesten

	2004	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bosatt på vedtak	12	24	36	30	30	35	38	40	46	45	22
Familiegjenforening	1	2	17	17	14	12	14	14	17	18	4
Bosatt totalt	13	26	53	47	44	47	52	54	63	63	26
Antall på intro pr.31.12	23				63	71	82	81	92	87	77
Antall i 5 årsperioden	90			158	188	199	227	222	237	263	240
Gransandel antall ansatte	3,3				4,7	4,8	5,4	5,7	6,3	6,6	6,7
Grans andel i samarbeidet	60%								54%	55%	56%

Helse- og omsorg

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kommunalsjef helse og omsorg

Årsverk: 222

Helse- og omsorgsområde omfatter sykehjem, dagsenter, institusjonskjøkken, barrierevaskeri, hjemmtjenester, fysioterapitjeneste, ergoterapitjeneste, legetjenester, legevakt,

praktisk bistand, hverdagsrehabiliteringsteam, tildelingsenhet (søknadskontor), husøkonom og felles merkantil funksjon. Vi har interkommunal avtale på Gjøvik interkommunale legevakt. Gran og Lunner har vertskommunesamarbeid på legevakt i Gran og på Marka avdeling 2 med øyeblikkelig hjelp døgn (KAD).

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

Digitale løsninger.

Det er gjennomført E-læringskurs for alle ansatte i helse og omsorg. Både på Hverdagsmestring, medikamenthåndtering og samtykkekompetanse. På hverdagsmestrings har agent i prosjekt jobbet med implementering på tvers av tjenestene. Ressurspersoner på alle tjenestesteder er etablert, og de har fått opplæring og delegert ansvar for å holde fokuset oppe på hverdagsmestring. Filmen «Hverdagsmestring» blir vist på alle voksen filmer og seniorkino for å informere den generelle befolkningen om hverdagsmestring. Det er tatt i bruk digitale løsninger for innbyggerne som medisindispensere og digitale trykkghealsalarmer med sensorteknologi.

Endringer i behov

Sykehjemmene har opplevd et år med redusert antall søknader på både langtids- og korttidsplasser. Starten av året var preget av mange ledige plasser. Det har etter hvert endret seg, spesielt den siste delen av året. Det er nå et økt behov for korttidsplasser og noen venter over lengre tid i korttidsavdeling før de får en fast langtidsplass. Langtidsavdelingene benytter ikke lenger dobbeltrommene. Det mener vi gir en bedre kvalitet for den enkelte pasient og deres pårørende. Vi har klart å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset med økningen i korttidsplasser. Vi har kun et overliggedøgn i 2018. Det er etablert et nytt årsverk terapeut tilknyttet sykehjem for å jobbe med rehabilitering og opptrening i avdeling og eget hjem.

Prosjektarbeid.

Det har i prosjekt nytt helse og omsorgsbygg på Sagatangen, vært gjennomført flere ekskursjoner med ressursgruppen i tjenesten. Det er opparbeidet god erfaring med hva et nytt bygg kan inneholde for tjenesten og brukerne når det står ferdig. Alle erfaringene har gitt mulighet for utarbeiding av et rom og funksjonsprogram som gir tydelig retning for hva tjenesten har behov for. Det er også startet et parallelt arbeid med velferdsteknologi som skal videreføres i 2019.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

Hjemmetjenesten har hatt ressursutfordringer i 2018. Stort sykefravær, turnover på ledelsen og mangel på vikarer inn i permisjoner og lange sykefravær. Det har gjort situasjonen krevende for de ansatte. Flere innbyggere i Gran har ønske om å få tjenester i eget hjem. Det er en konsekvens av en villet endring og en endring nasjonalt ikke bare i Gran. Det har medført utfordringer med kompetanse på medisinske prosedyrer, kvalifisering av personell men også på å prioritere hvilke brukere som har krav på helse og omsorgstjenester og hvem som kan benytte seg av andre muligheter.

Andre kommentarer

Det mangler tiltak på lavere nivå i omsorgstrappen. Her må vi få til samarbeid med frivillige og jobbe mot hverdagsmestring og velferdsteknologiske løsninger. Det søkes prosjektmidler i samarbeide mellom Frivillighetssentralen og Frisklivssentralen, på innovasjonstiltak som omhandler habilitering og

rehabilitering koordinering og skjønnsmidler til å øke innsatsen på heltidsvalget. Oppsøkende hjemmebesøk ville vært nyttig for å kunne veilede eldre før de er i behov for tjenester.

Omstilling

Tiltak i omstilling reduserte rammen med nærmere 9 mill kr for 2018. En lederstilling ble tatt ut fra starten av året. Dette medførte endring i lederstrukturen på sykehjemmene.

Institusjonsskjøkken hadde en prosess for å finne nye løsninger for middagsproduksjon som endte med redusert bemanningsbehov og noe små endring i driften. Sammen med en forventet økt inntekt på salg i budsjettprosessen, er budsjettet redusert med 0,74 mill kr. Omstillingstiltak på redusert kjøp av tjenester på 2 mill kr fikk vi ikke gjennomført i 2018. Det er likevel blitt reduserte utgifter fordi tjenestene har opphørt av naturlige årsaker gjennom året. Bemanningenheten er uten budsjett for 2019. Omstillingstiltak i 2018 og i tillegg at vi ikke kunne se at det var mulig å opprettholde den når rammene ikke strakk til den ordinære driften. Redusert dekning av prisvekst, forventninger om økte inntekter og kun 50 % dekning av lønnsvekst utgjorde reduksjon på rammer tilsvarende nesten 4,0 mill kr i 2018. Disse reduksjonene kom i tillegg til omstillingstiltakene på tjenestene. Dette har vært krevende å finne løsninger for når nytt budsjett ble lagt i høst for 2019.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Det er redusert antall stillinger ved Skjervum helse og omsorgssenter som en konsekvens av at det er færre pasienter som søker langtidsplass en tidligere og et omstillingstiltak på reduksjon av 10 plasser fra 2019. De med fast ansettelse er ivaretatt ved ledighet i andre avdelinger, naturlig avgang og ledige stillingshjemler.

Det er ikke ansatt i ledig merkantil stilling ved Skjervum på grunn av den økonomiske situasjonen til sektoren. Andre stillinger er også holdt igjen, både terapeutstillinger og fag- og kvalitetsutvikler. Hjemmetjenesten har hatt utskiftning av alle

lederne i løpet av året. Det er ansatt to nye tjenesteledere og enhetsleder på Gran. Bjønroa ledes direkte av enhetsleder og jobber fremdeles med å få en fagansvarlig inn i stillingen etter tjenesteleder.

I legetjenesten har vi hatt utfordringer med rekruttering store deler av året. Fastlegehjemler som ikke var besatt viste seg vanskelig å få rekruttert inn. Det løste seg på høsten, begge de ledige hjemlene er besatt, de får rekrutteringstilskudd under etablering. Bemanningenheten ble redusert med 1,5 mill kr i omstilling 2018. Dette er gjort ved at ansatte i enheten er flyttet inn i vikariater og ledige hjemler i de ulike turnusene.

Kompetanse

Enhetene har jobbet med Pasientsikkerhetsarbeid i 2018. Dette er en felles satsning i helse og omsorgstjenestene. Det er valgt ut to hovedområder. Det ene er «ledelse i pasientsikkerhetsarbeid» og det andre er «tidlig oppdagelse av forverret tilstand».

Tavlemøter har blitt innført som et resultat av arbeidet. Alle ansatte i avdelingene er delaktige. Tavlemøtene har gitt personalet bedre kunnskap om enkeltmenneskene og ansvarliggjøring av ansatte ivaretas bedre. Risikoområder avdekkes tidligere.

Sektoren har utarbeidet e-lærings kurs i hverdagsmestring, samtykkekompetanse tvang/makt og medikamenthåndtering. Enkeltansatte har fått stipender fra Kompetanseløftet.

Annet

Det er arbeidet med endring av vedtak på enkeltbrukere som vi har kjøpt plass til fra private leverandører. To av dem er vurdert til å kunne få et vedtak i kommunale institusjoner pga ledig kapasitet ved begge sykehjemmene. Den ene klagde til fylkesmannen på vedtaket og fikk medhold. Den andre valgte kommunen selv å gi medhold. Ingen er derfor flyttet tilbake til kommunene i 2018.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Tilrettelegge for at den enkelte bruker kan opprettholde sin egenomsorgsevne og selvstendighet så langt det er mulig	
Trygge og sikre tjenester som ivaretar omfattende og sammensatte behov hos tjenestemottakere	Pasientsikkerhetsprogrammet er i gang både på sykehjem, legevakt og hjemmetjenesten. Dette er kvalitetsarbeid som vil styrke våre tjenester og utvikle kompetansen til å møte en pasientgruppe med store og sammensatte problemstillinger.
Samordnet ressursutnyttelse og økt fleksibilitet i hjemmetjenesten	Det ble gjennomført evaluering av samlokaliseringen våren 2018. Tiltak ble iverksatt utfra tilbakemeldinger fra ansatte. Hjemmetjenesten har fått nye Tjenesteledere og Enhetsleder i 2018. Rekruttering av teamledere er også ferdig. Tildelingsenheten, hverdagsmestringsteam og fysio/ ergo er samlokalisert med hjemmetjenesten.
Økt kompetanse på forebygging, hverdagsmestring og velferdsteknologi. Utnytte digitale muligheter for undervisning og kompetanseutvikling	E-læring på hverdagsmestring gjennomføres i alle avdelinger. Implementeringsagent bidrar i avdelingene for at flest mulig skal få kompetansen. Det jobbes med KS-læring sin e-læringsmodul på flere kurs rettet mot ansatte. Medikamenthåndtering og samtykkekompetanse er lagt inn og tilgjengelig for alle ansatte i Gran. Hjemmetjenesten har fått avtaler på medisin dispensere og digitale trygghetsalarmer med sensorteknologi.
Tidlig innsats gjennom tverrfaglig samarbeid på tvers av virksomhetene, for best mulig ressursutnyttelse i et forebyggingsperspektiv.	Det jobbes tverrfaglig mot enkeltbrukere for å benytte riktige ressurser og kartlegge behov. Samarbeid på tvers for å finne beste løsning for den enkelte bruker.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Nærvær	%	> 91	89,2	Det er jobbet systematisk med nye rutiner for sykefravær. Kjøkken har jobbet godt, fått ned sykefraværet betydelig. Skjervum har stort fravær på sine avdelinger, også Marka avd.1.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Sikre riktig oppfølging og tildeling av omsorg: Venteliste på tildeling av sykehjem og bolig med heldøgnsomsorg.		>5	0	Ingen på venteliste på sykehjem. Noen ligger på korttidsavdeling over tid mens de venter på en ledig langtids plass. Vedtak omgjort av fylkesmannen.
Antall klager som får medhold	%	Under 5	5	
Antall tilsynsrapporter som pålegger tiltak	Antall	Maks 1	0	
Plass i beste halvdel på Kommunebarometeret			328	Økt med 79 poeng fra 2017. Lav skår på brukertilpasset rom ved sykehjem, lavt antall korttids plasser og spesialtilpassede plasser.

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Brukere og tjenester – antall opphold etter type og sted (fra IPLOS-rapporteringen)

Antall brukere og tjenester	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Brukere med nye tjenester	625	655	772	757	731	481	813	787	711
Nye tjenester	1 420	1 598	1 881	1 816	1 772	14 08	1 917	1 996	2 282
Døde i institusjon	112	126	85	148	75	43	39	98	85
Aktive tjenester	3 128	3 666	4 294	4 647	4 923	3 632	5 074	4 951	4 581
Brukere med aktive tjenester	1 132	1 233	1 373	1 504	1 540	1 578	1 643	1 451	1 112
Overtidsdøgn i sykehus				14	313	88	170	2	1

Kultur og samfunn

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kommunalsjef Kultur og samfunn.

Årsverk: 113

Plan Bygg og oppmåling, Landbrukskontoret for

Hadeland, Samferdsel og park, Eiendom, Brann og redning, Vann og avløp og Kultur, rådgivere og kommunoverlege.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

Lokalsamfunnet ble satt på utfordringer med mye nedbør på starten av året, en hektisk periode med stor snøsmelting (10 års flom) og en svært varm og tørr sommer. Uten stor innsats fra ansatte på vann og avløp, samferdsel og park og ikke minst brannvesenet kunne vi ha fått større skader enn vi opplevde. Tørkesommeren vær særlig krevende for landbruket. Landbrukskontoret har arbeidet mye med støtte og informasjon til landbruket. Det er lagt ned et stort arbeide med å ferdigbehandle et rekordstort antall saker om avlingsskade raskt. I 2018 har Kulturkontoret har hatt ansvaret for støttekontaktordningen gjennom Fritid for alle. Det arbeides med å utvikle ordningen, slik at en får en høyere kvalitet til brukerne og en mer inkluderende ordning der en i større grad kan samarbeide med frivilligheten. Størenslunden har fått etablert nye og oppgraderte stier og nye anlegg som vil bidra til et enda bedre anlegg til glede for befolkningen og elevene på ungdomskolen og barneskolen.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

Det er viktig å få til et godt samspill med frivilligheten og andre aktører i lokalsamfunnet. Vi bør være bedre til å involvere brukere og andre med ulike interesser i en tidlig fase i prosesser, og komme tidlig ut med informasjon om ulike endringsprosesser som pågår.

Omstilling

Omstillingstiltakene innenfor kultur og samfunn omfattet først og fremst kultur og selvkostområdene. Det er gjennomført tiltak som medfører økte inntekter på selvkostområdene. Delvis ved at en har lagt om slik at flere kostnader som kan belastes selvkost er tatt med i selvkostregnskapene og ved økte gebyrer på

byggesak og plan. En oppnår nå full selvkost på byggesak og økt selvkost på plansak.

Kultur har gjennom 2018 gjennomført vesentlige omlegging av tjenestetilbudet i kulturskolen som omfatter reduksjon av administrasjon og avslutning av noen tilbud med relativt få elever. Det har vært en stor utfordring å få gjennomført endringstiltakene, særlig tatt i betraktning at det har vært nødvendig å gjennomføre reduksjoner i stillinger med tanke på ytterligere kutt i rammene i 2019 og 2020.

Avtalen med karrieresenteret er sagt opp med virkning fra 2019

Andre kommentarer

Det har vært et høyt aktivitetsnivå i alle enheter. Byggesak har hatt et nesten like høyt antall byggesaker som i 2017. Det har vært et rekordhøyt antall utrykninger for brann og redning. Samferdsel og park har mange oppdrag for andre driftsenheter i kommunen. Eiendom har fått økte rammer til vedlikehold og rehabilitering. Eiendom har fått gjennomført mye, men det har vært utfordringer med kapasitet på rådgiver og leverandørsida som har gjort at et en ikke har fullført alle planlagte tiltak i løpet av året.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Kultur og samfunn omfatter 113 årsverk.

Kompetanse

Budsjettområdet Kultur og samfunn omfatter et vidt spekter av tjenester med ulike krav til kompetanse. En opplever stort sett god søkning til stillinger, men det kan være utfordrende å rekruttere til enkelte nøkkelstillinger, spesielt der en konkurrerer mot privat næringsliv om

kompetansen. I Hovedsak handler dette om lønnsnivået en kan tilby.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
God livskvalitet for innbyggerne i Gran gjennom en bærekraftig utvikling innen folkehelse og arealbruk, og forsvarlig kvalitet på fysiske tiltak.	
Utvikle sterke sentrumsområder i Gran og Brandbu med enhetlige krav for kvaliteter i det felles uterom, og tilstrekkelige arealer for etablering av nye virksomheter og bygg.	Innsigelse er avklart og områderegulering for Brandbu er trådt i kraft. Nødvendige tiltak for å klargjøre for gjennomføring av flomforebygging i Brandbu er under arbeid og delvis slutført.
Bidra til positiv stedsutvikling i samarbeid med lokale initiativ og ut fra stedlige forutsetninger	Det har vært samarbeid med GHH og Landsbyen Brandbu ifbm sentrumsutvikling og flomforebygging.
Utarbeide en plan for boligbygging og klargjøre tilstrekkelige næringsarealer for utbygging	Boligplan er revidert. Det er ikke tilgjengelige kommunale næringstomter per i dag. Det er utlyst anbudskonkurranse på klargjøring av Mohagen sør.
Bidra til bærekraftig utnyttelse av landbrukets ressursgrunnlag til beste for landbruket og Hadelands befolkning.	Landbruksarealene i Gran opprettholdes. Produksjonsnivået opprettholdes på nåværende nivå, men det er dreininger mellom ulike typer produksjoner. Sommeren 2018 har vært utfordrende med en tørkesituasjon vi ikke har sett maken til på de siste 100 år.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Nærvær	%	Snitt off.	93,4%	Stor variasjon innenfor budsjettområdet fra 89,4 til 99,8
Gjennomsnitt saksbehandling innen lovpålagt tid				
Gjennomsnitt ett-trinns byggesaker		21	13	
Gjennomsnitt fradeling				
Tre ukers frist			12,7	
12 ukers frist		84	77,6	
Gjennomsnitt rammesøknader (saker med 12 ukers saksbehandlingstid)		84	34	
Private reguleringsforslag fremmet til behandling Off ettersyn		84	40	En plan
Antall klagesaker i hht. PBL som er overprøvet av FM			0	
Miljø				
Følge opp ny klima og miljøplan				Plan er vedtatt i oktober 18
Landbruk - Sikre biologisk mangfold				
Opprettholde antall Lokalteter av prioriterte arter				Det er ikke foretatt omdisponering av arealer som innbefatter prioriterte

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Opprettholde antall Lokaliteter av prioriterte biotoper				arter eller utvalgte naturtyper.

Mål for teknisk uten VAR:

Mål for virksomheten	Kommentarer
Trygg og stabil kommunal infrastruktur og en tjenlig kommunal bygningsmasse.	
Redusere omfanget av kommunal bygningsmasse gjennom avhending av u hensiktsmessige bygg.	Det pågår prosesser med salg av kommunale bygg. Jf. tidl. Kommunstyresak.
Ha spesielt fokus på forebyggende arbeid og tilsyn innenfor områder som er risikoutsatt i forhold til brannskader.	Prosjektleder ble ansatt 1. mars, hun skal jobbe målrettet mot risikoutsatte grupper i forhold til brann.

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Antall kvm kommunal bygningsmasse	Kvm	99 541 m2 BRA		Solgt 6 boliger (inkludert Lidskjalguta 5) på totalt ca 1 500 m2
Gjennomføre planlagt feiing (hvert 2. år) og boligtilsyn (hvert 4. år).	%	100		Gjennomført som planlagt
Nærvær	%	95		Samferdsel og park 93,7 Eiendom 89,4 Brann og redning 97,7
Tidsatte tiltak gjennomført i henhold til plan (Gang/sykkelveg; asfaltering; oppgradering)				Veg: Investeringsprosjekter forventes gjennomført ihht budsjett. Tilbud på ny vegstasjon lå langt over budsjett og er ikke igangsatt i 2018.

Mål for kultur:

Mål for virksomheten	Kommentarer
Gran kommune skal ha et variert kultur- og fritidstilbud som bidrar til et meningsfullt liv for innbyggere i Gran	
Hadeland kulturskole skal være en møteplass der elever gjennom læring, opplevelse og deltakelse får kunnskap, ferdigheter og holdninger innen ulike kulturuttrykk. Kulturskolen skal ha fokus på integreringstiltak, implementering av ny rammeplan og videreutvikling av Granvang	Hovedfokus har vært daglig drift, samt tilpasninger av tilbud og bemanningsplaner i henhold til nye og endrede økonomiske rammer for kulturskolen i årene 2018, 2019 og 2020. Kulturskolen har søkt om, og fått innvilget veiledning fra Norsk Kulturskoleråd, til

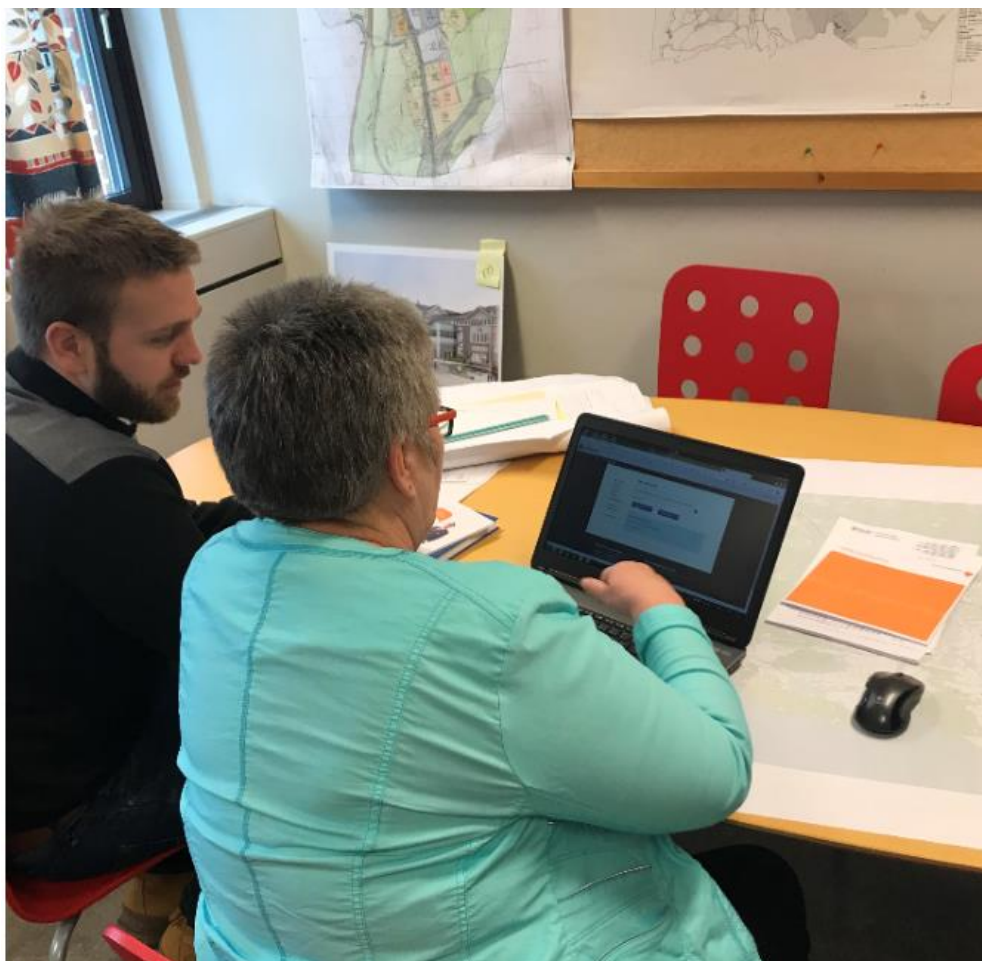
Mål for virksomheten	Kommentarer
	<p>implementering av rammeplan. Arbeidet vil starte opp i 2019.</p> <p>Aktiviteten i Den kulturelle skolesekken og spaserstokken er opprettholdt, bl.a. med et vellykket samarbeid med en lokal forfatter om skrivekurs - både som DKS-tilbud i grunnskole og påfølgende tilbud i kulturskolen for elever med særskilt interesse for skapende skriving.</p>
<p>Gran bibliotek skal være en læringsarena og et kultur- og kunnskapssenter i lokalsamfunnet.</p>	<p>Biblioteket har lagt bak seg et svært travelt år. Mange store og små arrangement er avholdt og flere faste aktiviteter som språkkafé og quiz er gjennomført. Språkkaféen er ett av bibliotekets integreringstilbud, tilbudet er etablert i samarbeid med Gran flerkulturelle frivilligsentral. I tillegg foregår det leksehjelp, med frivillige lærere, for fremmedspråklige daglig ved begge bibliotekene.</p> <p>Sommerens nasjonale lesekampanje, Sommerles, var en suksess. 429 barn i Gran deltok og leste 488 sider i kampanjeperioden, dette styrker lesegledden og øker leseevnen.</p> <p>Biblioteket opprettholder samarbeidet med andre virksomheter, lag og foreninger, som Vinje-seminar med Gran Historielag, debatt i kultursalen om regiontilhørighet med avisa Hadeland, forfatterbesøk, samtaler og konserter med Hadeland Litteraturforum.</p> <p>Biblioteket fortsetter arbeidet med aktiv litteraturformidling til elever i grunnskolen og vgs. I tillegg har biblioteket vært ute på besøk til pensjonistforeninger og andre.</p> <p>Biblioteket i Brandbu har tre ulike lesesirkler for voksne. I tillegg ble en startet i Gran. Alle fire i samarbeid med Hadeland Seniorforum.</p> <p>Skolebiblioteket ved HVGS har også en lesesirkel for elever.</p>
<p>Gran kommune skal tilrettelegge for gode og varierte kultur- og fritidstilbud, samt bidra til å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen</p>	<p>I tillegg til tilbudene fra Hadeland Kulturskole, gir UngHadeland, Brandbu Kino og Hadeland Kultursal barn/unge og voksne et bredt spekter av kultur- og fritidstilbud.</p> <p>Foruten kommunens egne tilbud, bidrar Kultur til aktivitet i lag og foreninger gjennom ulike tilskuddsordninger. Vi støtter opp om ordinær drift, men også større arrangement som Operafest Røykenvik, Vinjeåret 2018 og oppsetningen av Bronsebukkene på Hadeland Folkemuseum har mottatt tilskudd i 2018.</p> <p>Vi samarbeider med frivillige lag/foreninger for å gjennomføre aktiviteter og arrangement. Gode</p>

Mål for virksomheten	Kommentarer
	<p>eksempler på dette er «sommervertene» på Granavollen og etablering av utendørs kulturarena i tilknytning til Hadeland Kultursal.</p> <p>Kultur bistår den politiske styringsgruppa for Granavollen, hvor en ser på utviklingsmuligheter og prioriteringer. Vi har også bidratt aktivt i forhold til Steinhuset, både med arkeologiske utgravinger og prosjekt Bildentekstilet. Gran er delaktig i det fylkeskommunale prosjektet Tankeplass. Sted og kunstner i Gran, og i fire andre Opplandskommuner, er nå bestemt. UngHadeland skal bidra til å motvirke utenforskap og bidra til inkludering og integrering for alle.</p> <p>Fritidskontakttjenesten organiseres som en 3-delt modell: Individuell oppfølging, oppfølging i gruppe og Fritid med bistand. Målet med modellen er at kostnadene for tjenesten skal holdes innenfor budsjetterte rammer, samtidig som det skal opprettholdes et godt og forsvarlig tilbud til målgruppen. Dette har vi klart i 2018. Det ble ansatt interkommunal SLT-koordinator i 50 % stilling fra høsten 2018. Målsettingen med stillingen er å systematisere SLT-arbeidet innad i kommunen samt ut mot politi og lokalt næringsliv og andre.</p>

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Bibliotek/kulturskole: Kulturskolen skal gi tilbud som er tilgjengelige for flest mulig: Antall elevplasser Antall elevplasser i korps Kulturskoletimer i alle SFO	> > > %	124 115 50	152 97	Elevplasser i korps > 115. Kulturskoletimen er avvirket, jfr. vedtatt omstillingsprosjekt.
Antall arbeidstimer ute: (Primært skoler)			64 %	Desentralisert undervisning (utenfor Granvang) tilsvarer ca. 64 %.
Bibliotekene skal opprettholde aktiviteten: Minst like mange utlån Minst like mange arrangementer Antall skoleklasser	> >	17 12	43 69	
Nærvær kultur	%	95	96,3	

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Byggesaksbehandling	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Søknader om byggetiltak	247	256	262	322	332	329*
Avslag på søknader	10	3	9	6	1	5
Tillatelser	306	321	300	365	293	329
Søknad om dispensasjon	71	75	76	117	78	89
Midlertidig brukstillatelse/ferdigattest	154	183	181	243	290	208
Politisk saksbehandling (inkl. klagebehandling)	8	8	8	17	13	25
Klager på vedtak	4	6	5	9	6	17
Oppmåling						
Søknader om deling av eiendom	61	59	46	63	79	44
Avslag på deling	1	7	2	1	1	2
Tillatelse til deling	58	51	41	36	77	48

Skriveverksted for plan- bygg og oppmåling.

Driftsstatistikk landbruk

Driftsstatistikk:	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Behandlede konsesjonssøknader på fast eiendom	5	9	8	18	18	12
Behandlede søknader om fritak fra bo- og driveplikt	6	2	3	5	3	0
Produksjonstilskudd, søkere totalt/søkere med dyr	477/244	471/240	464/234	464/229	456/241	446/222
BU-midler til tradisjonelt landbruk, antall innvilgede søknader	7	3	2	5	6	10
BU-midler tilleggsnæringer/etablererstip., antall innvilgede søknader	4	4	3	9	2	0
Spesielle miljøtiltak i jordbruk (SMIL). Antall søknader omsøkt/innvilget	21/21		29/20	15/8	24/17	17/11
Tilskudd i kroner til skogbruket.	2 530 843	1 919 386	1 734 515	2 367 552	4 563 045	2 632 365
Dekar redusert jordarbeiding - åker i stubb	1)	24 225	23 850	23 755	26 797	20 634
Tiltak vedrørende skogkultur, registrert i skogfond. Areal i daa	8 266	9 726	9 864	8 363	5 371	10 139
Tildelt elgkvote / skutt elg	291/206	305/204	288/165	288/155	288/126	225/112
Tildelt hjortekvote/ skutt hjort	74/27	7/1*	75/22	75/25	78/46	112/29

1)Tallet for 2013 er ikke tilgjengelig.

* Tallen for Gran mangler

Driftsstatistikk Samferdsel og park

Veger (antall m)	2015	2016	2017	2018
Kommunale veger totalt	178 609	178 609	178 609	178 609
- herav gang- og sykkelveg	18 200	18 200	18 200	18 200
Grøfterensk / oppgrusing (m)	8 580/29 505	6 730/0	500/65 000	3 000/10 000
Fornying / nytt asfaltdekke (m)	900 *)	450/3 000	1 200/200 *)	867/0

*) Ikke bevilget særskilte midler til asfaltering i 2015 og 2017

Driftsstatistikk Brann og redning:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt antall utrykninger brann / ulykker i Gran	202 (289**)	141 (197**)	181 (276**)	147 (223**)	171 (260**)	186 (311**)	220 (360**)
Antall feide piper Gran	3 620	3 267	3 691	3 273	3 710	3 124	3 775
Antall feide piper Lunner	2 320	2 125	2 290	2 159	2 171	2 046	2 298
Antall tilsyn piper og ildsteder Gran	3 253	1 307	771	3 535	1 446	1 914	1 239
Antall tilsyn piper og ildsteder Lunner	416	1779	1524	165	1 489	977	1 409
Fylling/ kontroll av håndsløkningsapparater	240	235	428	592	1 038	591	710
Spesielt brannsyn i Gran – særskilte brannobjekt	54	51	54	43	48	18	33
Spesielt brannsyn i Lunner – særskilte brannobjekt	30	21	18	23	19	8	10
Branner med skadeutbetaling > kr 500 000,- i Gran. Fra 2016 – Bygningsbrann stor	1	0	4	1	2	6	3
Branner med skadeutbetaling < kr 500 000,- i Gran. Fra 2016 – Bygningsbrann begrenset	6	5	8	7	20	16	28*)
Branner med skadeutbetaling > kr 500 000,- i Lunner. Fra 2016 – Bygningsbrann stor	1	0	1	3	0	2	7
Branner med skadeutbetaling < kr 500 000,- i Lunner. Fra 2016 – Bygningsbrann begrenset	5	3	4	4	8	14	17*)

Fra 2016 er statistikken basert på DSBs rapporteringssystem. Der skilles ikke på skadetype

*) Ved gjennomsnittlig skadereduksjon på kr 1,5 mill pr. brann med skade < kr 500 000 utgjør brannvesenets innsats ved utrykning i Gran og Lunner kommuner en redusert skadeutbetaling på kr 67,5 mill i 2018.

**) Utrykninger totalt (Gran+Lunner).

Eiendomsoversikt

Type bygg	Antall kvm
Administrasjonsbygg	9 755,0
Skole	35 484,9
Barnehage	3 115,8
Helse, omsorgsbygg og bofelleskap	22 061,7
Kultur og idrettsbygg	8 116,0
Andre Bygg	4 558,3
Omsorgsboliger og andre tilrettelagte boliger	9 885,8
Ordinær bolig	3 605,0
Bygg i dårlig stand og ubebodd/ubrukt(rivning)	327,0
SUM	96 909,5

Hadeland Kulturskole

Semesterundervisning i kulturskolen	Antall elever totalt	Elever fra Gran	Elever fra Lunner
Tilrettelagt undervisning (band og teater)	10	7	3
Grupper (band og Musikkarusell)	36	19	17
Instrumental/sang	127	92	35
Musikk, teknologi, media	3	3	0
Visuelle kunstfag	27	18	9
Tjenestesalg (korps og teatergrupper)	229	171	58
Visuelle kunstfag intro (kurs)	0		
Skapende skriving (kurs)	20	0	20
Musikk i livets begynnelse (kurs)	13	13	0
SUM	465	323	142

Merknader: Medlemmer i korps som ikke mottar undervisning (kun direksjon), er ikke registrert ettersom vi ikke har oversikt over disse. Elever i korps og strykeorkester mottar både undervisning og dirigenttjenester – disse er kun telt en gang. Det er rundt 100 elever på venteliste.

Gran bibliotek Utlån og besøk fordelt på avdelingene:

	Utlån					Besøk				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Brandbu - filial	18 545*	20 909	22 749	22 000	21 812	15 783*	19 519	17 357	17 514	18 361
Gran - hovedbibliotek	67 410	60 570	58 792	55 159	50 603	84 339	90 745	91 893	75 726	75 705
SUM	85 955	81 479	81 541	77 159	72 415	100 122* *	110 264* *	109 250	93 240	94 066

*stengt i 4 uker grunnet flytting til midlertidige lokaler

**tallet er høyere da det mangler teller ved skoleinngangen på videregående

Brandbu Kino

	5 på topp 2018 Brandbu Kino	Besøk
1	Månelyst i Flåklypa	939
2	Utøya 22. juli	602
3	Skjelvet	543
4	Norske byggeklosser	463
5	Per Fugelli – siste resept	438

Besøk Brandbu kino 2012 til 2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Besøk	8 514	9 463	8 485	10 452	10 603	9 241	8 060

Hadeland Kultursal

	10 på topp 2018 Hadeland Kultursal	Besøk
1	Tøyser jula inn	1 880
2	Hedmark og Opplandsmesterskap for Brass og Janitsjar	1 300
3	Hadeland Janitsjar: The Producers	1 123
4	Russ '18: Make Hadeland Great Again	989
5	VårYr	652
6	Ragnar og Joe, På død og liv	538
7	Adam Douglas	512
8	Utøya 22. juli	424
9	Jul med Karoline Krüger & Sigvart Dagsland	401
10	Nos Alter + Didrik Solli-Tangen	400

Besøk Hadeland Kultursal 2013 til 2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Besøk	10 500	9 000	11 000	11 154	10 801	11 050

Lyssatt tursti i Størenslund.

Kultur og samfunn - VAR

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Kommunalsjef Kultur og samfunn VAR.

Årsverk: 15

Leverer vann til 3600 og mottar avløp fra 3200 abonnenter, 2 vannverk (pluss vann fra

interkommunalt vannverk), 350 km rør i bakken, 2700 abonnenter med privat avløp, Prosjektering og byggeledelse, kontakt med Hadeland og Ringeriket interkommunale avfallsselskap.

DETTE FIKK VI GODT TIL I 2018

I løpet av 2018 ble det foretatt viktige ombygginger av vann- og avløpsledninger i Storlinna i Brandbu, knyttet til flomforebyggingen og som en del av et mer robust vannforsyningsystem.

Det er utarbeidet ny risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) og beredskapsplan for den kommunale vannforsyningen. Det har vært jobbet bra med rehabilitering av elektriske anlegg og automasjon, samt HMS-relaterte forhold, knyttet til drift av vann og avløpsanleggene.

DETTE MÅ VI FÅ TIL BEDRE I 2019

ROS-analysen pekte på at ledningskartverket for vann og avløp ikke er tilfredsstillende. Dette er et forhold det må settes inn ressurser på i 2019.

ANDRE KOMMENTARER

Gran og Lunner interkommunale vannverk på Grøa har i dag ikke kapasitet til å levere nok vann til hele Gran og Lunnens befolkning slik forutsetningen har vært. Enten må Grøa oppgraderes, eller så må Brandbu vannverk på Askimlandet oppgraderes. Det er gjennomført en forstudie av dette hvor utbygging av Askimlandet anbefales. Det må imidlertid ses nærmere på hvilke oppgraderinger som må gjøres på Grøa

dersom Askimlandet bygges ut. Dette vil det bli arbeidet med videre i 2019.

Sommeren 2018 var det innført vanningsforbud begrunnet i kapasiteten i ledningsnett og vannstanden i Grøa.

Det er veldig mange private avløpsanlegg som har mangler og hvor det må pålegges utbedringer. Det vil bli vurdert å sette ekstra ressurser på dette arbeidet for en periode.

PERSONALSITUASJONEN

Årsverk

Ved utgangen av 2018 var det vakanse i en ingeniørstilling. Forsøk på rekruttering var ikke vellykket.

Kompetanse

Bemanningen innehar god kompetanse. Det praktiseres i stor grad intern kompetanseheving fra de erfarne til de yngre, samt med eksterne krefter der det er behov. Det er utfordrende å rekruttere ingeniører til kommunen. Dette begrenser kapasiteten til å planlegge og gjennomføre tiltak innenfor vann/avløp.

Annet

Nærværet i 2018 var 92,5 %, en økning 0,9 % fra 2017.

MÅLOPPNÅELSE

Mål for virksomheten	Kommentarer
Ha en sikker effektiv vannforsyning med godt vann og nok vann til alle	

Produksjonsindikatorer	Def. Indikator	Indikator 2018	Resultat 2018	Kommentarer
Fornyng av ledningsnett	%	0,75	1,3	Fornyng av ledningsnett i Storlinna og til Røysum er utført i 2018.
Nærvær	%		92,5	

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk

Vannverk, levert mengde (m3)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Interkommunalt vannverk Grøa – Lunner	1 055 770	1 158 190	1 117 144	1 156 140	1 292 652	1 120 204
Vanninntak på Askimlandet – Randsfjorden	700 800	562 827	455 611	547 499	544 106	488 393
Vanninntak på Bjoneroa – Randsfjorden	10 950	6 010	13 850	10 104	9 355	12 646
Borebrønner på Lygna	13 140	19 877	21 142	13 826	0	0
Brandbu renseanlegg						
Gjennomløpt vannmengde i m3	1 214 273	1 308 556	1 320 813	1 285 154	1 328 309	1 235 424
Private avløpsanlegg						
Antall kontrollerte eiendommer	72	31	63	-	74	22
Antall kontrollerte anlegg med behov for utbedringer	33	29	57	-	32	19
Antall søknader om tilknytning til vann/avløp	88	55	87	102	119	118
Antall søknader om nye private utslipp	24	21	25	15	12	11

Politiske organer

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

Øverste leder: Ordfører

Antall årsverk: 2

Området omfatter kommunestyrets arbeid, samt arbeidet i formannskapet og planutvalg. Videre dekker dette kontrollutvalgets aktivitet og deres kjøp av revisjonstjenester, samt eldreråd, råd for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne og ungdomsråd.

Sekretariatsfunksjon for Regionrådet for Hadeland og regionrådsstyrte prosjekter hører inn under dette området.

Medlemsskap i Kommunesektorens organ – KS og Landssammenslutningen av vertskommuner – LVHS dekkes også av dette området.

Politisk organisering

Det er ingen organisatoriske endringer for kommunestyret, formannskapet eller planutvalget i 2018.

og aktuelle nedprioriteringer for å oppnå budsjettbalanse. Rådmannen presenterte sentrale utviklingstrekk. Partiene ga innspill til gruppevis. Kommunestyret hadde temakveld om planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel 18.09.2018.

Informasjon om virksomhetene i kommunestyremøtene

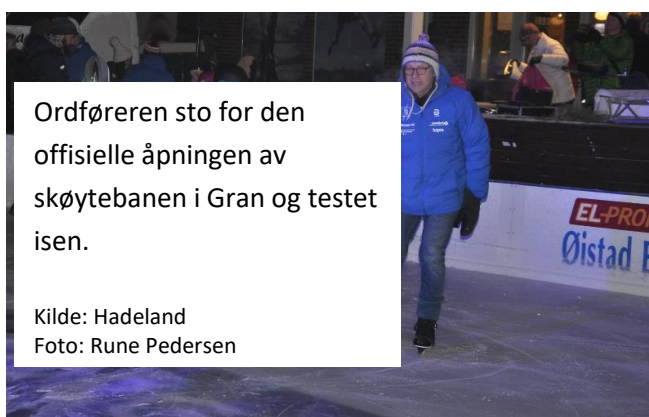
I tillegg til ordinær rapportering gjennom årshjul for økonomi, det vil si årsmelding, regnskap og resultatrapportering per tertial, fikk kommunestyret orienteringer fra alle kommunalsjefområdene i 2019. Presentasjonene la hovedvekt på fordelingen av oppgaveområdene etter omstillingsprosessen, status og faktatall, herunder rekruttering, heltid/deltid, sykefravær. Orienteringene omhandlet også utviklingsmuligheter, statlige føringer og blant annet digitaliseringsarbeid.

eDemokrati og tilgang til informasjon via hjemmesiden

Systemet som gir tilgang til møtedokumenter på hjemmesiden har fortsatt begrensninger. Oversiktene over utvalgsmedlemmer og vara viser ikke nummerrekkefølge. Medlemsoversikter fra valgperioden 2011-2015 fremstår som om de er gjeldende i dag. Administrasjonen har supplert med manuelle oversikter over varamedlemmer for å kompensere for noen av manglene. Publikum og folkevalgte gir tilbakemeldinger om at det kan være vanskelig å finne fram på nettsidene. Høsten 2018 oppsto en systemfeil som gjør at blant annet alle møtedokumentene for kontrollutvalget er blitt borte fra hjemmesiden. Feilene og utfordringene følges opp i samarbeid med de aktuelle leverandørene.

Mål- og strategiarbeid i kommunestyret

Kommunestyret gjennomførte mål- og strategikonferanse 19.06.2018. Hvert parti presenterte sine viktigste langsiktige mål, prioriteringer i budsjett- og økonomiplanarbeidet

Ordføreren sto for den offisielle åpningen av skøytebanen i Gran og testet isen.

Kilde: Hadeland
Foto: Rune Pedersen

STATISTIKK OG DOKUMENTASJON

Driftsstatistikk – politisk område	2009 møter /saker	2010 møter /saker	2011 møter /saker	2012 møter /saker	2013 møter /saker	2014 møter /saker	2015 møter /saker	2016 møter /saker	2017 møter /saker	2018 møter /saker
K.styre	13/143	11/131	10/161	10/148	11/162	11/137	17/155	12/153	14/119	13/121
Formannskap	9/97	12/96	9/76	11/49	11/53	13/70	12/37	12/46	12/53	11/50
Planutvalg	8/57	9/51	8/49	8/46	11/71	9/52	10/42	11/46	11/40	11/54
Adm.-utvalg	3/3	2/4	1/1	2/4	2/3	4/5	3/3	0/0	2/3	4/0
Ungdomsråd	4/10	0/0	6/19	7/21	5/11	6/3	5/2	2/4	5/14	4/2
Eldreråd	6/5	7/10	8/16	7/18	8/14	7/8	5/6	6/28	6/15	6/15
Råd for funksjonshemmede	7/5	8/10	8/14	7/19	7/13	6/8	5/5	6/21	5/15	3/7
Råd for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne										2/8
Klagenemnd	3/3	2/4	2/3	3/4	2/4	2/4	1/3	3/5	3/7	3/11
Sakkyndig nemnd eiendoms-skatt	1/1	1/1	1/1	1/1	2/2	2/2	2/3	1/1	1/1	1/1
Klagenemnd i eiendoms-skattesaker					0/0	1/1	0/0	0/0	0/0	1/1
Sakkyndig ankenemnd eiendoms-skatt	0/0	0/0	0/0	0/0						

Kommunestyret behandlet 15 interpellasjoner i 2018, og ordføreren svarte skriftlig på 22 spørsmål stilt til kommunestyremøtet. Det ble holdt 21 orienteringer i kommunestyremøtene, i tillegg til temamøtene om vertskommunesamarbeidene 25.01.2018, planstrategiarbeidet og kommuneplanens samfunnsdel 18.09.2018 samt mål- og strategikonferansen 19.06.2018.

Vedlegg:

Oppfølging av politiske vedtak 2018

OVERSIKT OVER OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK (jf. K-sak 79/12)			
		Ikke igangsatt	
		Delvis gjennomført	
		Gjennomført som vedtatt	
		Ikke relevant	
Møte 25.09.2014			
Sak 80/14	Investeringsprosjekt 927 Markadompa - redusert utbygging	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	1. Kommunestyret vedtar å redusere utbygginga av Markadompa til 16 ordinære omsorgsboliger.		
	2. Vedtatt investeringsramme reduseres fra 80 mill.kr. til 56 mill. kr. for hovedprosjektfasen (anbud og bygging) med byggestart i 2015.		
	3. Resten av tomta forsøkes solgt. Et eventuelt salg skal godkjennes av kommunestyret.	Rådmannen velger å se dette sammen med reguleringsplan arbeid for Marka helse og omsorgsenter prosjekt 623	
Møte 24.09.2015			
Sak 81/15	Brandbu barneskole - Adkomst	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Trygve Rognstad		
	1. Kommunestyret vedtar at adkomst til barneskolen løses med følgende tiltak:		
	a. Fortau langs Nobels gate uten breddeutvidelse av vegen. Over brua ved Gullåa innsnevres vegbanen til ett kjørefelt slik at fortauet kan gå på eksisterende bru.		
	b. Snuplass med parkeringsplass for besøkende og av- og påstigning mellom Nobels gate og Rosendalsbanen.		
	c. Fortau langs Jens Røislies veg fra innkjøringen til ungdomsskolen og til Rosendalsbanen. Videre gangveg langs Rosendalsbanens vestsida til Nobels gate.		
	d. Gangsti fra bussholdeplassen ved ungdomsskolen til eksisterende stier og veger i Størenslunden. Gangsti gjennom Størenslunden gjennomføres kostnadsfritt.	Sees i sammenheng med nærmiljøtiltak Størenslund ila 2017/2018. Disse er nå gjennomført	
	e. Det gjøres en evaluering av bruken av adkomsten til Brandbu barneskole et år etter at skolen er tatt i bruk.		
	2. Finansiering innarbeides i investeringsbudsjettet for 2016.		
Møte 30.03.2017			
Sak 21/17	Interpellasjon om Familiens hus, fra Wenche Strand (Ap)	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Eli Stigen - Kommunalsjef: Camilla Jarlsby		
	Innspill om etablering av et Familiens hus, gjennom fysisk samling og organisatorisk integrering av tjenestene i virksomhet Barn og familie, og eventuelt andre hensiktsmessige virksomheter, tas med og vurderes i det pågående omstillingsarbeidet og i arbeidet med disponering av rådhusets arealer.	Arbeid er igangsatt med etablering av Familiens hus i forbindelse med ombygginger på rådhuset i 2018.	

Møte 18.05.2017		Kommentar	Status
Sak 32/17	Helse- og omsorgsstrategi 2017-2040		
	Saksbehandler: Mette Mosby		
	Strategiplanen 2017-2040 tas til etterretning. Følgende strategier følges opp mot 2040:		
	* Videre utvikling av hjemmetjenesten og andre tjenester på lavest mulig trinn i omsorgstrappa.		
	* Vridning av tjenestene fra institusjon til omsorgsboliger med bemanning. Gran har mange sykehjemsplasser i forhold til andre kommuner og trenger boliger med bemanning slik at så mange som mulig kan klare seg selv eller motta tjenester på et lavest mulig tjenestenivå.		
	* Det anbefales en dimensjonering av tjenesten på 90 sykehjemsplasser og 60 omsorgsboliger frem mot 2030. Mellom 2020 og 2040 bør kommunene utvide med 100 omsorgsplasser.		
	* Bygge ett nytt sykehjem med forsterket sykehjemsavdeling, dagsenter og omsorgsboliger sammen. Bygget må være driftseffektivt utformet og gi mulighet for fleksibilitet.		
	* Drift av en forsterket sykehjemsavdeling samlokalisert med en Kommunal akutt døgnenhet for å gi gode tjenester i nærmiljøet til befolkningen og rekruttere og beholde kompetent personell.		
	* Arbeide for en heltidskultur i helse og omsorg for å gi innbyggerne med behov for hjelp og veiledning kontinuitet og trygghet.		
	* Utvikle tiltak til personer med demens på alle steg i omsorgstrappen med ulike typer boliger, dagsenter og avlastning som understøtter egenmestring og trygghet.		
	* Marka utvikles som Senter for demensomsorg.		
	* Bruke omsorgsteknologi med dokumentert effekt basert på erfaringer som gjøres på nasjonalt nivå.		
	* Legge til rette for privat utbygging av lettstelte sentrumsnære boliger.		
	* Det arbeides videre med å utrede tjeneste og boligbehov for personer med nedsatt funksjonsevne tilknyttet tilrettelagte tjenester. Herunder i hvilken grad dagens bygningsmasse kan dekke fremtidens behov.	Innovasjonsprosjekt gjennomført i TT.Følges opp i Boligplan	
	* Videreutvikle samarbeidet mellom frivillige og helse- og omsorgstjenestene.	Etableres frivilligkoordinator i frivilligsentralen .Samarbeid og samtaler om nytt sykehjem og omsorgsbolig på Sagatangen	
	* Det er ønskelig at det legges til rette for at lokalmedisinsk senter kan ha lokaler i tilknytning til det nye sykehjemmet.		
	Kommunestyret ber rådmannen utarbeide en strategiplan for psykisk helse i Gran kommune. Planen kan vurderes som et tillegg til Helse- og omsorgsstrategi 2017-2040 og legges frem for politisk behandling i 2018.	Strategiplan for psykisk helse er under arbeid. Utarbeides av Familie og velferd, kommer i 3. tertial	
	Kommunestyret ber rådmannen spesielt se på organiseringen av psykisk helse i Gran kommune som en del av omstillingsprosjektet, og vurdere om det er mer naturlig at psykisk helse organiseres sammen med resten av Helse og omsorg.		
Sak 35/17	Interpellasjon fra Rune Meier (H) om veteranplan i Gran kommune		
	Saksbehandler: Eli Stigen - Kommunalsjef: Camilla Jarlsby		
	1. Kommunestyret i Gran etablerer en arbeidsgruppe som utarbeider et forslag til veteranplan som legges frem til politisk behandling i løpet av høsten 2017	Arbeidsgruppe nedsatt og arbeidet i gang. Plan først klar høsten 2018	
	2. Arbeidsgruppen bør bestå av representanter for skole, kommunehelsetjenesten og NAV		
	3. Veteranorganisasjonene som er representert i kommunen inviteres til å delta i arbeidsgruppen		
Møte 22.06.2017			
Sak 46/17	Reguleringsplan for Skogskolejordet - Sluttbehandling eller behandling før nytt offentlig ettersyn		
	Saksbehandler: Solveig Brekke		
	1. Kommunestyret vedtar i henhold til Plan- og bygningslovens § 12-12 reguleringsplan for Skogskolejordet med plankart, reguleringsbestemmelser og planbeskrivelse revidert 22.05.2017.	Innsigelse fra vegvesenet krever mekling. Mekling pågår PLU 31.01.18 PLU har gjort vedtak avventer innkalling nytt meklingsak	
	2. Det fastsettes følgende nye vegnavn innenfor planområdet:		
	KV2 – Skogskolejordet		
	KV6 – Groschvegen		
	KV8 – (Arm av) Øverlia		
	KV10 – Skogskolebakken		

		Kommentar	Status
Sak 51/17	Interpellasjon om regler for bruk av vannscootere, fra Helge Haukeli (Ap) og Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG)		
	Saksbehandler: Eli Stigen - Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas		
	* Regelverk for bruk av maritime farkoster i kommunen revideres.		
	* Revideringsprosessen skal ta standpunkt til hvordan vannscooter skal reguleres i Gran.	Arbeid med like regler for hele Randsfjorden er igangsatt, samt kommunale regler for egne vann.	
	* Regelverket skal også gjøres presist og enkelt.	nye vedtekter er sendt på høring Kst 67/18.	
	* Der kommunen deler vann med andre kommuner skal det jobbes for et felles regelverk for hele vannet.		

Møte 20.09.2017

		Kommentar	Status
Sak 59/17	Gran kommunes bygningsmasse - Gjennomgang og muligheter		
	Saksbehandler: Gard Olsen		
	1. Kommunestyret tar til etterretning status på kommunens bygningsmasse og vil medta behovet for påkostninger og vedlikehold i budsjettarbeidet for Budsjett og økonomiplan 2018-2021.		
	2. Kommunestyret vedtar en målsetting om at nødvendige påkostninger og vedlikeholdsetterleap skal være ivarett innen 5 år. Finansiering av påkostninger dekkes fortrinnsvis ved salg av kommunal eiendom og med supplering ved låneopptak.		
	3. Kommunestyret vedtar å selge eiendommen Solvang.	Salgsarbeid startet.	
	4. Kommunestyret ber rådmannen avklare muligheter for salg av Huset i Brandbu, Godshuset Røykenvik (Cafe Oscar), Gran brannstasjon og Bjørklund og komme tilbake til kommunestyret med forslag. Vurderingen må også inkludere alternativ med salg av hele Bjørklund med langsiktig leieavtale for barnehagen og salg av Huset med langsiktig leieavtale for kino. Kommunestyret ønsker ikke å selge tomt/strandlinje i Røykenvika.	Det har ikke vært kapasitet til å arbeide med dette.	
	5. Huset i Brandbu er i en særstilling som et møtested for Brandbu og hele kommunen i form av kino, jazzklubb Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til kjøp/salg av boenheter innenfor rammene i investeringsbudsjettet, slik at Gran kommune til enhver tid kan ha boligmasse tilpasset behovet etter gjeldende boligplan.		

Sak 62/17	Kommuneplanens arealdel - Behandling før tredje gangs høringsrunde og offentlig ettersyn		
	Saksbehandler: Øyvind A Sørli		
	Kommunestyret vedtar ihht. plan- og bygningslovens § 11-14 å sende kommuneplanens arealdel på høring og offentlig ettersyn med høringsfrist 1. desember 2017. Planforslaget består av plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer, planbeskrivelse, konsekvensutredning/ROS-analyse, alle dokumenter datert 29. august 2017.	Høring gjennomført, behandling av høringsuttalelser pågår og en har satt i gang utarbeiding av KU analyse.	
	Følgende endringer foretas i kommuneplanforslaget i forhold til høringsforslaget fra 2016:		
	1. Boligområdene Ringstad og Geitryggen Øst tas ut av planen.		
	2. Hensynssoner ved Ål kirke og ved masselageret på riksveg 4 tas inn i planen.		
	3. Eksisterende bolig- og fritidsboligeiendommer i LNF-områdene foreslås avsatt til areal for spredt bebyggelse, i ihht. plan- og bygningslovens § 11-7 pkt. 5 b).		
	4. Bestemmelsene om maks. tomtestørrelse for bolig- og fritidsboligeiendommer på ca. 2 dekar flyttes til retningslinjene.		
	I tillegg foretas det en del justeringer og mindre endringer, slik det er redegjort for i saksframlegget og planbeskrivelsen.		

Møte 16.11.2017

		Kommentar	Status
Sak 92/17	Interpellasjon om informasjon om kommunens virksomhetsområder, fra Randi Eek Thorsen (Ap)		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	Kommunestyret ber ordføreren legge fram en tidsplan og program for orienteringer om virksomhetsområdene, utdypende orienteringer og videre folkevalgtopplæring, til drøfting i neste gruppeledermøte 01.02.2018.	Gjennomført i 2018, jf. plan fremlagt i gruppeledermøtet.	

Møte 14.12.2017

		Kommentar	Status
Sak 97/17	Samarbeid om forsterket sykehjemsavdeling.		
	Saksbehandler: Mette Mosby		
	1 Kommunestyret vedtar å inngå administrativt vertskommunesamarbeid(kol.§28b) med Lunner kommune om forsterket sykehjemsavdeling i nytt sykehjem på Sagatangen, inkludert plasser for kommunal akutt døgnenhet(KAD). Lunner kommunes andel settes foreløpig til 5 plasser.		
	2 Kommunestyret ber rådmannen få på plass en forpliktende avtale med Lunner innen 1. kvartal 2018.	Lunner Kst vedtak på 3 plasser 6.9.18	

		Kommentar	Status
Sak 98/17	Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen - rammer for videre prosjektering (investeringsprosjekt 619)		
	Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	1. Kommunestyret tar saken til etterretning.		
	2. Prosjekteringen videreføres med umiddelbar oppstart, med mål om å starte byggarbeidene i 2018. Kommunestyret forventer at rådmannen bearbeider prosjektet innenfor rammene som er satt i vedtak i sak 42/17, 22.06.2017.	Prosjektet omarbeides og avsluttes etter budsjettvedtaket i desember 2018. Nytt prosjekt opprettes med nye rammer.	
	3. Vedtak om interkommunalt samarbeid om forsterket sykehjemsavdeling sammen med Lunner kommune innarbeides i prosjektet		
	4. Framdriften gjøres avhengig av tilsagn om investeringstilskudd fra Husbanken og av endelig vedtatt reguleringsplan.		
	5. Prosjektet starter umiddelbart opp prosjektering av lokaler til Sykehuset Innlandet. Arbeidet legger foreløpig til grunn de signaler som SI ga i møte med Lunner og Gran kommuner primo november. Prosjekteringsutgiftene for oppstartfasen finansieres innenfor 2018-rammen for prosjekt 619. Kommunestyret får egen sak om rammer for videre framdrift, så snart det foreligger tilstrekkelig informasjon.		
	6. Kommunestyret ber rådmannen få på plass en forpliktende avtale med Sykehuset Innlandet innen 1. kvartal 2018.		
	7. Formannskapet skal holdes løpende informert.		
Sak 109/17	Klima- og energiplan for Gran på høring		
	Saksbehandler: Kristin Molstad		
	1. Forslag til Klima- og energiplan for Gran 2018-2022 med vedlegg legges ut på høring og offentlig ettersyn.	Høring er gjennomført.	
	2. Temaet biologisk mangfold tas ut av planen. Det utarbeides en egen handlingsplan for biologisk mangfold.	Det er satt i gang arbeid med plan om biologisk mangfold.	
	3. Klima- og energiplanen må kvalitetssikres og forankres i kommunens aktuelle tjenester før sluttbehandling.		
Møte 15.02.2018			
		Kommentar	Status
Sak 2/18	Finansforvaltningsrapport 2017		
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	Gran kommunes finansforvaltningsrapport 2017 tas til orientering.		
Sak 3/18	Tilstandsrapport for grunnskole, skoleåret 2016 - 2017		
	Saksbehandler: Henning Antonsen - Mona Mikalsen		
	1. 1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2016 – 2017 til etterretning.		
	2. 2. Kommunestyret forutsetter at rådmannen og skolene bruker vurderinger og konklusjoner i Tilstandsrapporten som utgangspunkt for forbedringsarbeid og styrket innsats for bedre læringsmiljø og bedre læringsresultater. Rådmannen må:	Temaene arbeides det kontinuerlig med i skole. Dette har vært drøftet med den enkelte skoleledelse i skoleevalueringsmøter våren 2018. Temaene vil bli nærmere redegjort for i formannskapsmøte sommeren 2018.	
	* Umiddelbart følge opp arbeidet mot mobbing. Kommunestyret ber om en særskilt tilbakemelding av dette arbeidet i løpet av vår 2018.		
	* forsterke arbeidet på ungdomstrinnet med å følge opp svake læringsresultater i norsk, matematikk og engelsk, særlig for gutter.		
	* følge opp elever med behov for faglig fordypning.		
Sak 4/18	Kommuneplanens samfunnsdel - vurdering av behov for revisjon		
	Saksbehandler: Øyvind A Sørli		
	Det igangsettes ikke planarbeid nå.		
Sak 5/18	Reguleringsplan for Kongehaugen - sluttbehandling		
	Saksbehandler: Sigrud Lerud		
	I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 vedtar Gran kommunestyre forslag til reguleringsplan for Kongehaugen, med plankart datert 20.05.2015, revidert 04.10.2017, reguleringsbestemmelser datert 20.05.2015, revidert 16.01.2018 og planbeskrivelse datert 20.05.2015, revidert 16.01.2018.		
	Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato		
Sak 6/18	Valg av nytt medlem til formannskapet 2015 - 2019		
	Saksbehandler: Eli Stigen		
	Kommunestyret velger følgende som nytt medlem til formannskapet for resten av valgperioden 2015 – 2019: Kent Arntzen.		

		Kommentar	Status
Sak 7/18	Valg av ny varaordfører 2015 - 2019 Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger følgende til varaordfører for resten av valgperioden 2015 – 2019: Kent Arntzen.		
Sak 8/18	Valg av medlem til valgkomiteen i HRA Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger Kari-Anne Jønnes til medlem i valgkomiteen i HRA til generalforsamlingen 2018.		
Sak 9/18	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) om endringer i vedtatt budsjett- og økonomiplan Saksbehandler: Eli Stigen Det gjøres ingen budsjettjustering.		
Sak 10/18	Reguleringsplan for Brandbu sentrum sør/vest - endring av reguleringsbestemmelser for å imøtekomme NVEs innsigelse. Saksbehandler: Sigrid Lerud I medhold av plan- og bygningslovens § 12-14, vedtar Gran kommunestyre endrede bestemmelser for reguleringsplan for Brandbu sør/vest, datert 12.02.2018. Vedtaket oversendes NVE med anmodning om frafall av innsigelse.	Nve har frafalt innsigelsen.	

Møte 05.04.2018

		Kommentar	Status
Sak 12/18	Rebudsjettering av investeringsprosjekter fra 2017 til 2018, del 1 Saksbehandler: Kjersti Vatshelle Myhre Kommunestyret vedtar rebudsjettering av investeringsprosjekter til investeringsbudsjettet for 2018. Budsjettskjema 2A endres slik: Investeringer i anleggsmidler økes med kr 21 881 029 Momskompensasjon økes med kr 1 728 489 Tilskudd økes med kr 309 812 Bruk av lånemidler økes med (ubrukte lånemidler) kr 19 842 728		
Sak 13/18	Landbruksplan for Hadeland 2018-2026 - Sluttbehandling Saksbehandler: Kjersti Andresen Kommunestyret i Gran godkjenner «Landbruksplan for Hadeland 2018-2026» med handlingsplan for perioden 2018-2022, med følgende endringer: * A og A4 s. 20 A følgende setning strykes: «Dette betyr at en må være restriktiv med å tillate nye boliger og landbruksfremmed virksomhet i aktive landbruksområder». I stedet skal det stå: «Der det er mulig, når hensyn til jordvern og landbruksdrift og forholdene ellers ligger tilrette, kan det tillates bygging av nye boliger eller annen virksomhet i aktive landbruksområder». Pkt A4. Formuleringen «Ikke tillate nye boliger eller annen landbruksfremmed virksomhet i aktive landbruksområder» strykes. * 1.2 Formål: Økt kommunal bruk av lokale råvarer i offentlig servering, og som gaver. Råvarene fra Hadeland skal fremmes i turistsammenheng. * 2.11 Gran kommune skal stimulere til omlegging til økologisk landbruk og omsetning av økologiske råvarer. * 2.13 Landbruket kan binde like mye karbon som nå slippes ut per år i trafikken. Tilgjengelig kunnskap om driftsmetoder for å oppnå dette bør tilbys på Hadeland. * 3. Aktive miljøer:- Vi har Norsk bruksgenbank for gamle kornsorter i kombinasjon med mølle og utsalg for matmel -Vi har en pådriver for miljøvennlig drivhusproduksjon i Norge. * Miljø og klima, side 17, tilleggskulepunkt: Innsektene er hardt rammet av mangel på leveområder i Norge. Gran kommune skal lage en helhetlig plan for sikring av viktige leveområder for insekter. Den naturlige vegetasjonen i grøftekanter, åkerholmer, slåttemark og randsoner til vassdrag er noen av dem. * 4.3 E2 Kommunal bruk av Inn på Tunet til aktivitetstilbud for hjemmeboende med demens.	Endringer er lagt inn i dokumentet. Arbeid med gjennomføring av tiltak er igangsatt.	
Sak 14/18	Valg av nytt medlem til planutvalget Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger følgende til nytt medlem til planutvalget for resten av perioden 2015 – 2019: Vemund Viken. Tor Brekke Skjøtskift velges som ny 5. vararepresentant.		

		Kommentar	Status
Sak 15/18	Valg av nye medlemmer til diverse verv som følge av fritak Saksbehandler: Eli Stigen Varaordfører Kent Arntzen velges til de verv som tidligere ble ivarettatt av daværende varaordfører Gunnar Schultz. Dette gjelder: * Vara til generalforsamlingen i Hadeland Energi AS * Vara til generalforsamlingen i Hadeland Kraft AS * Vara til generalforsamlingen i HAPRO * Vara til representantskapet i Innlandet Revisjon IKS * Vara til valgtinget i KLP * Vara til generalforsamlingen for Randsfjordmuseene AS * 1. vara for GBL/FrP i Regionrådet		
Sak 16/18	Valg av varamedlem til samarbeidsutvalget (SU) ved Jaren skole Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger følgende som nytt varamedlem til samarbeidsutvalget (SU) ved Jaren skole, for resten av perioden 2015 - 2019: Vemund Viken.		
Sak 17/18	Interpellasjon fra Øyvind Kvernøld Myhre (Gbl), om busstilbudet Saksbehandler: Eli Stigen - Vedtaket er fulgt opp av: Ordfører Willy Westhagen Gran kommune ber fylkeskommunen om snarest å sette i gang et arbeid for å sikre fulltidsstillinger i kollektivtransporten. Det må legges til rette for at pendlere og andre i økende grad kan benytte seg av busstransport innen Oppland og gjennom samarbeid med tilstøtende busselskap for pendlere til Oslo og Akershus (Ruter) og Buskerud (Brakar). Bussavganger som personer uten førerkort er avhengige av for å komme seg til og fra arbeid må opprettholdes.	Ordføreren har sendt brev til Oppland fylkeskommune med kopi av vedtaket, 16.04.2018.	
Sak 18/18	Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene - presisering Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Gran kommune tar ekspertutvalgets rapport om nye oppgaver til fylkeskommunene til orientering.		
Sak 19/18	Uttalelse fra kommunestyret Saksbehandler: Ordfører Willy Westhagen Kommunestyret avviser saken.		
Sak 20/18	Interpellasjon fra Randi Eek Thorsen (Ap), om heltidskultur Saksbehandler: Eli Stigen - Kommunalsjef: Mette Mosby Kommunestyret viser til enstemmig vedtak 22. september 2016 i sak 105/16 Det store heltidsvalget – utvikling av heltidskultur i Gran kommune.	Det pågår en evaluering av heltidsvalget i KS.	
Møte 26.04.2018			
		Kommentar	Status
Sak 21/18	Søknad om tilskudd til Operafest Røykenvik Saksbehandler: Morten Gausen Kommunestyret bevilger NOK 100.000 i tilskudd til kostnader og utgifter i forbindelse med etablering og oppstart av Operafest Røykenvik AS. Tilskuddet belastes konto 1470 – 5300 – 3770, og 1940 – 8300 – 8801. Tilskuddet finansieres ved bruk av disposisjonsfond, konto 2569905.		
Møte 24.05.2018			
		Kommentar	Status
Sak 23/18	Gran kommunes årsregnskap og årsmelding for 2017. Disponering av mindreforbruk Saksbehandler: Marianne Olsson 1. Kommunestyret vedtar årsregnskapet for 2017. 2. Kommunestyret tar rådmannens årsberetning og årsmelding for 2017 til orientering. 3. Kommunestyret vedtar at mindreforbruk for 2017 disponeres slik og budsjettet for 2018 justeres slik: 1930 – 8300 – 8800 kr 13 519 581 (inntektsføring av mindreforbruk) 1540 – 8300 – 8801 kr 4 000 000 avsetning til flyktingefond 1540 – 8300 – 8801 kr 7 000 000 avsetning til premieavviksfond 1270 – 4010 – 3930 kr 370 000 (budsjettjustering Kultur og Samfunn til reguleringsplan Ål kirkegård 2018) 1540 – 8300 – 8801 kr 2 149 581 avsetning til disposisjonsfond 1700 – 3900 – 2540 kr 2 400 000 økning refusjon ressurskrevende tjenester 1540 – 8300 – 8801 kr 2 400 000 avsetning til disposisjonsfond		

		Kommentar	Status
Sak 24/18	Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 Saksbehandler: Morten Gausen Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 tas til orientering		
Sak 25/18	Rebudsjettering av investeringsprosjekter fra 2017 til 2018, del 2 Saksbehandler: Kjersti Vatshelle Myhre Kommunestyret vedtar rebudsjettering av investeringsprosjekter slik at budsjettet for 2018 øker og budsjettskjema 2a endres slik: Investeringer i anleggsmidler kr 26 005 151 Utlån og forskutteringer kr 619 900 Tilskudd til investeringer kr 600 000 Momskompensasjon kr 2 994 428 Bruk av tidligere års ubrukte lånemidler kr 23 030 623 Budsjettskjema 2b endres som vist i detaljert budsjettjustering som er vedlagt.		
Sak 26/18	Avtale om interkommunalt samarbeid, kommunal akutt døgnplasser og forsterket sykehjem Saksbehandler: Mette Mosby Kommunestyret godkjenner forslag til revidert avtale (etter formannskap 3.5.18) om interkommunalt samarbeid med Lunner kommune om forsterket sykehjem (IMA) inkludert kommunal akutt døgnplasser (KAD).		
Sak 27/18	Reguleringsplan for Sagatangen - sluttbehandling Saksbehandler: Øyvind A Sørliie Saken utsettes til kommunestyremøtet 14. juni.		
Sak 28/18	Reguleringsplan for fv. 36 Gran sentrum-Grymyr - sluttbehandling Saksbehandler: Anne Lise Koller I henhold til Plan- og bygningslovens § 12-12 godkjenner Gran kommunestyre reguleringsplan for fv. 36 Gran sentrum - Grymyr med plankart datert 15.11.2017, sist revidert 24.04.2018, bestemmelser datert 07.12.2017, sist revidert 24.04.2018 og planbeskrivelse datert 07.12.2017, sist revidert 24.04.2018. Klagefrist settes til tre uker fra kunngjøringsdato.		
Sak 29/18	Rv. 4 Roa - Lygna, etappe 2 Saksbehandler: Øyvind A Sørliie Kommunestyret tar saken til orientering. Vi ønsker å opprettholde av- og påkjøring til RV4 i sørgående retning ved Amundrudkrysset. Kommunestyret ber Rådmann undersøke eksterne finansieringsmuligheter fra blant annet Kulturminnefondet, Fylkeskommunen, Statens Vegvesen, Stiftelser m.fl. for å kunne erstatte dagens Steinerud Bro med en gangbru. Dette ikke som en del av vedtatt finansiering i NTP for fase to i Riksveg 4 prosjektet. Det offentlige har et særskilt ansvar for å bevare blant annet gutuer og ferdsselsårer fra gammel tid og denne broen fra 1988 var nettopp et slikt tiltak. Videre vil et større område bli fratatt muligheten for ferdsel til fots og sykkel til andre siden av riksvegen og dermed industri og handlesenter noe som særlig fremheves innenfor såkalt bærekraftig areal og transportplanlegging og ikke minst er viktig i et folkehelseperspektiv.	Arbeidet pågår. Statens vegvesen skal legge fram planforslag og arbeider med dette. Arbeidet pågår.	
Sak 30/18	Valg av nytt medlem til Gran og Lunner forliksråd Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger følgende som nytt medlem til Gran og Lunner forliksråd, for resten av valgperioden fram til 31.12.2020: Arne Staksrud		
Sak 31/18	Valg av ny leder til Gran og Lunner forliksråd Saksbehandler: Eli Stigen Gran kommunestyre godkjenner at Erik Nordengen (Gran) velges til leder og Marit Løvaas (Lunner) fortsetter som medlem av forliksrådet for resten av valgperioden fram til 31.12.2020.		
Sak 32/18	Valg av nytt varamedlem til generalforsamlingen i HRA Saksbehandler: Eli Stigen Kommunestyret velger varaordfører Kent Arntzen til vara til generalforsamlingen for Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS, for resten av valgperioden 2015 – 2019.		

Sak 33/18	Møteplan for kommunestyret, formannskapet, planutvalget mv. 2019	Kommentar	Status																																																																																					
	<p>Saksbehandler: Eli Stigen</p> <p>Kommunestyret vedtar følgende møteplan for kommunestyret, formannskapet, planutvalget, administrasjonsutvalget og gruppeledermøtet 2019:</p> <table border="1" data-bbox="352 215 1066 882"> <thead> <tr> <th>PU</th> <th>FSK</th> <th>ADM</th> <th>GM</th> <th>KST</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ekstramøte 10.01.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Temamøte 24.01.2019</td> </tr> <tr> <td>06.02.2019</td> <td>07.02.2019</td> <td></td> <td>07.02.2019</td> <td>21.02.2019</td> </tr> <tr> <td>20.03.2019</td> <td>21.03.2019</td> <td>21.03.2019</td> <td></td> <td>04.04.2019</td> </tr> <tr> <td>Ekstramøte 25.04.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Temamøte 25.04.2019</td> </tr> <tr> <td>08.05.2019</td> <td>09.05.2019</td> <td></td> <td>09.05.2019</td> <td>23.05.2019</td> </tr> <tr> <td>05.06.2019</td> <td>06.06.2019</td> <td>06.06.2019</td> <td></td> <td>20.06.2019</td> </tr> <tr> <td>Ekstramøte 25.06.2019</td> <td>Budsjettkonferanse 13.06.2018</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ekstramøte 07.08.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>28.08.2019</td> <td>29.08.2019</td> <td></td> <td>29.08.2019</td> <td>Onsdag 18.09.2019</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Budsjettarbeidsmøte 26.09.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>09.10.2019</td> <td>10.10.2019</td> <td></td> <td></td> <td>24.10.2019 Konstituerende møte 24.10.2019</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Budsjettarbeidsmøte 31.10.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Folkevalgt-opplæring 6.11. og 7.11.</td> </tr> <tr> <td>30.10.2019</td> <td>31.10.2019</td> <td>31.10.2019</td> <td>31.10.2019</td> <td>14.11.2019</td> </tr> <tr> <td>Ekstramøte 16.12.2019</td> <td>Budsjettinnstilling 21.11.2019</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>27.11.2019</td> <td>28.11.2019</td> <td>28.11.2019</td> <td></td> <td>12.12.2019</td> </tr> </tbody> </table>	PU	FSK	ADM	GM	KST	Ekstramøte 10.01.2019				Temamøte 24.01.2019	06.02.2019	07.02.2019		07.02.2019	21.02.2019	20.03.2019	21.03.2019	21.03.2019		04.04.2019	Ekstramøte 25.04.2019				Temamøte 25.04.2019	08.05.2019	09.05.2019		09.05.2019	23.05.2019	05.06.2019	06.06.2019	06.06.2019		20.06.2019	Ekstramøte 25.06.2019	Budsjettkonferanse 13.06.2018				Ekstramøte 07.08.2019					28.08.2019	29.08.2019		29.08.2019	Onsdag 18.09.2019		Budsjettarbeidsmøte 26.09.2019				09.10.2019	10.10.2019			24.10.2019 Konstituerende møte 24.10.2019		Budsjettarbeidsmøte 31.10.2019								Folkevalgt-opplæring 6.11. og 7.11.	30.10.2019	31.10.2019	31.10.2019	31.10.2019	14.11.2019	Ekstramøte 16.12.2019	Budsjettinnstilling 21.11.2019				27.11.2019	28.11.2019	28.11.2019		12.12.2019		
PU	FSK	ADM	GM	KST																																																																																				
Ekstramøte 10.01.2019				Temamøte 24.01.2019																																																																																				
06.02.2019	07.02.2019		07.02.2019	21.02.2019																																																																																				
20.03.2019	21.03.2019	21.03.2019		04.04.2019																																																																																				
Ekstramøte 25.04.2019				Temamøte 25.04.2019																																																																																				
08.05.2019	09.05.2019		09.05.2019	23.05.2019																																																																																				
05.06.2019	06.06.2019	06.06.2019		20.06.2019																																																																																				
Ekstramøte 25.06.2019	Budsjettkonferanse 13.06.2018																																																																																							
Ekstramøte 07.08.2019																																																																																								
28.08.2019	29.08.2019		29.08.2019	Onsdag 18.09.2019																																																																																				
	Budsjettarbeidsmøte 26.09.2019																																																																																							
09.10.2019	10.10.2019			24.10.2019 Konstituerende møte 24.10.2019																																																																																				
	Budsjettarbeidsmøte 31.10.2019																																																																																							
				Folkevalgt-opplæring 6.11. og 7.11.																																																																																				
30.10.2019	31.10.2019	31.10.2019	31.10.2019	14.11.2019																																																																																				
Ekstramøte 16.12.2019	Budsjettinnstilling 21.11.2019																																																																																							
27.11.2019	28.11.2019	28.11.2019		12.12.2019																																																																																				
	<p>Søknad om motorferdsel i utmark - hundeløype på Øståsen</p> <p>Saksbehandler: Gro Vestues</p> <p>Med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, gis Hakadal sledehundklubb tillatelse til snøscooterpreparering av hundespennløyper fram til 31.03.2023 på følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Prepareringen skal følge trasé avmerket på kart som fulgte med søknaden. * Kjøring skal gjennomføres skånsomt uten at det skader terreng eller vegetasjon eller forstyrrer dyr og mennesker unødige. * Kjøringen skal hvert år avsluttes innen 31.03. * Kjørebok som viser dato, klokkeslett og start- og ankomststed for alle kjørte turer skal føres. Kopi av kjørebok sendes Gran kommune ved utgangen av hver sesong. * Tillatelse og kjørebok må medbringes ved kjøring og fremvises ved forlangende. * Det må inngås avtale med aktuelle grunneiere om kjøring med scooter i avmerket trasé. * Brudd på vilkår, forskrift eller lov vil medføre straffeansvar, jf. § 12 i motorferdselloven. Videre kan en overtredelse av de kommunalt gitte vilkår føre til at den gitte tillatelsen oppheves med øyeblikkelig virkning og overtredere kan bli nektet tillatelse for en gitt periode. 																																																																																							
	<p>Søknad om motorferdsel i utmark - hundeløype på Åstjern</p> <p>Saksbehandler: Gro Vestues</p> <p>Med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, gis Åstjern hyttetun AS tillatelse til snøscooterpreparering av hundespennløyper fram til 01.04.2020 på følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Prepareringen skal følge trasé avmerket på kart som fulgte med søknaden. * Kjøring skal gjennomføres skånsomt uten at det skader terreng eller vegetasjon eller forstyrrer dyr og mennesker unødige. * Kjøringen skal hvert år avsluttes innen 01.04. I perioden 15.03 til 01.04 er kjøring tillatt kun mellom kl. 09.00 og 18.00 * Kjørebok som viser dato, klokkeslett og start- og ankomststed for alle kjørte turer skal føres. Kopi av kjørebok sendes Gran kommune ved utgangen av hver sesong. * Tillatelse og kjørebok må medbringes ved kjøring og fremvises ved forlangende. * Det må inngås avtale med aktuelle grunneiere om kjøring med scooter i avmerket trasé. * Brudd på vilkår, forskrift eller lov vil medføre straffeansvar, jf. § 12 i motorferdselloven. Videre kan en overtredelse av de kommunalt gitte vilkår føre til at den gitte tillatelsen oppheves med øyeblikkelig virkning og overtredere kan bli nektet tillatelse for en gitt periode. 																																																																																							

		Kommentar	Status
Sak 36/18	Søknad om motorferdse i utmark - Mathiesen Eidsvold Værk ANS Saksbehandler: Gro Vestues Med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, gis Mathiesen Eidsvold Værk ANS tillatelse til bruk av ATV med belter til følgende formål vinterstid: * Vedlikehold og tilsyn av hytter og uthus på bedriftens eiendommer i Gran kommune * Kjøring i forbindelse med viltstell på bedriftens eiendommer i Gran kommune. Det gis ikke tillatelse til: * Overvåking og oppfølging av ulovlig kjøring med scooter eller beltekjøretøy. Øvrige vilkår: * Kjøring skal gjennomføres skånsomt uten at det skader terreng eller vegetasjon eller forstyrrer dyr og mennesker unødige. Kjøringen skal, i så stor grad som praktisk mulig, skje på eksisterende vegnett. * Tillatelsen gjelder til og med vintersesongen 2023. * Kjørebok som viser dato, klokkeslett og start- og ankomststed for alle kjørte turer i Gran kommune skal føres. Kopi av kjørebok sendes Gran kommune ved utgangen av hver sesong. * Tillatelse og kjørebok må medbringes ved kjøring og fremvises ved forlangende. * Brudd på vilkår, forskrift eller lov vil medføre straffeansvar, jf. § 12 i motorferdselloven. Videre kan en overtredelse av de kommunalt gitte vilkår føre til at den gitte tillatelsen oppheves med øyeblikkelig virkning og overtredere kan bli nektet tillatelse for en gitt periode.		
Sak 37/18	Endring av navn på Granshallen i Brandbu Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas Navnet på Granshallen endres til Rosendalshallen.	Navn endret på nytt i 2019	
Sak 38/18	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) og Øyvind Kvernold Myhre (GBL) om sosiale forskjeller og barnefattigdom Kommunalsjef: Janicke Brechan - Kommunestyret ber om at «Oversikt over helsetilstand og risikofaktorer» (Folkehelseoversikten) tas opp til behandling i kommunestyret høsten 2018 i forkant av arbeidet med planstrategi, - utfordringene med sosiale helseforskjeller følges opp i økonomiplan og budsjettarbeidet for 2019-2022		
Sak 39/18	Interpellasjon fra Inger Lise Stiang (Ap) om støtte til Vinje-jubileet Kommunalsjef: Morten Gausen Kommunestyret bevilger et tilskudd på kr 40 000 til Vinje-jubileet 2018. Tilskuddet belastes konto 1473 5300 3850 prosjekt 500 og 1940 – 8300 – 8801. Tilskuddet finansieres ved bruk av disposisjonsfond, konto 2569905.		
Sak 40/18	Interpellasjon fra Øyvind Kvernold Myhre (GBL) om frivillighet Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas Administrasjonen bes å organisere arbeidet med å utforme et forslag til frivillighetspolitikk. I dette arbeidet trekkes representanter for frivilligheten inn som rådgivere. Det opprettes en politisk styringsgruppe bestående av: · Kent Arntzen (Frp) · Randi Eek Thorsen (Ap) · Anne Margrethe Knarud (Sp) Godtgjørelse lav sats Utgiftene belastes konto 6100 – Politiske utvalg Framdriftsplan for arbeidet legges fram som en orienteringssak i kommunestyrets junimøte.	arbeid igangsatt	
Sak 41/18	Interpellasjon fra Anne - Kristin Hellmark Swärd (MDG) om biodrivstoff med palmeolje Saken ble vedtatt utsatt.		
Sak 42/18	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) om opprettelse av Frivillighetens servicekontor Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas Gran kommunestyre bevilger med dette kr. 140.000,- til Stiftelsen Gran frivilligsentral sin drift av Frivillighetens servicekontor i Gran i 2018. Dette etter opplegg skissert i brev fra Stiftelsen av 3. mai i år. Tilskuddet er et engangstilskudd for inneværende år og kontoret forventes finansiert av statstilskudd fra og med 2019. Tilskuddet dekkes gjennom bruk av kommunens disposisjonsfond.		

		Kommentar	Status
Sak 43/18	Rv. 4 - Tiltak på sidevegene etter utbygging av Roa – Lygna etappe 1 i Gran Saksbehandler: Øyvind A Sørlie		
	1. Flågenvegen og Bjørgevegen stenges ved å innføre gjennomkjøring forbudt som en alternativ løsning til fysisk stenging med bom. Tiltaket er en prøveordning.	Tiltaket er gjennomført og det er avholdt møte med SVV om videreføring etter prøveperioden og det blir fremmet sak om dette senere	
	2. Dette medfører skilt 306.1 «Forbudt for motorvogn» med underskilt «808.301 Gjelder gjennomkjøring» og underskilt «808.319 Gjelder ikke traktor».		
	3. Statens vegvesen er skiltmyndighet og må fatte vedtak om skilting.		
	4. Prøveperioden skal være minimum 3 måneder. Statens Vegvesen følger opp med trafikktegnninger.		
	5. Bomselskapet orienteres om at perioden uten fysisk stenging av Flågenvegen og Bjørgevegen utvides med noen måneder utover det som er forutsatt i Stortingsproposisjonen.		
Møte 14.06.2018			
		Kommentar	Status
Sak 44/18	Endring av skolestruktur og skolekretsgrenser i forbindelse med budsjett og økonomiplan 2018-2021 Saksbehandler: Mona Mikalsen		
	Kommunestyret ønsker ikke å vurdere endringer i skolestruktur og skolekretsgrenser. Forslaget sendes ikke på høring.		
Sak 46/18	Resultatrapportering 1. tertial 2018 Saksbehandler: Marianne Olsson		
	Kommunestyret vedtar følgende:		
	1. Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering.		
	2. Finansforvaltningsrapport for 1. tertial tas til orientering.		
	3. Budsjettet justeres slik: o Familie og velferd styrkes med 7 mill kr o Helse og omsorg styrkes med 1 mill kr o Kultur og samfunn styrkes med 1 mill kr o Renteutgifter reduseres med 1 mill kr o Pensjonsutgifter reduseres med 1 mill kr o Avsetning til disposisjonsfond reduseres med 7 mill kr		
	4. Bevilgningen til Stiftelsen Gran Frivilligsentral økes med kr. 22.000,- for inneværende budsjettår og finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Bakgrunn for saken: Stortinget vedtok 18.12.2017 å bevilge kr. 11.000,- ekstra per frivilligsentral. Stiftelsen Gran Frivilligsentral har for inneværende år to sentraler berettiget til statstilskudd. Gran kommunestyre har i flere år vedtatt at de statlige bevilgningene i sin helhet skal videreføres i sentralene. Vedtaket i Stortinget kom for sent til at vi fikk inn dette i budsjettbehandlingen før jul. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide budsjettjusteringene i detaljbudsjettene for 2018.		
Sak 47/18	Universell utforming ved Gran kommunes formålsbygg Saksbehandler: Gard Olsen		
	1. Kommunestyret tar til etterretning status på universell utforming ved kommunens formålsbygg og vurderer behovet for påkostninger i budsjettarbeidet for Budsjett og økonomiplan 2019-2022.	Arbeidet pågår.	
	2. Kommunestyret vedtar at nedsatt Ressursgruppe for universell utforming utformer en plan for universell utforming med virkning fra 2019 til 2028.		
	3. Kommuneplanens samfunnsdel legges til grunn for prioritering av tiltak i formålsbygg.		
Sak 48/18	Gran rådhus - Lukking av avvik og etablering av Familiens hus Saksbehandler: Trygve Rognstad		
	1. Kommunestyret ber rådmannen iverksette nødvendige tiltak for å sikre tilfredsstillende lokaler til barnevern og psykisk helse, etablering av familiens hus og tilrettelegge for adgangskontroll.	Arbeidet er godt i gang og midlene er brukt, forventet innflytting mars 2019.	
	2. Tiltakene finansieres med 1 mill. kr fra disposisjonsfondet, 0,5 mill. kr fra driftsbudsjettet til eiendomsavdelingen og 1 mill. kr i låneopptak.		
	A. Kultur og samfunn – eiendom tilføres 1 mill kr fra disposisjonsfondet slik: 1230 4400 1300 418 1 000 000 1940 8300 8801 1 000 000 (Disposisjonsfond 2569905)		
	B. Kultur og samfunn – eiendom; 500 000 dekkes av ordinært driftsbudsjett til lukking av avvik og etablering av Familiens Hus. Utgiftene føres på prosjekt 418.		
	C. Investeringsbudsjettet justeres slik: 3230 4400 1300 738 1 000 000 3910 8300 8701 900 1 000 000 det vil si at låneopptak for 2018 økes med 1 mill kr.		

		Kommentar	Status
Sak 49/18	Reguleringsplan for Sagatangen - sluttbehandling Saksbehandler: Øyvind A Sørli		
	1. Medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 vedtar Gran kommunestyre reguleringsplan for Sagatangen, med følgende endringer: - Byggegrensen langs fylkesveg 36 (Jarenstranda) fastsettes til 12,5 meter, slik Statens Vegvesen krever i sin høringsuttalelse - Fortauet langs østsiden av fylkesveg 36 fjernes på plankartet, og erstattes av «Annet vegareal – grøntareal». - Reguleringsbestemmelsenes § 6.2 endres slik NVE har stilt krav om i sin høringsuttalelse, for å dokumentere tilfredsstillende sikkerhet mot flom, sikre kjellere mot skader og sikre at vassdragskryssinger gjennomføres på en vassdragsteknisk tilfredsstillende måte. - Konklusjonene i støyutredningen, datert 6. mars 2018, tas inn i reguleringsbestemmelsenes § 4.7 og i planbeskrivelsens pkt. 4.15. - Det tas inn tillegg i reguleringsbestemmelsene som sikrer rekkefølgekrav vedr. bussholdeplass, etablering av turvei langs adkomstvegen, at de gamle bygningene ute på tangen brukes til allmenntilrettelegging og aktivitet i tilknytning til grønstrukturen og at endringer og skjøtsel av kantvegetasjon må gjøres i dialog med fylkesmannen.		
	2. Klagefrist settes til 3 uker fra kunngjøringsdato.		
Sak 50/18	Lokalisering av Lunner og Gran legevakt Saksbehandler: Kjersti Høibø Tysland Kommunestyret vedtar å ikke flytte Lunner og Gran legevakt fra Nødetatsbygget.		
Sak 51/18	Endring av navn- Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne Saksbehandler: Gunn Kristin Reinli Kommunestyret vedtar at Råd for funksjonshemmede endrer navn til Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne. Navneendringen oppdateres i reglementet i politikerhåndboka for Gran kommune.		
Sak 52/18	Gran kommunes Frivillighetspolitikk Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad Kommunestyret tar foreslått framdriftsplan for arbeidet med utforming av Gran kommunes Frivillighetspolitikk til orientering.	Arbeidet er igangsatt.	
Sak 53/18	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) om biodrivstoff med palmeolje Kommunalsjef: Morten Gausen Gran kommunestyre ber rådmannen sørge for at kommunale kjøretøy i størst mulig grad unngår å fylle drivstoff på pumpestasjoner som har innblandet såkalt biodrivstoff som er produsert med palmeolje eller restprodukter av palmeoljeproduksjon. Framtidige avtaleinnngåelser ved kjøp av drivstoff skal Gran kommune forholde seg Stortinget vedtak av 2. juni 2017; "Stortinget ber regjeringen gjennom forskrift til lov om offentlige anskaffelser stille krav om at det ikke skal benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter av palmeolje. Forskriftsendringen skal tre i kraft så snart som mulig" eller Stortingsvedtak som blir gjort etter denne dato.		
Sak 54/18	Interpellasjon fra Anne Solstad (GBL) om felles brukerråd Kommunalsjef: Interpellasjonsvedtaket ble sendt rådmannen 1. Interpellasjonen avvises. 2. Rådmannen bes orientere kommunestyret om administrative ressurser til rådene og hvordan disse benyttes.	Vært tema høsten 2018.	
Sak 55/18	90/1 og 86/3 i Gran - Deling av driftsenhet Saksbehandler: Einar Teslo 1. Kommunestyret omgjør med hjemmel i forvaltningsloven § 35, 1. ledd, bokstav a administrasjonens vedtak i sak 18/00290-4, og godkjenner søknad om deling av driftsenheten 90/1 og 86/3. De positive konsekvensene en deling med framlagte planer for etablering av ny driftsenhet på Påsetra har for kulturlandskap og næringsutvikling, vektlegges tyngre enn de negative konsekvensene knyttet til hensynet til bruksstruktur, driftsmessige god løsning og vern av arealressursene i et langsiktig perspektiv. 2. Det er klageadgang etter forvaltningslovens §28. Klagefristen er 3 uker etter mottak av dette vedtak. Klagen sendes Gran kommune. Ønskes mere opplysninger ang. klage, kan henvendelse rettes til undertegnede Landbrukskontoret for Hadeland.		

		Kommentar	Status
Sak 56/18	Interpellasjon fra Roger Nyhus (GBL) og Rune Meier (H) om opprettelse av politisk styringsgruppe Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas		
	Gran kommune starter straks opp arbeidet med områdeplan for Granavollen, med hensikt å få en helhetlig plan for området.	Arbeidsgruppa har hatt sitt første møte.	
	Det opprettes en politisk styringsgruppe på fem representanter. Styringsgruppen knytter til seg interessenter og beboere i området som rådgivere etter behov. Kommunestyret velger følgende medlemmer til den politiske styringsgruppa: - Pål Tingelstad - Kari-Anne Jønnes - Atle Liaklev - Wenche Strand		
	De valgte representanter avlønnes med lav sats.		
	Utgiftene til politisk deltagelse belastes konto 6100 - Politisk utvalg.		
Sak 57/18	Interpellasjon fra Anne-Kristin Hellmark Swärd (MDG) om oppstart av arbeid med ny kommunal planstrategi Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas		
	Gran kommunestyre ber rådmann starte opp arbeidet med grunnlaget for ny kommunal planstrategi.	Sak 18 oktober er behandlet og videre arbeid pågår.	
	Det skal fremmes sak om dette til politisk behandling og drøfting i kommunestyremøte 18. oktober som da vil danne grunnlag for Rådmannens videre arbeid med ny strategi.		
Møte 19.09.2018			
		Kommentar	Status
Sak 59/18	Revisjon økonomireglement Saksbehandler: Morten Gausen		
	1. Gran kommunes økonomireglement av 14.06.2012 Ksak 67/12 oppheves.		
	2. Vedlagte økonomireglement datert xx.08.2018 vedtas, med følgende endring: Følgende tas inn igjen i pkt 2.2.1 - Budsjettprosessen: «Ordfører utarbeider budsjett og økonomiplan og innstiller til formannskapet»		
sak 60/18	Tidsplan budsjett og økonomiplan 2019-2022 Saksbehandler: Morten Gausen		
	Vedlagte framdriftsplan for budsjett og økonomiplan 2019-2022 vedtas.		
Sak 61/18	Søknad fra Stiftelsen Glasslåven om ettergivelse av restlån Saksbehandler: Morten Gausen		
	Kommunestyret ber rådmannen forhandle fram en skriftlig nedbetalingsavtale med Stiftelsen Glasslåven.		
	Det åpnes for at styret i Stiftelsen Glasslåven kan invitere flere aktører inn som medstiftere med sikte på å styrke stiftelsens grunnkapital.		
Sak 62/18	Eureka- nye metoder for å lykkes med integrering i Gran og Lunner Saksbehandler: Janicke Brechan		
	Kommunestyret tar til orientering:		
	Eureka som prosjekt med egen prosjektorganisering avsluttes.		
	Aktiviteter, erfaringer og pågående delprosjekter videreføres som en integrert del av drift.		
	For å sikre felles styring av utviklingsarbeid innen integrering og kvalifisering av flyktninger, benyttes det halvårlig interkommunale samarbeidsmøte (VKS møte) som styringsarena.		
	Kommunalsjefer og enhetsledere har ansvar for framdrift mellom VKS møtene.		
	Samarbeidsarena for lederne av NAV, Flyktningtjenesten og Voksenopplæringen sikrer koordinert og helhetlig drift, samt utvikling av integrerings- og kvalifiseringsarbeidet.		
Sak 63/18	Tillegg til Handlingsplan mot hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme 2016 - 2019 Saksbehandler: Janicke Brechan		
	Kommunestyret vedtar at definisjon av avvergesplikten tas inn i den vedtatte Handlingsplanen mot hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme 2016-2019.		
Sak 64/18	Boligplan for Gran kommune 2018 - 2021 Saksbehandler: Gunnar Haslerud		
	Kommunestyret vedtar framlagt forslag til revidert Boligplan for Gran kommune 2018-2021, med følgende tillegg: Rådmannen bes vurdere mulige tiltak for å gjøre det lettere for førstegangsetablerere å komme inn på boligmarkedet i Gran.	Det arbeides med oppfølging av boligplan i tråd med vedtatt økonomiplan.	
Sak 65/18	Klima- og energiplan for Gran kommune - sluttbehandling Saksbehandler: Øyvind Andreas Sørli		
	Gran kommunestyre vedtar Klima- og energiplan for Gran kommune 2018-2022, med de endringene og presiseringer som framgår av saksframlegget, og følgende tillegg: Tiltak 1.9: Legge til «biovarme»		
	Oppdatert forslag til klima- og energiplan og tilhørende handlingsprogram (vedlegg F) følger vedlagt.		

		Kommentar	Status
Sak 66/18	Plan for biologisk mangfold - oppstart Saksbehandler: Gro Vestues		
	1. Kommunestyret vedtar oppstart av arbeidet med en plan for biologisk mangfold i Gran. Formålet med planen er å sikre en god og helhetlig forvaltning av naturmangfoldet i Gran kommune. Planen skal inneholde en oversikt over: * Oversikt over hvilke naturverdier vi har i Gran, inkl. hvilket kunnskapsgrunnlag vi har * Hvordan forvalte disse verdiene * Kommunens myndighet og handlingsrom * Kommunens forvaltningspraksis per i dag og hvordan denne evt. kan forbedres * Forslag til tiltak/prosjekter		
	2. Det nedsettes en tverrfaglig arbeidsgruppe. Planutvalget skal være styringsgruppe for arbeidet.		
	3. Forslag til plan legges fram for kommunestyret før sommeren 2020.	På grunn av vakanse i stilling, må en regne med at planen ikke kan framlegges før i 3 tertial.	
Sak 67/18	Forskrift om motorferdsel på vann og vassdrag i Gran kommune Saksbehandler: Gro Vestues		
	Kommunestyret vedtar å legge lokal forskrift for motorferdsel på vann og vassdrag i Gran kommune, ut til offentlig ettersyn. Det settes en høringsfrist på åtte uker.		
Sak 68/18	Ny lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg Saksbehandler: Mats Gulbrandsen		
	Kommunestyret vedtar å legge lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg i Gran kommune, ut til offentlig ettersyn. Det settes en høringsfrist på åtte uker.		
Sak 69/18	Reguleringsplan for Dammen 280/2 - endring for del av Kvernstad - sluttbehandling Saksbehandler: Sigrid Lerud		
	1. I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 vedtas forslag til reguleringsplan for Dammen, endring av del av Kvernstad, med plankart datert 18.09.2017, reguleringsbestemmelser revidert 24.08.2018 og planbeskrivelse datert oktober 2017, revidert 24.08.2018.		
	2. Vegnavn for o_VEG1 fastsettes til Kvernstadvegen		
	3. Vegnavn for f_VEG2 og f_VEG3 fastsettes til Dammen		
Sak 70/18	Reguleringsplan for Ringstadvegen sør - sluttbehandling Saksbehandler: Anne Lise Koller		
	I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 vedtar Gran kommunestyre forslag til reguleringsplan for Ringstadvegen sør, med plankart datert 12.01.2018, reguleringsbestemmelser sist revidert 24.08.2018 og planbeskrivelse revidert 01.07.2018. Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato.		
Sak 71/18	Handlingsplan - Modige, mangfoldige Hadeland Ingen vedtak formidlet til oppfølging. <i>Realitetsbehandling av saken ble utsatt til neste møte.</i>		
Sak 72/18	Interpellasjon fra Rustem Rexhaj (Ap) om språkpraksisplasser i alle avdelinger i Gran kommune Ingen vedtak formidlet til oppfølging. <i>Realitetsbehandling av interpellasjonen ble utsatt til neste møte.</i>		
Sak 73/18	Valg av nytt medlem til formannskapet 2015 - 2019 Saksbehandler: Eli Stigen		
	Valg av nytt medlem til formannskapet utsettes i påvente av juridisk vurdering. Eivind Brænden velges inn som 2. vara for Høyre i FSK.		
Møte 18.10.2018			
Sak 75/18	Resultatrapportering - 2. tertial 2018 Saksbehandler: Marianne Olsson		
	Kommunestyret vedtar:		
	1. Tertialrapport 2. tertial tas til orientering.		
	2. Finansforvaltningsrapport for 2. tertial tas til orientering.		
	3. Følgende budsjettjusteringer drift:		
	• Skatteinntekter	- 3 000 000	
	• Renteutgifter	- 1 000 000	
	• Avdrag	- 1 000 000	
	• Avsetning til disposisjonsfond	- 3 000 000	
	• Økt ramme Familie og velferd	5 000 000	
	• Økt ramme Helse og omsorg	3 000 000	
	4. Følgende budsjettjustering investering:		
	• Investeringer i anleggsmidler	- 125 804 324	
	• Tilskudd	40 446 000	
	• Momskompensasjon	22 200 000	
	• Salgsinntekt	2 000 000	
	• Lånemidler	61 158 324	

		Kommentar	Status
Sak 76/18	Nye regler i eiendomsskatteloven fra skatteåret 2019 Saksbehandler: Thomas Petersen Gran kommune vil ikke bruke overgangsregelen i eiendomsskatteloven fra 1.1.2019. Skattelegging av produksjonsmidler og infrastrukturanelegg faller bort i sin helhet fra 1.1.2019.		
Sak 77/18	Sluttrapport for PILOTen Hadeland 2015-2018 Saksbehandler: Ellen Sagengen Kommunestyret tar sluttrapport for prosjektet PILOTen Hadeland 2015-2018 til orientering		
Sak 78/18	Digitaliseringsstrategi for Gran kommune Saksbehandler: Ellen Sagengen 1. Kommunestyret vedtar «Digitaliseringsstrategi – trygghet og tillit til teknologi» som overordnet føring for digitalisering i Gran kommune. 2. Rådmannen iverksetter strategiske grep og implementerer beslutningsmodell som beskrevet i dokumentet. 3. Rådmannen starter arbeid med å etablere et veiledningstilbud for ulike målgrupper som kan ha utfordringer med å følge den digitale utviklingen. 4. Rådmannen kommer tilbake med en beskrivelse av hvilke behov Gran kommune har innen digitalisering, hvilke tiltak som foreslås iverksatt, nytte- og kostnadsberegning. I tillegg avklares hvor det bør samarbeides med nabokommuner om digitalisering.		
Sak 79/18	Handlingsplan - Modige, mangfoldige Hadeland Saksbehandler: Janicke Brechan Gran kommune vedtar handlingsplanen, «Modige, mangfoldige Hadeland» som retningsgivende. Rådmannen bes om å legge fram en sak om hvordan planen implementeres.	Plan vedtatt, redegjørelse om implementering til behandling i løpet av våren 2019.	
Sak 80/18	Forslag til omorganisering av kommuneoverlegefunksjoner inn i Gjøvikregionen Helse- og Miljøtilsyn IKS Saksbehandler: Are Løken Kommunestyret vedtar høringsuttalelse til Gjøvikregionen Helse- og Miljøtilsyn IKS i samsvar med vedlegg.		
Sak 81/18	Forlengelse av vannområdesamarbeid - vannområde Randsfjorden Saksbehandler: Einar Teslo - Prosjektsamarbeidet «Vannområde Randsfjorden» videreføres på samme vilkår som tidligere. - Prosjektet forlenges ved dette ut 2021, for å komme i fase med regional vannforvaltningsplan. Ytterligere forlengelse vurderes i 2021.		
Sak 82/18	Tiltak på sideveger etter utbygging av Rv 4 Roa - Lygna etappe 1 i Gran Saksbehandler: Leif Arne Vesteraas 1. Flågenvegen og Bjørgevegen stenges ved å innføre gjennomkjøring forbudt som en alternativ løsning til fysisk stenging med bom. 2. Eksisterende skilting fra prøveperioden videreføres. 3. Ny vurdering av skiltingen gjennomføres senest når fase 2 av rv4 utbyggingen er gjennomført.		
Sak 83/18	Grinaker stavkirketuft - Omlegging av veg Saksbehandler: Kari Møyner Kommunestyret vedtar at det kan brukes inntil kr 250 000 til omlegging av veg forbi kirkegårdsmuren ved Grinaker stavkirketuft samt restaurering av muren, forutsatt at Riksantikvaren delfinansierer vegomleggingen. Finansieres ved bruk av disposisjonsfond.	Omlegging av veg er gjennomført.	
Sak 84/18	Valg av nytt medlem til formannskapet 2015 - 2019 Saksbehandler: Eli Stigen 1. Som nytt fast medlem i formannskapet velges Anne Solstad, Gran Bygdeliste 2. Som nytt første varamedlem til formannskapet velges Helge Tryggeseth, MDG		
Sak 85/18	Interpellasjon fra Rustem Rexhaj (Ap) om språkpraksisplasser i alle avdelinger i Gran kommune Kommunalsjef: Janicke Brechan Gran kommune tilstreber å opprette språkpraksisplasser i alle avdelinger der det er praktisk gjennomførbart. Etablering av slike plasser må skje i dialog med ansatte og tillitsvalgte.	Arbeides med jevnlig.	
Sak 86/18	Interpellasjon fra varaordfører Kent Arntzen (Frp) om integreringsbarometer Ingen vedtak formidlet til oppfølging. Kommunestyret utsatte å realitetsbehandle interpellasjonen.		
Sak 87/18	Interpellasjon fra varaordfører Kent Arntzen (Frp) om valg av lokasjon for nytt sykehjem for Gran kommune Ingen vedtak formidlet til oppfølging. Interpellasjonen falt, som følge av at ingen av de fremlagte forslagene fikk flertall.		
Sak 88/18	Interpellasjon fra Vemund Viken (Ap) om kutt i kulturskolen Ingen vedtak formidlet til oppfølging. Kommunestyret utsatte å realitetsbehandle interpellasjonen.		

		Kommentar	Status
Sak 89/18	Interpellasjon fra varaordfører Kent Arntzen (Frp) og Helge Tryggeseth (MDG) om statstilskudd til nye frivilligsentraler Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas Ordfører sender brev på vegne av hele kommunestyret til Statsminister Erna Solberg og Kulturminister Trine Skei Grande med kopi til de parlamentariske lederne på Stortinget hvor det understrekes de svært alvorlige konsekvensene dette kuttet vil få i vår kommune. Videre at vi ber om at regjeringen opprettholder ordningen for de som har overholdt fristene for de årlige tilskuddene og at eventuelt opphør av gjeldende ordning ikke gis tilbakevirkende kraft men varsles å gjelde fra neste rapporteringspunkt som er 1 juli hvert år.		
Møte 15.11.2018			
Sak 91/18	Budsjett for kontrollutvalget 2019 Saksbehandler: Kjersti Vatshelle Myhre 1. Kontrollutvalgets budsjett for 2019 fastsettes til en ramme på kr 1 847 000, inklusive revisjonstjenester. 2. Budsjettet innarbeides i budsjett- og økonomiplan 2019 - 2022.		
Sak 92/18	Oversikt over helsetilstanden - Folkehelseoversikten Saksbehandler: Are Løken Kommunestyret tar Oversikt over helsetilstand og risikofaktorer for Gran til etterretning. Folkehelseutfordringene Sosiale forskjeller, foreldrekompetanse, fysisk aktivitet og kosthold drøftes i arbeidet med planstrategien og skal inngå i planstrategien.		
Sak 93/18	Strategisk plan psykisk helse 2019 - 2022 Saksbehandler: Are Løken Kommunestyret vedtar Strategiplan for psykisk helse for Gran kommune 2019-2022 i samsvar med framlagt vedlegg.		
Sak 94/18	Etablering av kommunalt fastlegekontor og styrking av legetjenesten på sykehjem. Saksbehandler: Mette Mosby 1. Det etableres et kommunalt fastlegekontor som samlokaliseres med nytt sykehjem. 2. Arealer for legesenteret(romprogram) innarbeides i prosjekt 619 SHOS. 3. Innretning på bemanning og driftsmodell behandles i forbindelse med Plan for legetjenesten i Gran.		
Sak 95/18	Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen - utlysning av tilbudskonkurranse (investeringsprosjekt 619) Saksbehandler: Gaute Øvreboten 1. Kommunestyret viderefører prosjekt 619 Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen med mål om innflytting i 2022. 2. Det utarbeides en mulighetsstudie og et skisseprosjekt, med forankring i beste praksis, fra vellykkede prosjekter i andre kommuner. Fagkompetanse og erfaring fra slike prosjekter tilknyttes. 3. Nivå for miljøkrav, livsløpskostnader og tekniske krav fastsettes, og bygget planlegges for å utnytte potensialet i massivtre. 4. Prosjektets økonomi optimaliseres, med sikte på å best mulig løse medisinsk pleie og omsorgsbehov mot 2040. 5. Mulig integrering av desentralisert spesialisthelsetjenester fra Sykehuset Innlandet ivaretas i mulighetsstudie og skisseprosjekt. 6. Politisk involvering ivaretas gjennom en selvkonstituerende referansegruppe, med representasjon fra inntil fire av hovedgrupperingene i kommunestyret. 7. Rådmannen kunngjør tilbudskonkurranse med totalentreprise, ut fra de forutsetninger og rammer som det er gjort rede for i saken, når skisseprosjektet er endelig behandlet i kommunestyret. Det gjennomføres tilbudsinvitasjon til entreprenører med beste praksis på omsorgsbygg. 8. Kommunestyret skal behandle saken på nytt på grunnlag av endelig tilbud (etter forhandlingsfasen), med vedtak om finansiering og kontraktstildeling. 9. Prosjektet utvides til å bygge lokaler for kommunalt fastlegekontor med sykehjemslegefunksjoner. Prosjektets totalramme økes tilsvarende beregnet netto arealøkning, med 8,9 mill. kr. Finansieres med momskompensasjon og lån. Innarbeides som vist i saken i budsjett og økonomiplan for 2019-2022 med halvårsvirkning for 2022.	Prosjektet omarbeides og avsluttes etter budsjettvedtaket i desember 2018. Nytt prosjekt opprettes med nye rammer.	
Sak 96/18	Miljøgate Gran sentrum - framdrift Saksbehandler: Øyvind Andreas Sørli / Leif Arne Vesteraas 1. Gran kommune ønsker at miljøgateprosjektet i Gran bygges ut ved at en starter i sør, med etappe 1. Dette er viktig for å styrke Gran som regionsenter, forbedre sentrumsmiljøet og legge til rette for bolig- og næringsutvikling i sentrum. 2. Gran kommune mener en fullført utbygging av miljøgata i Gran sentrum er helt sentralt for å få til videre utvikling av Gran sentrum. Det er uheldig og fordyrende at dette nå deles opp i flere prosjekter. Gran kommune vil utfordre Oppland fylkeskommune og nye Innlandet fylkeskommune til å vise at de satser på Hadeland og regionsenteret ved å bevilge midler til fullføring av fylkesveien gjennom Gran sentrum.	Oversendt SSV og OFK.	

		Kommentar	Status
Sak 97/18	Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019 - fastsetting av antall valgdager Saksbehandler: Eli Stigen Valgtinget for kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019 holdes søndag 8. og mandag 9. september.		
Sak 98/18	Endring i Håndbok for folkevalgte kapittel 11 vedlegg 3 og 4. - Digitalisering - Politiske godtgjørelser Saksbehandler: Vegar Hole-Stenerud 1. Kommunestyret vedtar endringer i Håndbok for folkevalgte (Politikerhåndboka), kapittel 11, Vedlegg 3, slik det følger av forslaget som er vedlagt saksutredningen. Vedlegg 4 utgår. 2. I samsvar med endringene i Vedlegg 3 vedtar kommunestyret følgende endringer i kapittel 11: a) Under punkt 1-3 Presiseringer: Første setning i andre avsnitt tas ut. b) Under punkt 2-1-3 Leder planutvalg og leder kontrollutvalg: Tredje avsnitt tas ut. c) Under punkt 2-2-1 Godtgjøring til medlemmene i kommunestyret: Tredje avsnitt tas ut. d) Under punkt 2-2-2 Godtgjøring til medlemmene i formannskapet og planutvalget: Andre avsnitt tas ut. 3. I kapittel 11 punkt 1-1 Oversikt over reglementets dokumenter strykes «... per 1.1.2011». 4. De nye utbetalingsrutinene iverksettes fra 01.01.2019 og vil omfatte krav som gjelder politiske møter fra og med 01.11.2018.		
Sak 99/18	Søknad om motorferdsel i utmark - skiløyper og varetransport i hytteområdet på Lygna Saksbehandler: Gro Vestues Med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 6, gis Lygnalia grunneierlag, etter en skjønnsmessig helhetsvurdering, tillatelse til preparering av skiløyper med ATV og kjøring med ATV i utmark for vare- og utstyrstransport fram til 31.03.2024 på følgende vilkår: * Preparering av skiløyper skal skje i henhold til bestemmelsene i gjeldende reguleringsplan og innenfor det omsøkte området. * Kjøring skal gjennomføres skånsomt uten at det skader terreng eller vegetasjon, eller forstyrrer dyr og mennesker unødig. * Grunneiers tillatelse til kjøring må foreligge. * Brudd på vilkår, forskrift eller lov vil medføre straffeansvar, jf. § 12 i motorferdselloven. Videre kan en overtredelse av de kommunalt gitte vilkår føre til at den gitte tillatelsen oppheves med øyeblikkelig virkning og overtredere kan bli nektet tillatelse for en gitt periode.		
Sak 100/18	Kommunal planstrategi - opplegg for neste revisjon Saksbehandler: Øyvind Andreas Sørli Arbeidet med kommunal planstrategi for neste kommunestyreperiode legges opp slik det er skissert i saksframlegget. Følgende momenter sendes med som innspill: - Forenkling, digitalisering og effektivisering - Gran som JA kommune - Arbeidsmiljø og trivsel på arbeidsplassen - ledelse, åpen dør, heltids- og nærverkskultur		
Sak 101/	Interpellasjon fra varaordfører Kent Arntzen (Frp) om integreringsbarometer Kommunalsjef: Janicke Brechan Kommunestyret tar Ordførers svar til orientering. Kommunestyret ber rådmannen legge fram sak for kommunestyret når Drammen kommune har ferdigstilt, prøvd ut og evaluert sitt arbeid med integreringsbarometer.		
Sak 102/18	Interpellasjon fra Vemund Viken (Ap) om kutt i kulturskolen Ingen vedtak formidlet til oppfølging <i>Randi Eek Thorsen (Ap) trakk interpellasjonen på vegne av Ap.</i>		
Møte 13.12.2018			
		Kommentar	Status
Sak 104/18	Budsjett 2019 - Gebyrregulativ for vann og avløp Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret fatter følgende vedtak: 1. Gebyrregulativ for vann og avløp for Gran kommune i 2019 fastsettes i henhold til forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Gran kommune og lokal forskrift for tømning av private septiktanker/slamavskillere i Gran kommune kapittel 2, slik det fremgår av vedlagte forslag. 2. Kommunale vann- og avløpstjenester forutsettes å være 100 % selvfinansiert ved fastsettelse av gebyrer etter pkt. 1. 3. Årlige variasjoner i utgifts- og inntektsnivå ivaretas ved bruk av eller avsetning til bundne driftsfond.		
Sak 105/18	Budsjett 2019 - Gebyrregulativ for renovasjon Saksbehandler: Trygve Rognstad Kommunestyret i Gran vedtar gebyrregulativet for renovasjon for 2019 i henhold til Renovasjonsforskrift for innsamling m.v. av husholdningsavfall for kommuner tilsluttet Hadeland og Ringerike avfallsselskap AS (HRA) § 5.1		

		Kommentar	Status
Sak 106/18	Budsjett 2019 - gebyrregulativ for brann og redning Saksbehandler: Sturla Bråten		
	1. Kommunestyret vedtar forslag til nytt gebyrregulativ for brann og feiing, gebyret blir det samme som i 2018 uten prisregulering.		
	2. Kommunestyret vedtar vedlagte gebyrregulativ for automatiske alarmmottakere i Gran kommune.		
Sak 107/18	Budsjett 2019 - gebyrregulativ for bygge- dele- og seksjoneringsaker. Gebyrregulativ for plansaker. Gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven Saksbehandler: Anne Borge Dahl		
	Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33 - 1, matrikkelloven § 32, og eierseksjonsloven § 15, vedtas gebyrer innen plan, byggesak og oppmåling for 2019 i henhold til vedlegg 1-3. Det nye gebyrregulativet og prislisten gjøres gjeldende fra 1.januar 2019.		
Sak 108/18	Budsjett 2019 - betalingsregulativ kultur Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	Kommunestyret vedtar betalingsregulativ for område 5 Kultur jfr. vedlagte prisliste. Markedsføringsbidrag skal ikke beregnes for lokale lag og foreninger i Gran.		
Sak 109/18	Nye priser helse og omsorgstjenester 2019 Saksbehandler: Fredd Johnsen		
	Kommunestyret i Gran vedtar prisregulativet for helse og omsorgstjenester 2019.		
	<u>Nye priser:</u> Ny pris for kjøp av krykker, kr 340 pr par. Ny pris for kjøp av ispigger, kr 200 pr par. Ny pris for trygghetsalarm, kr 300,- pr måned. Ny pris for sensorer knyttet til trygghetsalarm, kr 50,- pr måned og pr komponent Ny pris for abonnement vask av tøy, kr 350 pr måned		
	<u>Priser som utgår fra den nye prislisten:</u> Etableringsgebyr trygghetsalarm Leie av trygghetsalarm knyttet til fasttelefon Leie av trygghetsalarm - GSM Leie av ekstra smykkesender Erstatning av tap smykkesender Omsorgsvikar (tidl. Husmorvikar) – denne tjenesten tilbys ikke lenger.		
	<u>Tjenester som er slått sammen i 1 ny tjeneste på ny prisliste:</u> Abonnement vask av sengetøy, håndklær Abonnement vask av privat tøy		
	Øvrige priser er kun økt med deflator og vedtas slik de fremgår av vedlagte prisliste for 2019.		
Sak 110/18	Festeavgift for grav i Gran kommune Saksbehandler: Morten Gausen		
	Festeavgiften for gravsted i Gran kommune fastsettes til kr 300,- pr gravsted pr år.		
Sak 111/18	Gnr. 150, bnr. 21 og 28 Tilbakekjøp av tomt i Mohagen vest Saksbehandler: Gunnar Haslerud		
	Formannskapet godtar avtalen med Bjørn Dynna om kjøp av tomtene gnr. 150, bnr 21 og 28.	avventer konsesjonsbehandling	

Sak 112/18	Budsjett og økonomiplan 2019 - 2022	Kommentar	Status
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	1. Gran kommunes budsjett og økonomiplan for 2019 til 2022 vedtas i samsvar med fremlagte forslag fra FrP, MDG og GBL slik det fremgår av vedlagte exel-filer med driftsbudsjett (ver 2) og investeringsbudsjett(ver2) og budsjettdokument med tekstdel.		
	2. Budsjett og økonomiplan vedtas på definerte tjenestenivå med netto driftsbeløp. Disponeringen av budsjettet skjer i henhold til "Reglement for delegering i budsjettsaker vedtatt i K-sak 66/15" og «Økonomireglement for Gran kommune av 19.09.18, K-sak 59/18».		
	3. Rådmann gis fullmakt til å oppdatere budsjettet i forhold som ikke påvirker budsjettområdenes driftsnivå.		
	4. Investeringer for 2019 finansieres i samsvar med budsjettskjema 2A. Låneopptak til investeringer med 158,904 mill kr og til startlån 15 mill kr skjer i hht "Reglement for finansforvaltning". Lån til investering og lån til videre utlån avdras over 30 år. Rådmannen for fullmakt til å justere beregning av renter og avdrag som følge av endring av startlån fra 10 til 15 mill kr.		
	5. Rådmannen gis fullmakt til å inntektsføre fra selvkostfond dersom selvkostregnskapet viser under 100% dekningsgrad.		
	6. Skatteøret fastsettes i samsvar med maksimalsatsene for det kommunale skatteøret. Marginavsetningen for inntektsåret 2019 settes til 9%.		
	7. I medhold av Lov om eiendomsskatt til kommunane § 2 og § 3 skrives det ut eiendomsskatt for perioden 01.01.2019 til 31.12.2019.		
	a) Eiendomsskatten skrives ut på faste eiendommer i hele kommunen, i samsvar med Eiendomsskattelovens § 3. Dette inkluderer også næringsseiendommer.		
	b) Eiendomsskattesatsen fastsettes til 0,1%.		
	c) Bunnfradraget for selvstendige boenheter, jvf. pkt. 3 i kommunestyrevedtak i sak 25/07, fastsettes til kr 200 000 pr. boenhet.		
	d) Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter og revidert analyse vedtatt 22. mai 2007 sak 0005/07 i Sakkyndig nemnd eiendomsskatt.		
	e) Eiendomsskatten forfaller til betaling i 4 terminer.		
	f) Eiendommer eller deler av eiendommer der det drives ikke-kommersiell virksomhet som arbeider innen områdene livssyn, helse, idrett og kultur fritas for eiendomsskatt, jfr. lovens § 7.		
	g) I henhold til eiendomsskatteloven § 7b fritas automatisk fredede bygg og bygg som er fredet etter lov.		
	h) I medhold av eiendomsskatteloven §8 A-4, vedtar kommunestyret å foreta en kontorjustering på 20% av gjeldende takstgrunnlag for 2019.		
	i) Følgende endres hvis årets statsbudsjett sin inkurie om endring av paragraf 11 i eiendomsskattelova, som åpner for en minste promille på 1, ikke blir vedtatt: - skattesats i punkt b) settes til 0,2 % - Bunnfradrag i punkt c) settes til kr. 450.000 - Kontorjustering i punkt h) settes til 0%. Hvis kontorjustering på 0% medfører at eiendomsskattevedtaket blir kjent ugyldig settet kontorjusteringen til 1%.		
	8. Kommunestyret vedtar at følgende tjenester skal ha full kostnadsdekning, 100% selvkost, jfr. rundskriv H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester fra KMD: • Vann • Avløp • Feietjenester • Reguleringsplaner • Dispensasjoner fra kommuneplan • Bygge- og eierseksjoneringsaker • Behandling av utslippssøknader Øvrige tjenester med lovmessig krav til 100% selvkost • Renovasjon • Tømming av slamavskillere (septiktanker) • Kontroll av separate avløpsanlegg		
	9. Betalingsatsene for gebyrer, avgifter og brukerbetaling for kommunale tjenester i 2019 fastsettes i egne saker. Dersom betalingsatsene ikke er fastsatt i egne saker, reguleres prisene i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer eller kommunal deflator på 2,8%.		
	10. Garantirammen for sosialtjenestens virksomhet i 2019 settes til kr 1 300 000.		
	11. Kommunestyrets forutsetter at dagens BPA-ordning videreføres, slik at brukerne fortsatt kan velge private tilbydere. Eventuelle endringer i BPA-ordningen fremmes til politisk behandling.		
	12. Kommunestyret vedtar etablering av møteplass Gran og møteplass Brandbu som forebyggende tiltak for ungdom i tråd med innspill i Politirådet 5.12.2018. Kostnader 2019: Investering inntil kr 95.000 dekkes under prosjekt 964 og driftskostnader kr 150.000 dekkes innenfor eksisterende ramme Kultur.		
	13. Kommunestyret bevilger kr 200.000 til klimatiltak [ligger inne i tallforslaget]. Formannskapet får fullmakt til å fordele midlene etter søknad.		
	14. Rådmannen gis fullmakt til å oppdatere lånebeløp i pkt 4 i vedtaket og rådmannen gis også fullmakt til å oppdatere tall og figurer tekstdelen i budsjettdokumentet i tråd med fremlagte forslag.		
	15. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide endringer som følge av statsbudsjettet som blir vedtatt neste uke.		
Sak 113/18	Prinsippsak justeringsavtaler merverdiavgift		
	Saksbehandler: Morten Gausen		
	Gran kommune åpner for å inngå justeringsavtaler med overtagelse av infrastrukturplanlegg fra private utbyggere der kommunen ser det hensiktsmessig.		
	Rådmannen gis fullmakt til å framforhandle og inngå slike avtaler på vegne av Gran kommune.		
	Rådmannen har også fullmakt til å fastsette hvor stor andel av merverdiavgiften som skal tilbakeføres utbygger. Rådmannen har ikke anledning til å inngå avtale om forskuttering av merverdiavgiften.		

Sak	Tittel	Kommentar	Status
Sak 114/18	Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv - Oppjustering av prioritert handlingsplan		
	Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	Kommunestyret vedtar å innrullere følgende anlegg i prioritert handlingsplan for 2018-2021 i gjeldende Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv:		
	Ordinære anlegg:		
	* Tingelstad Skytterlag – Lygna skytebane, innendørs skytehall		
	* KFUK-KFUM Speiderne – Nordtangen speiderleir, sanitæranlegg		
	* Gran kommune – Rosendalsbanen, rehabilitering/oppgradering av lengdeløps-banen (skøytebanen)		
	* Gran kommune – Rosendalsbanen, rehabilitering av lysanlegget (LED-lys)		
	* Øståsen skiløyper – Turkart Hadelandsåsen		
	* Størenslundens Venner – Størenslunden, sanitæranlegg		
	Nærmiljøanlegg:		
	* Hadeland O-lag – Nærmiljøkart Lushaugen		
Sak 115/18	Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - Prioritering av søknader for 2019, Gran kommune		
	Saksbehandler: Else Hagen Lyngstad		
	Kommunestyret vedtar følgende prioritering av innkomne søknader om spillemidler for 2019:		
	Ordinære anlegg:		
	1. Øståsen skiløyper – Turkart Hadelandsåsen		
	2. Gran kommune – Rosendalsbanen, rehabilitering av lysanlegg		
	3. Gran kommune – Rosendalsbanen, rehabilitering/oppgradering av skøytebane/lengdeløpsbane		
	4. Oppland fylkeskommune – Hadeland videregående skole, basishall for turn, inkl. ett ekstra garderobesett		
	5. Oppland fylkeskommune – Hadeland videregående skole, styrketreningsrom inkl. ett ekstra garderobesett		
	Nærmiljøanlegg:		
	1. Gran kommune – Grymyr skole, rehabilitering av ballbinge		
	2. Gran kommune – Jaren skole, rehabilitering av ballbinge		
	3. Hadeland O-lag – Nærmiljøkart Lushaugen		
	4. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, basket- og volleyballbane		
	5. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, skatepark		
	6. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, tuftepark		
	7. Gran kommune – Brandbu ungdomsskole, ballbane m/asfaltdekke		
	8. Gran kommune – Størenslunden, turløype med hvileplasser		
	9. Gran kommune – Rosendalsbanen, rehabilitering/oppgradering av ishockey-banen		
	10. Gran kommune – Rosendalsbanen, sandvolleyballbane		
Sak 116/18	Reguleringsplan for Ringstadvegen sør - klagebehandling		
	Saksbehandler: Sigrid Lerud		
	Det vises til klage av 01.11.2018 fra Betonmast Hæhre Rotstigen AS på planvedtak fattet i møte 19.09.18 (sak 70/18). For å imøtekomme punkt 2 i klagen, vedtar Gran kommunestyre at reguleringsbestemmelser datert 24.08.2018 skal erstatte reguleringsbestemmelser datert 27.08.2018 (jfr saksframlegg til sak 70/18). Punkt 1 i klagen tas ikke til følge og saken sendes fylkesmannen for endelig avgjørelse.		
Sak 117/18	Reguleringsplan for Trulserud, felt B4 - Sluttbehandling		
	Saksbehandler: Anne Lise Koller		
	I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 vedtar Gran kommunestyre forslag til reguleringsplan for Trulserud, felt B4, med plankart revidert 09.11.2018, reguleringsbestemmelser revidert 14.11.2018 og planbeskrivelse revidert 14.11.2018.		
	Klagefrist settes til tre uker etter kunngjøringsdato.		
Sak 118/18	Opptak av Lunner kommune som nytt medlem i Gjøvikregionen Helse og Miljøtilsyn IKS (GHMT)		
	Saksbehandler: Are Løken		
	1. Kommunestyret godkjenner utvidelse av Gjøvikregionen Helse og Miljøtilsyn IKS til også å omfatte Lunner kommune.		
	2. Kommunestyret godkjenner forslag til ny selskapsavtale for Gjøvikregionen Helse og Miljøtilsyn IKS.		

		Kommentar	Status
Sak 119/18	Politisk referansegruppe til investeringsprosjektet «Nytt sykehjem og omsorgsboliger på Sagatangen» (investeringsprosjekt 619) – rammer og oppnevning av medlemmer.		
	Saksbehandler: Gaute Øvrebotten		
	Kommunestyret vedtar at Formannskapet ivaretar rollen som politisk referansegruppe for prosjekt 619. Ved behov kan rådmannen kalle inn formannskapet til ekstra møter ut over de møtene som følger av møteplanen.		
Sak 120/18	Forvaltningsrevisjon "Mål og resultatstyring i Gran kommune"		
	Kommunalsjef: Leif Arne Vesteraas		
	INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:		
	1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering, og har særlig merket seg konklusjonene om at:		
	* Det er liten eller ingen sammenheng mellom de overordnede målene og målindikatorene.		
	* Manglende sammenheng gjør at nytteverdien av mål- og resultatstyringen faller bort.		
	2. Med bakgrunn i revisjonsrapportens anbefalinger ber kommunestyret rådmannen om å:		
	* Gjennomgå mål- og resultatstyringssystemet på nytt, med tanke på hvordan de ulike fasene skal legges opp.		
	* Gjennomføre en evaluering av lederavtalene, herunder hvilke mål og resultater den enkelte leder skal ha ansvar for, og at det er samsvar mellom resultatmålene i lederavtalene og virksomhetenes resultatmål.		
Sak 121/18	Valg av medlemmer til Gran ungdomsråd 2019-2020		
	Saksbehandler: Rune Larsen		
	Kommunestyret velger følgende medlemmer til Gran ungdomsråd for perioden 01.01.2019 – 15.12.2020:		
	Gran ungdomsskole:		
	10.trinn - Daniel Melgård		
	9.trinn - Elèn Biløygard Botten		
	8.trinn - Ellen Stigen Gisleberg		
	Brandbu ungdomsskole:		
	10.trinn - Julie Persdatter Sangnæs		
	9.trinn - Martine Løvbrøtte		
	8.trinn - Erica Bunga Dorothea Svendsrud		
	Bjønneroa skole:		
	10.trinn - Anna Nordraak Sørli		
	9.trinn - Johnson Adum		
	8.trinn - Jenny Habberstad		
	Frie plasser:		
	Elisabeth Grøndahl Tangen		
	Lene Marie Jensen		
	Nathaniel Owa		